

Kotoni Imo Lukasikalomano Mi Aino Imo

Kotoni mi analo monoi mo Luko mo na kulukaiki. Toku mo Isiso aino imo kuluki. No mo Itouniyaimo Imo mo Lukoyo Kuluki. Ni kulukaiki no, no mo noko nokonu nokotasu kulunoniki, tani siyolo mo Tiyofila. Ulai asi asi noko nokolalo moi monoi mani, na kulumokoki, moi saino monoi. Ninani puko imo folosai mo noino, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotani amiyo noko mo imo itouniyaimo posasokalokino, asi asiso. Kotoni Imo Lukasikalomano Mi Aino Imo na. Imo siyafa 1 ainoso 12 mo Pita aino imo. Imo siyafa 13 ainoso 28 mo Polo aino imo. Nuwoi siya mo Luko mani, Poloso aluwaiyaloki.

Isisoyo yomukai Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota kiyo taikiyo aino imo.

¹ Woli Tiyofila, yo mo nani puko na tokulunoninoki. Toku mo puko siya kulunonikinoki, Isiso aino imo puko, tani mi monoi. Isiso lolalosai no yo manoki no, no aiyoloko manoki no, ² ainoso hani Kotoyo kumokiso no kawiyoyoki no, nonani monoi toku kuluki. Toku mo siyokutono iyali muwokokaiki, Isiso mo, Kotoni imo lukasikalomano monoi. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo tolo fasimai nonani nokoso imo amiso na lukasikoki, tani mi anononi monoi. Ainonani monoi toku yasoi kulunonikinoki, yo mo.

³ Nosai no mo; Isiso mo uwokaikino mo; siyokutono iyaliso na kokanoki. Ulo ulu, 40, saiso

saiso pokokanomosiki, imo polukasikanomosiki, Kotoyo samukumoko imo mo. No monoi no toi mo sai, yausai auwoniyoki mo, amai na tolo.

⁴ Nosai no mo; tolo tomasikomai na ikikoki, “Yolusolimo nokonu siyoliso noiyo utukaimoiwo. Yani Apou mo toku yasoi yomukaiki, noko siyaso imo taikiyo monoi. Na pa fowowu. Yo mani, imo unukinukuwo. ⁵ No monoi no aumoifaso totani Mulu Itouniyaimo Nokotaso na imo taikiyoimo, momaini mulu poiso, muwokomokai monoi. Iy-ono totayo iwoso uluwakoki.” Aino ikoki, Isiso mo.

⁶ Nosai no mo; ti monoi ukouniyaikoki mo, siyokutono iyali mo Isisoso imokino, “Noko Siyoli, a, lolai no Isolilo noko nokolalo koi no tosamukumoko toloni, moini aniyopa nokota siyoli komiyai?” ⁷ Fowakoki, “No mo moini hani muwai. Maniwoiso poimo, no mo Apou Siyolini hani na, totani muluyosusu. ⁸ Ulai na pukwaimonowo. Kotonu Mulu Itouniyaimo Nokota mo amukonoimo, amikoma konoinuwomo, momaini mulu poiso lotaloimo. No monoi no asa monoi aino imo posasoko wiyotiyaloinuwomo, Yolusolimo noko nokolalowi Yutiya asi komaso noko nokolalowi Somaliya asi noko nokolalowoiso ainoso hani asi asi noko nokolalo komasoso na posasoko wiyotiyaloinuwomo, asa monoi aino imo mo.” Isiso mo aino na ikoki, siyokutono iyaliso.

*Isiso kumokiso ifou amiyo aino imo.
(Mako 16:19-20; Luko 24:50-53)*

⁹ Isiso mo nonani imo lukasiko uwai; totaini molo timai puwoso na amiyoki. Kumoki kopuyo

ufiyaima konoki, uwofa na you kikino. ¹⁰ Amai amiyo manoki mo, siyokutono iyali mo kumokiso pukwai siki, molo amiso. Ulai lolai siyaso noko ti mo toini auso na tolo tomasika tumokino. Totini tuno mo kamo kamoso na tolika tumokino. ¹¹ Na ikokino, “Kalili noko moi no kumokiso no hani monoi tukwailuwainuwo? Ninani Isiso mo Kotoyo kumokiso na kawiyoyowainuwo. Ulai to mo ifou mani, noinoso na amukonoimo, lolai ni tukwainuwo no, kumokiso amiyo molosai.”

Yutaso kwalomai monoi nokotaso muwokai aino imo.

¹² Nosai no mo; Isisoni siyokutono iyali mo yusai kunoki, Oli yusai. Yolusolimo nokonuso ifou nuki. Aluwamai muwoi, mi fou fouko ulomai waliyo no ponumosiki no, aumoifaso na. ¹³ Nu mo tiki mo, nu komu wosuwoi nuso na yoki, no posimosiki no. Na sa yoki. Toini siyolo siyolo mo Pita, Iyono, Yamiso, Anotolu, Filipino, Tomo, Pato-lumiyo, Matiyu, Yamiso Alifiyani awitono, Saimo Siloto, Yutaso Yamiso siyani awitono. ¹⁴ Nonani noko mo Kotowoi imo polukaso simosiki. Nokolalowoi Isisoni atino Moiliwoi auwatono iyaliwoi, toi mani, posi tomasikomosikino.

¹⁵ Nosai no mo; Isisoso mulumolo luwai noko molopoi noko mani, sa tumoki, noko molopoi mo 120. Nosai no Pita mo na tolauki, na ikoki, ¹⁶ “Woli iyali, moini aniyopa Toiwiyo Kotoni pukoso toku kumokaiki, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotani amiyo. Yutaso monoi kumokaiki, Isiso kausi nokoso wiyoti nokota monoi. No monoi no Kotoni puko imo mo motu na fiyamosiki, Toiwiyo toku no kumokaiki no.

¹⁷ Yutaso, to mo koini imo lukasikalomano mi monoi toku muwokaiki, Isisoyo. Koini auso tolo tomasimomokoki.” Pita mo aino ikoki.

¹⁸ Ulai Yutaso mo uo noko fasikoki. Nonani foli monoi mo muwoni nikino. Muwoni nikino mo; asi suo suomokanoki, suo mo muwoni. Nosai no mo na usukunoki, nonani asimai mo, tani pautoso poliyaliyaiki, nomoli mo asiso usukunokoki. Yau. ¹⁹ Nonani imo kolo kolomoki, Yolusolimo noko komaso nokoni auso. No monoi no asi mo Akilotamo asi pokaluwai manokino, toini imosai mo. Imo folosai mo noino, Nako Asi.

²⁰ Nosai no mo; Pita mo mulumolo luwai nokoso na ikoki, “No mo afonimaiso muwoi. Kotoni siyolo kaluwai si pukoyo tiyomuko, noino, “Ya tiyomu, tani nu mo nokoyo utukaimowumo.

Noko uwofa koko monoi, moi mo.”

Imo siya mo noino kumokaiki,

“Noko siya mo tani mi kwalomai monoi anumo.”

²¹⁻²² No monoi no ya tiyomu, noko siya niya tomuwokaikoni. Iyonoyo noko uluwakosai ainoso hani Kotoyo kawiyoyoki mo, noko siyai mo na poliyai fasimokalo manokino, Isiso Siyoli koiwoi. Nonani nokoni mulumai nokota siya mo niya tomuwokaikoni, yausai auwoniyoyu aino imo posasoko fasimoko monoi.” Aino na ikoki, Pita mo.

²³ Nosai no mo; noko tiwoi kolalikino, Isisoso mulumolo luwai noko mo. Toi mulumai nokota ti na kolalikino. Noko siyani siyolo mo Yusifo, tani siyolo siya mo Pasopaso, siyolo siyasai mo Yasota. Noko siyani siyolo mo Matiyaso. ²⁴ Kolali uwai; nosai no Kotowoi imo na lukasokino, na imokino, “Noko Siyoli, nono mo nokoni mulu

mo sai. No monoi no na powiyomoko, noiso muwokaini. ²⁵ Nonani nokota mo Yutasoni mi kwalomai monoi anoimo, nani imo lukasikalomano fasimokoimo. Yutaso, to mo nani miso utukaimoki, totani mulu koiyauso aluwai monoi yoki.” Mulumolo luwai noko mo ainoso imokino, Kotoso. ²⁶ Imokino mo; noko ti monoi na somaimo ukukino. Somaimo ukukino mo; Matiya-soyo mo souwaiki. No monoi no na muwokino, Kotoni imo lukasikalomano noko 11woi tolo fasiko monoi.

2

Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota amukono aino imo.

¹ Mi fou fouko ulo siya, Ponotikoso ulo pokaluwai manokino, nonani ulomai mo nuso ukouniyaikokaiki, Isisoso mulumolo luwai noko mo.

² Nosai no mo; lolai siyaso na umukoki, kumokisai na umuko taikiyoki. Moloi woi? Imonu siyolini umuko komiyai na kwaikino. Ukouniyaiko si nu mo umuko saso. ³ Ta i lolofa komiyai na kokalokino, imokaloso. Noko komaso nokoni auso fufoimuwanalo kono liyaiki, siyasonuso.

⁴ Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota mo nokoni muluso amika konoki. Amika konoki mo; wiyouwa wiyou, asi asi nokoni imo folo folo imosai na lukasalokino, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotani amiyo.

⁵ Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota amukonomai, nomai no lotu aluwai noko molopoiyo Yulusolimo nokonu siyoliso posiki, Yuto noko na, asi asisai no ti liyaiki no. ⁶ Nonani noko mo umukoso

kwaikino mo, na ukouniyaika tumoki. Wiyouwa wiyou, naino foli iyo noko manokino. Ulai afon-
imaiso? Totaini imo folo folo imosai nokoyo
lukasaloso kwaikalokino. ⁷ Na kufaukaloki, mu-
lumoloko manokino, iyamoki, “Moloi woi? Imo
lukaso noko mo Kalili noko na. ⁸ Moloi monoi
woi? Momaini imo folo folo imosai na tuk-
waikalokoni. ⁹ Moi mo imo tomoso muwai,
folo folo na. Moi siyai mo Patiyo noko, moi
siyai mo Mitiyo noko, moi siyai mo Ilamo noko,
moi siyai mo Misopotamiya nokowoi Yutiya
nokowoi Kapotusiya nokowoi Ponato nokowoi
Aisiya nokowoi ¹⁰ Folikiya nokowoi Pamofiliya
nokowoi Isipi nokowoi. Moi siyai mo Lipiyo
asi noko, Sailini nokonu aumoifaso no tikikoni
no. Moi siyai mo Lomo nokonusai awa tikikoni.
¹¹ Moi siyai mo Yuta Yuto noko, moi siyai mo
noko nokonu noko, Yuto nokoni moloso no
taluwaikoni no. Moi siyai mo Kolito noko, moi
siyai mo Alapiya noko. Wiyouwa wiyou, mo-
maini imo folo folo imosai na tukwaikalokoni,
Kotoni mi siyoli monoi aino imo no toposasokalo
manono no.” Aino iyamoki. ¹² Kufaukoki, na mu-
lumoloko manokino, ikuwano manokino, “Ulai
moloi monoi woi?” ¹³ Noko siyaiyosu mo alisiy-
olikino, imo folo folo imosai lukasikalo nokoso,
louwa iyamoki, “Iwo koiyauso yasoi sikono, tuk-
walu kwalukalo kuo.”

Pitani imo.

¹⁴ Nosai no mo; Pita iyali sauki, noko molo
tiwai noko na. Pita mo imo siyoliso na ikauki,
noko nokolaloso, “Woli iyali, Yuto nokowoi
Yolusolimoso sa tumo nokowoi yani imo na

pukwaimono itouniyaimowo. ¹⁵ Hani monoi tiyamonuwo, kwalu kwalukomomoko imo no? Wiyounali no. Somosai na. Iwo koyau no somosaimai no moloi siko monoi? ¹⁶ Ulai Kotoni mulu lukasiko nokota Yuwoloni imoyo lolaimai motu na tofiyamosi, toku no kumokaiki no, noino,

¹⁷ “Koto mo na tiyomu,

“Asi fokumomaiso mo yani Mulu Itouniyaimo Nokota na ku ati taikiyoimo, noko nokolalo komasoso. No monoi no yani imo na posasokoinomo, aununo iyaliwoi atokino iyaliwoiyo. Moini alalo soku sokuso hani hani ya wiyolukoimo, solitonosai. Moini nokotalo iyali mani, solitonokoimo. ¹⁸ Wiyounali, mi anomono noko nokolaloso mani, ku atiyoyoimo, yani Mulu Itouniyaimo Nokota. Nasu, asi fokumakimo, nokowoi nokolalowoiso na ku atiyoyoimo. No monoi no yani imo na posasokoinomo. ¹⁹ Yo mo mulu ifolaluwawoi mi na wiyolukaloimo, kumokisai. Asimaiso mani, analoimo, noko nokolaloni molo timai. Hani hani, nako, ta, tauku siyoliwoi na auwonoulu liyaiyoimo. ²⁰ Ulo ta mo futo, amu mo nako komiyai wisiyonoimo. Nosai no mo, Siyoli Nokota mo na tumoimo. Wiyounali, no mo ulukukumoso na. ²¹ Nuwoi no noko mo Siyoli Nokotani siyolo kaluwaiyakimo, to mo na samiyaikiyoimo.”

Toku nokotayo aino na kumokaiki.”

²² Nosai no mo; Pita mo nonani imo lukasikoki mo; ti monoi na ikoki, “Woli iyali, Isolilo noko, yani imo na pukwaimonowo. Isiso, Nasolito

nokota mo mulu ifolaluwawoi mi na panalo manoki, momaini molo timai. Wiyouwa wiyou, Kotoyo noinomo mi siyoli panalo manoki, momaini auso. No monoi no Kotoyo wiyonon-ikinuwu, Isiso mo totayo yasoi muwokaiki mo. Momai mo sai. ²³ Noko no mo, to mo moiso kiyomo taikiyokinuwu, nokoyo. Ulai no mo afonimaiso muwai, Kotoni muluyosu nali no. Kiyomo somisomai Koto mo sai. Momaiyosu na tukolokinuwu. Momaini muluyosu uo nokoyo a mokimai ukou ukou nikomokaikino, yau. ²⁴ Ulai moloi ku tano monoi, yau asimai no? Wiyou nali no. Kotoyo yausai na lusikaiki, uwokai monoi na tosamiyaikiyo.” Pita mo aino na ikoki, noko nokolaloso.

²⁵ Nosai no mo; na ikoki, “Moini aniyopa Toi-wiyo toku na kumo unuki, noino,

“Siyoli Nokota yani auso tolokainoso kwaiki, yo mo. Yani naina nainosai na totolo fasi-mono. No monoi no pa tumanomomonoso. ²⁶ Yani mulu mo moloki saso, ulukukumo imo saso tolukaso. Kalomono mani, yo mo mulu mo waliyo, yo mo na tofou, na to-moloki tolo. ²⁷ Ulai afonimaiso? Kalomon-akimo, Aupoisolu Yuso pa kiyomonoin-iso. Mulu tunumononi, pa utukaimonoin-iso, pa popimomonaiso, yo mo. ²⁸ Yousi itouniyaimo molo na wiyomonokini. Nani auso yousakimo, wiyouwa wiyou, siyoliso molokimoikimo. Nonayo noinomo yani mulu mo moloki saso.”

Aino toku kumokaiki, Toiwi mo.”

²⁹ Pita mo Toiwini imo lukaso wiyotiki mo;

nosai no mo; ulai ti monoi na ikoki, “Woli iyali, ima imo na timonukuwo, noino. Moini aniyopa, Toiwi mo tota amu monoi pa kumokiso, noko siya monoi na kumo unuki. Toiwi, tota mo kaloki, yau, yu asi iso na ai unukino. Nonani asi i mo amai niya toi. ³⁰ Ulai Toiwi mo Kotoni mulu lukasiko nokota na, no monoi no to mo sai, Kotoyo auwolo unukaiki, imokaiki, “Asayo noinomo nani alisaino mo nona kwalomai monoi samukuko toloimo, noko nokolaloso.” ³¹ Nonani imo yasoi kwaimoki mo; Toiwi mo namolisai fiyamosi monoi posasokoki, Kolaiso monoi, noko no mo Kotoyo no muwokaiki no, Isolilo noko nokolalo moi fasimoka tumo monoi. Na yomuki, noino, “Yausai na auwoniyowaimo, Aupoisolu Yuso Kotoyo pa kiyokaiyoiso. Yau mo pa popimoiso.” Toiwi mo aino yomuki, ³² Isiso monoi na yomuki, Isiso monoi nali. To mo yausai na lusikaiki, Kotoyo. Kokaini molo timai na kwaikinoki, koi komaso na. ³³ Yausai lusikaiki mo; Kotoyo kumokiso kawiyoyoki, tani auso, nainasai na tola yoki, noko siyoli na. No monoi no lolaimai mo tani Mulu Itouniyaimo Nokota na ku amoko, Apou Siyoliyo toku no imo unukaiki no. Ku amokoso ni tokimokalonuwo, imo folo folo imosai lukasoso na tukwai komomokalonuwo. ³⁴ Toiwi mo kumokiso pa amiyokiso. Noko siya monoi kumokaiki,

“Siyoli Nokotayo yani Noko Siyoliso na imoki, “Yani nainasai na piyousikaino. ³⁵ Yousikaino manakinimo, ainoso hani nono uo noko mo nani fiyo wosuwoimai na soimo, yani amiyo.”

Toiwiyo aino kumokaiki, ³⁶ no monoi no ya timonukuwo, Isiso Siyoli monoi. Woli iyali, Isolilo noko nokolalo, yani imo na pukwaimono itouniyaimowo. Noko no mo, a mokimai no ukou ukou nikomokinuwowo no, to mo Kolaiso Siyoli na, Kotoyo no muwokaiki no, Isolilo noko nokolalo moi fasimoka tumo monoi.” Noko nokolaloso aino na ikoki, Pita mo.

Mulu alosoko aino imo.

³⁷ Nosai no mo; ikoki mo; noko nokolalo mo mulu mo yau yau. Pita iyaliso na ikokino, “Woli iyali, moloi tiyonoki, woi?” ³⁸ Fowakoki, Pita mo, “Mulu na palosokalowo. Isiso Kolaisoso mulumolo luwaiyakinuwomo, iwoso na uluwayoikuwomo. No monoi no Koto mo molo koiyau monoi imo mo futo, totani Mulu Itouniyaimo Nokota na aninoinuwomo. ³⁹ Koto mo aniyopa iyali saso pa ikokaikiso, momaiwoi moini alisaino iyaliwoi monoi na yomukaiki. Noko nokonu noko monoi mani, na yomukaiki. Noko nokolalo komaso moini Koto Siyoliyo no aliyonikaki no, toi monoi mani, na yomukaiki.” Aino ikoki, Pitayo mo. ⁴⁰ Na posasoko wiyolukoki, na ikikoki, “Siyokuno iyalini molo koiyauso na putukaimowo.”

⁴¹ Nosai no mo; noko siyai mo tani imo kwai itouniyaimokino, waliyo mulumolokokino. Kwaikino mo; Pita iyaliyo iwoso uluwakokino. No monoi no noko nokolalo molopoi molopoi, 3000, lolaloso si tomasika tumokino, Isisoso mulumolo luwai noko nokolalowoi.

Isisoso mulumolo luwai noko aino imo.

⁴² Nosai no mo; noko nokolalo tonofalo mo paiyoloko manokino, Kotoni imo lukasikalomano

nokoyo. Wiyou pa iyamokiso. Mulu mo tomoso, toi mo. Pono nikuwanomosikino. Kotowoi imo polukasomosikino. ⁴³ Kotoni imo lukasikalomano nokoyo mulu ifolaluwawoi mi panalomosikino, noko nokolaloni molo timai. Wiyouwa wiyou, kwaikokino mo, na kokolokoki. ⁴⁴ Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo komaso mo posi tomasikuwano manokino. Ilolu mani, tomoso na. ⁴⁵ Nuwoi siya mo iloluwoi asiwoi mo suo suomoko nokoso nikalokino, suo mo muwoni. Nonani muwoni mo ponikalo manokino, koloni ilolu somiso noko nokolaloso. ⁴⁶ Ulo ulo, saiso saiso lotu nu siyoli nuso pukouniyaiko mosiki. Nu nuso tomoso pono nikuwano manokino. Wau ufolo muluwoi muwoi, ulukukumoso na pono nikuwano manokino. ⁴⁷ Kotoso pokisosomi manokino. Tolomu noko nokolalo mulu mo waliyo saso, toi monoi. Ulo ulo, saiso saiso Isisoso lolaloso mulumolo luwaiyalokino, noko nokolalo siyaiyo, na samiyaikiyo si tomasikoki. Noko Siyoliyo noinomo noko molopoi molopoi wiyou, na mulumolo luwaikino.

3

Fona nomolikomokai nokota aino imo.

¹ Upimomai Yuto nokoyo Kotowoi imo polukasomosikino, saiso saiso. No monoi no Pita noko ti mani, lotu nuso imo lukasa yokino. Kotowoi imo lukasa yokino, Pitawoi Iyonowoi. ² Lotu nu siyoli itu loti siyamai mo noko piyousikainomosiki, fona nomolikomokai nokota na. Itu loti mo Ulukukumoso Itu Loti pokaluwai manokino. Atinoni nomoliwoisai fona nomolikomokai nali no.

Ulo ulo, saiso saiso ponapoluniyo yomosikino, nokoyo. Muwoni monoi putolukomosiki, lotu nuso ti nokoso.

³ Nosai no mo; Pita noko ti lotiso kwaikoki mo, na ikoki, “Muwoni na ponimonowo.” ⁴ Ikoki mo; Pita noko ti mo molo amiso kikino. Na imoki, Pitayo, “Na pokimoko.” ⁵ Nosai no you kokoki, na mulumolokoki, “Muwoni na tonimonono.” ⁶ Ulai Pitayo, “Yo mo muwoni mo uwofa. Mulu ifolaluwawoi saso Kotoyo na amonoki. No monoi no na timonoki, Isiso Kolaiso Nasolito nokotani amiyo na potolau, na poliyai.” ⁷ Aino na imoki, tani naina nainosai na kominiyouki. Wiyouwa wiyou, lolai siyaso fona mo ami ami. ⁸ Na folamiyouki, na liyaiki, Pita noko tiso aluwaikiyo tiki, lotu nu siyoli poiso. Liyai manoki mo, na liyaiyaloki, tokai tokaimaloki, Kotoso na kisosomiyaloki. ⁹ Noko nokolaloyo liyaiyaloso kwaikino, Kotoso kisosomi toloso. ¹⁰ Moloji woi? Kufaukoki, na mulumoloko manokino, “Moloji woi? Muwoni utoluko nokota koiyau na, Ulukukumoso Itu Lotimai piyousikaino mana. Ulai moloji uwo, woi?”

Pitayo lotu nu siyolimai iko aino imo.

¹¹ Itouniyaimokai nokota mo Pita noko tiso kulolaloki, Pitawoi Iyonowoiso. Amai kulolalo manoki mo, noko nokolalo mo fufumuwana tumoki. Na ukouniyaikokuka tumokino, lotu nu fulomu nuso, Solomononi Fulomu Nu no pokalulawaikino no. Naino foli iyo nokokino, na fufumuwana tumoki.

¹² Nosai no mo; Pita mo noko nokolaloso kokaloki, na ikoki, “Woli iyali, Isolilo noko, hani monoi tomulumolokalo manonuwo? Hani monoi

molo amiso tukwaimokonuwo? Noko ni mo kotini amiyo pa toliyaizo. Ulai kotini mulu itouniyaimo muluyo pakoso toliyaizo. Wiyounali no. ¹³ Kotoyo Isisoni amiso na towiyononinuwo. Aniyopa iyali Apolofamowoi Isakowoi Yokopowoi, toini Kotoyo tani mi anononi nokota Isisoni ami na towiyononinuwo. Momaiyosu mo Isiso mo na kiyokinuwo, uo nokoni nainoso. Pailatoyo louwa kiyo taikiyoki mo, wiyouna iyamokinuwo. ¹⁴ Molo itouniyaimoso aluwai kiyo nokota, Kotoyo no imo taikiyoki no, to monoi mo wiyouna iyamokinuwo, Pailatoso imokinuwo, “Isiso muwoi, noko siya, noko tukolo nokota na pokiyomomoko.” ¹⁵ No monoi no momaiyoinonomo Isiso mo na tukolokino. Si itouniyaimo kiyo nokota na tukolokino, momaini muluyosu. Ulai Kotoyo na lusikaiki, yausai. Kokatini molo tiyo yasoi na kikinoki. ¹⁶ Ninani nokotaso na pokiwo. Moi mo sai yasoi tota mo. Afonimaiso itouniyaimokaiwoi muwoi, Isisoso mulumolo luwai monoi nali no. Noko itouniyaimo tolo, ulai afonimaiso? Isisoso mulumolo luwai monoi, no monoi no itouniyaimokai tolo, moini molo timai.

¹⁷ Woli iyali, yo mo sai, moi mo sosoli, no monoi no Isisoso uwokinuwo. Noko sisiyoli mani, to monoi mo sai muwoi, sosoli. ¹⁸ Ulai afonimaiso pa uwokinuwo, Kotoni imo motu fiyamosi monoi nali no, tani mulu lukasiko nokoyo toku no kulalokino no, to muwokai nokota monoi, noino, “Yani Kolaiso mo uwokaiyoinomo.”

¹⁹ No monoi no mo, mulu na palosokomowo, Kotoni molo itouniyaimoso na paluwaiwo. Ain-

oso yakinuwomo, to mo imo mo futo popo-
muwayoimo. ²⁰ Mulu mo ami amiwoi na soin-
uwomo, Noko Siyolini auso. Namolisai mo
Kolaisoso ifou imo taikiyoimo, noko no mo,
toku no muwokainonikinuwo no, Isolilo noko
moi fasikoma tumo monoi. To mo Isiso nali.
²¹ Kumokiso amai tiyou yousikainomoi, ainoso
Kotoyo noinomo komaso hani hani tonufuwa
uloloimo. No mo afonimaiso muwoi, toku yasoi
yomukaiki, Koto mo. Tani mulu lukasiko noko
ititouniyo ainonani monoi na kulalokino. ²² No
monoi no moini aniyopa Musi mani, kumokaiki,
toku no ikoki no, noino,

“Yo mo Kotoni imo toposasokomoi. Noinoso
noko siya mani, Koto Siyoliyo noinomo
fiyamosiyoimo, tani imo posasoko monoi.
Momaini alisai nali no fiyamosiyoimo.
Tani imo noiyo kulaliyoimo, na pa
kwaimowo. ²³ Noko mo imo kwaimo
somiso mo, siyokutono iyali utukaikumo,
na uwokai.”

Aino na kumokaiki, Musiyo, noko nokolaloso no
ikoki no.

²⁴ Kotoni mulu lukasiko noko komaso noko,
Samuwoilowoi ainoso hani namolisai nokowoi,
toiyo lolai fiyamosi monoi na posasokalo liyai
manokino. ²⁵ Aniyopa iyaliso no posasoko
wiyolukokino no, no mo momai monoi mani,
iyamokaiki. Kotoyo no auwolo ukukaiki no, no
mo momai monoi mani. No monoi no moini
aniyopa Apolofamoso na imoki,

“Nani alisainoyo asi asi komaso noko nokolalo na
fasikoimo.”

²⁶ No monoi no mo, Kotoyo noinomo tani mi anononi nokota Isiso mo na fiyamosiki. Moini auso mo toku tumoki, na fasikoma tumokinuwo. Moi siyasonuso molo koiyauso utukaimo monoi na fasikoma tumokinuwo.” Aino na ikoki, Pita mo.

4

Pitawoi Iyonowoi kalopulo koliso aino imo.

¹ Pita noko tiyo noko nokolaloso amai iko manokino mo, nokotalo iyali mo tiki, lotu samukuko nokowoi lotu nu polimano nokota siyoliwoi Satusi moloso aluwai nokowoi. ² Uo mulu na atoloka tumoki, totini imo monoi. Ulai afonimaiso? Kotoni imo lukasikalomano nokota ti mo noko nokolaloso aiyolokokino, ikokino, “Isiso mo yausai na auwoniyouki. Noinoso noko nokolalo mani, yau yausai auwonouloimo.” Aino iko manokino mo, ³ nokotalo iyaliyo na kuloli ilomanokino, Pitawoi Iyonowoiso. Kalopulo nuso na kiyokokino, iyamoki, “Upimo na toi, tofola, amuwoiso.” ⁴ Noko nokolalo molopoiyosu totini imo yasoi kwaikokino, Isisoso lolaloso na mulu-molo luwaikino. No monoi no mulumolo luwai noko mo molopoi molopoi, 5000.

Nokotalo iyalini molo timai lukaso uku aino imo.

⁵ Nosai no mo; amuwoisai Yuto noko sisiyoli mo Yolusolimo nokonu siyoliso ukouniyaikoki. Yuto noko samukuko nokowoi nokotalo iyaliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toi mo ukouniyaikoki. ⁶ Anaso mani, tumoki, totawoi lotu samukuko nokota siyoli mo. Kaiyofawoi

Iyonowoi Alikosatowoi, toi mani, na tiki. Totawoi lotu samukuko nokota siyoli nokota koli, toi komaso si fasika tumokino. ⁷ Nosai no mo Pita noko ti mo nokoyo toi mulumaiso koliyo tumokino, na ikokino, nokotalo iyaliyo mo, “Noiyo imo taikiyokinuwo? Noini amiyo uwonuwo?”

⁸ Ikokino mo; Pitani muluso amimoki, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo, na fowakoki, “Apou iyali, noko sisiyoli, ⁹ a, noko koyau nokota fasi foli monoi timokonuwu? A, itouniyaimokai monoi tutolumomokonuwu? ¹⁰ Apou iyali, yani imo na pukwaimonowo. Isolilo noko komaso moi mani, yani imo na pukwaimonowo. Isisoni amiyosu waliyo na totolo, ninani nokota mo. Isiso Kolaiso, Nasolito nokota, totani amiyo waliyo na totolo, momaini molo timai. Ulai momaiyo Isiso mo a mokimai ukou ukou nikomokinuwo. Kotoyosu na lusikaiki, yausai. ¹¹ Motu na kumokaiki, toku nokoyo. Isiso monoi noino kumoki, siyokawi imo mo,

“Nu kololi noko moiyo a moki mo afoli taikiyokinuwo, piyamokinuwo, afonimai a koyauwo. Ulai nonani a moki mo na ikaiki, sopo i a na.”

¹² Motu nali no. Asi asi nokoyo noinomo moloji samiyaikiyo monoi, moi no? Toiyo noinomo samiyaikiyowoi muwai, pa tosamiyaikiyokoniso. Isisoni amiyosu na tosamiyaikiyokoni. No monoi no Kotoni auso si itouniyaimo mano monoi.” Aino na ikoki, Pita mo.

¹³ Nosai no mo; ikoki mo; noko sisiyoli mo mulumoloko manokino, “Ulai moloji monoi woi? Toti mo kokolokowoi muwai, mulu mo ami

amiso. Moloji tosainono, woi? Afonimai nokota ti na, sai nokoyo aiyolokowoi muwai.” Mulumoloko manokino mo; na mulumolokokino, “Isisowoi liyai tomasimo manokino. No monoi no.” ¹⁴ Totiso no moloji fowako monoi, noko sisiyoliyo no? Fona ti ititounikomokai nokotaso na kikino, totini auso waliyo toloso.

¹⁵ No monoi no mo, nokotalo iyali mo amisokokino, Pita noko tiso, “Na putukaimokowo.” Nosai no imo lukaso siki, ¹⁶ ikuwanokino, “Moloji tiyokoni, woi, toti monoi no? Wiyowu, mulu ifolaluwawoi mi yapoli na anano, Yolusolimo noko nokolaloni molo timai. Moi no wiyowu no moloji iyamo monoi? ¹⁷ Ulai noko nokolalo tonufuwa nokoso ikalo mo wiyowu. No monoi no totiso na tikikokoni, “Isiso aino imo noiyo ikaloiwu.” Imo mo aino lukasokaikino, nokotalo iyali mo.

¹⁸ Nosai no mo; Pita noko tiso aliyonikokino, na louwa ikikokino, “Isiso aino imo noiyo posasoko manoiwu. Noko nokolaloso noiyo aiyolokaloiwu.” ¹⁹ Ulai Pita noko tiyo fowakokino, Pitawoi Iyonowoi, “Ulai kotiyo kwaimakinukuwomo, Kotoni imo na kulaliyoikimo. A, moiyo no moloji tomulumolokonuwu, a, Kotoni molo timai no waliyo? ²⁰ Kotini molo tiyo no kokokinoki no, imo no kwaimokinoki no, nonani aino imo niya toposasokalo manonoki.”

²¹ Pita noko tiyo ikokino mo; noko sisiyoliyo ti monoi ikiko manokino, uo imo mo. Nosai no totiso ikokino, “Soi suwo, na pomanowo.” Aino ikokino, imo foli monoi pa uwokokinoso. Ulai afonimaiso? Noko nokolaloyo Kotoni siyolo kaluwaiyalokino, noko koiyau itouniyaimokai

monoi. No monoi no. ²² Noko no mo, Isisoni amiyo no itouniyaimokaiki no, noko nokolaloni molo timai, to mo alu muwoi, nokotalo na, aisamu mo 40. No monoi no noko nokolaloyo Kotoni siyolo kaluwaiyalokino.

Kotowoi imo lukaso aino imo.

²³ Nosai no mo; kiyokokino mo; Pita noko ti mo siyokutono iyalini auso manokino. Noko sisiyoliyo no ikikokino no, nonani imo ikanokino, siyokutono iyaliso, lotu samukuko noko sisiyoliwoi nokotalo iyaliwoiyo no ikikokino no, nonani imo na. ²⁴ Siyokutono iyali mo nonani imo kwaikino mo, Kotowoi imo na lukasokino. Mulu mo tomoso, na imokino, “Nono mo asi asi komaso asi samukuko nokota siyoli. Kumoki, asi asi, iwo na mulumolokokini, na auwonouluki. Kumokini hani haniwoi asini hani haniwoi iwoni hani haniwoi, komaso mo nonayo mulumolokokini, no monoi no auwonouluki. ²⁵ Koini aniyopa Toiwi, nani mi anononi nokota, to mo nani Mulu Itouniyaimo Nokotani amiyo toku na kumokaiki, noino,

“Noko nokonu noko no uo mulu atoloko no hani monoi? Uo imo louwa lukaso si no hani monoi? ²⁶ Asi asi noko sisiyoli noko mo uo faisio monoi topuwotolono, na tukouniyaiko, Koto noko tiso na totukuwoliyanono, Koto Siyoliwoi to-tayo muwokai nokotawoi, totiso totukuwoliyanono, asi asi noko sisiyoli nokoyo mo.”

Toiwiyo aino na kumokaiki. ²⁷ Motu na, noko mo ukouniyaikoki, uo imo lukaso unukaikino, Isiso

monoi. Noko ti sisiyoli, Hilowoi Ponatiya Pailatowoi noko nokonu nokowoi Isolilo nokowoi, toi mo Yolusolimo nokonuso niya ukouniyaikoki. Uo imo iyamo unukaikino, nani mi anononi nokota Isiso itouniyaimo monoi, toku no muwokaikini no. ²⁸ Piyamoki, totaini muluyowo. Ulai nani muluyosu nali no, toku yasoi mulumolokokaikini, nani amiyosu. No monoi no uwokino. ²⁹ Noko Siyoli, koini imo na pukwaimoko. Noko sisiyoliyo uo imo imokoso yasoi na kwaikoni. Na pofasimoko. Nani mi anononi noko koini muluso na pamikomomoko, nani imo lukasikalo monoi. Wonikaluso aiko kokolokomomokoi. ³⁰ Nani imo lukasikalakinokimo, ai ai noko na pa kuloli, nani nainoyo, ititounikai monoi, nani Isiso itouniyaimoni amiyo. Mulu ifolaluwawoi mi na pano fasimokalo, noko nokolaloni molo timai, nani mi anononi nokota Isisoni amiyosu.” Isisoso mulumolo luwai noko mo aino na imokino, Kotoso.

³¹ Imo lukaso uwai; ukouniyaiko nu mo nou nouyo komiyai umikoki. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo totaini muluso amikaloki. Amikoki mo; Kotoni imo lukasikalokino, kokolokowoi muwai, mulu mo ami amiso.

Mulu tomoso si aino imo.

³² Isisoso mulumolo luwai noko mo mulu mo tomoso. Ilolu monoi mani, wau folo muluwoi muwai. Ilolu mo tomoso na. ³³ Kotoni imo lukasikalomano noko mo noko nokolaloso amai posasoko wiyoti manokino, iko manokino, “Isiso Siyoli mo yausai na auwoniyoki, koini molo timai.” Kotoyo siyoliso pofasiko manoki, Isisoso mulumolo luwai noko komaso nokoso. ³⁴ Siyai

mo hani hani sofuwakowoi muwoi. Nuwoi noko mo suo suomoko nokoso awikalokino, suo mo muwoni. Asiwoi noko mani, tomoso na. Nonani muwoni iyo tumo liyaikino. ³⁵ Kotoni imo lukasikalomano nokoni auso pisikokaiya tumomosikino, koloni ilolu somiso nokoso na ponikomosingino. ³⁶ Noinoso Yusifo mani, yoki. Siyolo siya mo Kotoni imo lukasikalomano nokoyo kaluwaikino, Panopaso. Imo folosai mo Hamukuko Nokota. To mo Saipolo nokota, Liwaini alisai. ³⁷ Nonani nokota mo asi kiyo nokota na. No monoi no asi mo suo suomoko nokotaso awimoki, suo mo muwoni. Nonani muwoni mo Kotoni imo lukasikalomano nokoni auso na iyo tumoki.

5

Anonaiya noniki aino imo.

¹ Ulai noko siya, tani siyolo mo Anonaiya, toti noniki, Sapailowoi, toti mani, asi mo suo suomoko nokotaso awimokino, suo mo muwoni. ² Awimokino mo; Anonaiya mo muwoni siyai wosu woso isikokaiki, totani auso. Noni mo sai. Siyaisu mo Kotoni imo lukasikalomano nokoni auso na iyo tumoki. ³ Ulai Pitayo imoki, “Anonaiya, hani monoi Sokolo Nokota Waini imo kwaimoni? Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotaso na tifoluwaini. Hani monoi asi muwoni siyai wosu woso isikokaikini? ⁴ Asi awimo somisomai asi mo nani nali no. Asi awimokini mo; asi muwoni mani, nani muwoni na. Koiso muwoni nimoko monoi yakinimo, na pa nimoko. Wiyou yomakinimo, koi mo imowoi muwoi, tofolo. Ulai moloi monoi mulumolokokini, muwoni

siyai wosu woso isikokai monoi no? Koi saso pa tifuluwaimokoniso. Koto mani, na tifuluwaini.” Pita mo aino na imoki, Anonaiyaso mo. ⁵⁻⁶ Imoki mo; ulai Anonaiya mo na usukunoki, yau na kaloki. Nosai no alalo soku soku iyaliyo sauki, noko yau konosuwakaikino, tunoyo, na alo-manokino, ai unanokino. Nonaninoi aino imo mo nokoyo posasokalokino. Wiyouwa wiyou, imofa no kwaikino no, siyoliso na kokolokoki.

⁷ Nosai no mo; Anonaiya yau ai unokino mo; noni mo tumosoki. To mo sai muwoi, nokitono kalo mo. ⁸ Pita mo isoki, “A, moti no asi suo suomoko muwoni no noinoso na akonuwo?” Noni mo ifoluwaiki, na imoki, “Motu na, noinoso na.” ⁹ Nosai no Pitayo, “Hani monoi Noko Siyolini Mulu Itouniyaimo Nokotaso louwa tifuluwainuwo, moti no? Na pukwaiko. Nani noko yau ai unu nokoni somoso na pukwaiko. Nono yau mani, noino na ana toinimo, aniyo foinimo.” Aino na isoki. ¹⁰ Isoki mo; noni mo na usukunosoki, Pitani fokutonomai, yau na kalosoki. Alalo soku sokuyo nu poiso tiki mo, noni yau na kwaisokino, asiyo fukino, ai usanokino, nokitono yau kwamai. ¹¹ Wiyouwa wiyou, Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo komasoyo kokolokoki. Imofa no kwaikino no, toi mani, siyoliso kokolokoki.

Mulu ifolaluwawoi mi aino imo.

¹² Kotoni imo lukasikalomano noko mo mulu ifolaluwawoi mi panalo manokino, noko nokolaloni molo timai. Solomononi Fulomu Nuso pukouniyaikosiki, Isisoso mulumolo luwai noko komasowoi. ¹³ Mulumolo luwai somiso noko

nokolaloyo pokisosomiko manokino. Ulai ukouniyaika tumo monoi nikokino. ¹⁴ Noko nokolalo molopoi molopoi mo Siyoli Nokotaso mulumolo luwaiyalokino, nokowoi nokolalowoi. Lolaloso si tomasika tumokino, mulumolo luwai noko nokolalo siyaiwoi.

¹⁵ No monoi no mo, ai ai noko nokolalo mo na koliyo tumokino, nokoyo. Molomaiso isikokaiya tumokino, malomaiwoi kotisokomaiwoiso. Mulumolokokino, nokoyo, “Pita mo molo-sai liyaiyakimo, tani nayo poimo tumoi, ai ai nokoni auso mo.” ¹⁶ Yolusolimo nokonu au-moifaso nokonu nokonu noko nokolalo mani, ukouniyaika tumo liyaiki. Ai ai nokowoi popuwa kopokoiyau nokowoi koliyo tumokino. Komaso mo ititounikai saso.

Kotoni imo lukasikalomano nokoso uo nokoyo uwoko aino imo.

¹⁷ Nosai no mo; totawoi lotu samukuko nokota siyoli tolauki. Siyokutono iyaliwoi sauki, Satusi moloso aluwai noko na. Foluwaliko mulu saso, toi mo, ¹⁸ Kotoni imo lukasikalomano noko kolisanokino, kalopulo nuso na kiyokokino, noko kopokoiyau nokoni mulumaiso.

¹⁹ Ulai amolokimai, Noko Siyolini kumoki nokotayo kalopulo nu itu na kolala konoki. Kotoni imo lukasikalomano noko na koliyo fuki, ²⁰ na ikoki, “Soi suwo, lotu nu siyoliso na ponuwo. Imo na poposasoko wiyotiyanowo, molo tonofalo molo aluwai imo mo.” Aino ikoki, kumoki nokotayo.

²¹ Ikoki mo; posasi; lotu nu siyoliso tiki, noko nokolaloso aiyoloka tikino.

Nosai no mo; totawoi lotu samukuko nokota iyali mo tiki mo, nokotalo iyaliso aliyonikokino. Isolilo noko sisiyoli noko komaso noko aliyonikokino, ukouniyaiko monoi. Nosai no nokoso louwa iko taikiyokino, “Kalopulo noko na pokolisanowo.”²² Polimano nokoyo louwa kolisanokino. Ulai kalopulo nu poiso tiki mo, uwofa na kokokino. Ifou tiki, noko sisiyoli nokoso, na ika tumokino,²³ “Noko mo uwofa, woi. Kalopulo nu itu loti mo asikai. Samukuko nokoyo tofu si, itu loti kwamai. Ulai itu kolalinoki mo, noko mo uwofa na kokonoki, woi.”²⁴ Nonani imo kwaikino mo, noko sisiyoli mo mulumoloko manokino, lotu nu polimano nokota siyoliwoi lotu samukuko noko sisiyoli nokowoi, toi mo mulumoloko manokino, iyamoki, “Moloi uwoko, woi?”²⁵ Nosai no noko siyayo tumoki, na ika tumoki, “Kalopulo noko mo lotu nu siyoli poiso na totu si, noko nokolaloso taiyoloko si.” Aino ikoki, noko siyayo mo.

²⁶ Nosai no mo; polimano noko iyaliyo kolisanokino, wosu wososo. Uo uwokowoi muwai, noko nokolalo monoi nikokino, iyamoki, “Wonikaluso tomoki salosomomokoinomo, aiko tukuwolimokoino.”

Kotoni imo lukasikalomano nokoyo nokotalo iyalini molo timai kokoloko somiso aino imo.

²⁷ Nosai no mo; polimano nokoyo Pita iyali mo koliyo tumokino mo; ikokino, “Nokotaloni molo timai na posiwo.” Nosai no totawoi lotu samukuko nokota siyoliyo louwa ikoki,²⁸ “Hani monoi tokulalimokonuwo? Na louwa ikimok-inukuwo, “Isiso aino imo noiyo aiyolokoiiwo.”

Ulai hani monoi Yolusolimo noko nokolaloso taiyolokalo manonuwo? Hani monoi tofaumi unumokonuwo, tukolo foli monoi no?” ²⁹ Ulai Pita iyaliyo fowakino, na ikokino, “Koi mo nokoni imo pa tukwaikonokiso, Kotoni imosu niya tukwaimonoki. ³⁰ Moiyo noinomo Isiso mo a moki-mai ukou ukou nikomokaikino, yau. Ulai Kotoyo yausai na lusikaiki, aniyopa iyalini Kotoyosu. ³¹ Kotoyo lusikaiki mo; totani auso kawiyoyoki, naina nainosai na tola yoki. Noko nokolalo samukuko nokota siyoli na. Samiyaikiyo kiyonokota siyoli. Isolilo noko moi mulu alosokakikonimo, Koto mo molo koyau monoi imo mo futo. ³² Koini molo tiyo yasoi kikinoki. No monoi no toposasoko sinoki. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo mani, noinosa na toposasoko. No mo Kotoyo atiki, totani imo kwainoko nokolaloso.” Pita iyaliyo aino na ikokino.

Kamaliyaloyo nokotalo iyaliso ikoki, “Kotoni imo lukasikalomano nokoso noiyo uwokoiwo.” Nonani monoi aino imo.

³³ Nosai no mo; Pita iyalini imo kwaikokino mo; wiyowa wiyowu, noko sisiyoli mo uo mulu mo sisiyoli, ta topi, tukuwoli monoi louwa.

³⁴ Ulai noko siyoli siya, Falisi moloso aluwainokota, tani siyolo mo Kamaliyalo, to mo tolauki. Musini imo aiyoloko nokota na, noko nokolaloyo no kisosomi manokino no. Nonainokota mo nokotalo iyalini molo timai na tolauki, polimano nokoso ikoki, “Noko na pokoliyo fuwo, awa.” ³⁵ Koliyo fukino mo; nokotalo iyaliso na ikoki, “Woli iyali, Isolilo noko, atiyaiso, somaiso

noiyo uwokoiwo. Awi, toku na pomulumoloko itouniyaimowo. ³⁶ Tino noko siya, tani siyolo mo Tiyuta, tota amu monoi piyomuki, noko siyoliwo. Noko molopoi nokoyo, 400, aluwaikino. Ulai nokoyo tukolokino, yau yasoi. Aluwai noko ulolo liyaiki. No monoi no tani mi mo futo.

³⁷ Nosai no komano nokoyo siyolo siyolo kolalimai noko siya na tumoki. Tani siyolo mo Yutaso, Kalili nokota na. Toso mani, aluwaiyalokino, noko nokolaloyo, nosai no uwokaiki. Aluwai noko ulolo liyaiki. ³⁸ No monoi no ya tikikomonusuwo, lolai mani, tofolo na suomo. Nokoni muluyoso mi anono mo, mi mo futo. ³⁹ Ulai Koto tani amimai mi anono mo, moiyo no moloi alukiko monoi? Wiyou. Wonikaluso Kotowoi aiko tukoluwanoinuwo.” Nokotalo iyaliso aino na ikoki, Kamaliyalo mo.

⁴⁰ Ikoki mo; tani imo kwaimokino. Kotoni imo lukasikalomano nokoso aliyonikokino, moloyo na wasoulikino. Ikikokino, “Isiso aino imo noiyo ikaloiwo.” Nosai no ikokino, “Soi suwo. Na ponuwo.” ⁴¹ Ikokino mo; Pita iyali mo utukaikokino, iyamoki, “Isisoso mulumolo luwai monoi tuwomokono, na tauwosisimomokono. Ulai koi no imowoi? Kotoyo tiyomu, haniyo uwomoko monoi pa tulosukomomokoso.” Aino iyamoki, siyoliso na molokikino. ⁴² Ulo ulo saiso saiso imo itouniyaimo polukasikalo mosikino. Noko nokolaloso pikomosikino, “Isiso mo Kolaiso, Kotoyo muwokai nokota, Isolilo noko nokolalo moi fasimoka tumoki.” Aino pikomosikino. Lotu nu siyoliwoi nu nuwoiso ifou ifou paiyolokalo liyai manokino.

6

Mi ano fasi noko aino imo.

¹ Nosai no mo; Isisoni moloso aluwai noko nokolalo mo molopoi ainoso hani molopoi molopoi. Siyai mo Yuta Yuto noko. Siyai mo Koliko imo noko. Nosai no Koliko imo nokoyo amuwaso alikokino, Yuta Yuto nokoso. Na iyamoki, “Koloni waumosimai koini susawi nokolalo mo tosofuwakomosi. Pa tuwauti itouniyaimo mosinoso.” ² No monoi no Pita iyali, noko molo tiwai noko na, toi mo Isisoni moloso aluwai noko komaso nokoso aliyonikokino, na ikokino, “Koi no Kotoni imo lukasikalo mi no moloi utukaimo monoi? Koloni no moloi wauti monoi, koi no? ³ No monoi no, woli iyali, noko nano siya, 7, na pomuwokowo, moi mulumai si nokoso. Noko nokolaloyo no tiyamo ukuno no, “Noko ititouni na,” toiso pomuwokowo. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo mulu amikokai noko saso pomuwokowo, mulu iwoi nokososo. Toiso mo koloni wau mi monoi muwokokaiyoikimo. ⁴ Koisu mo Kotowoi imo na tolukaso manonoki, tani imo na tolukasikalo manonoki.” Pita iyaliyo aino na ikokino.

⁵ Nosai no mo; ukouniyaikokai noko nokolaloyo waliyo iyamoki. Noko nano siya, 7, na muwokokino, nonani mi ano monoi. Sitiwi muwokokino, Isisoso amiso mulumolo luwai nokota, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo muluso no amimokaiki no. Muwoko noko siyai siyolo siyolo mo Filipino, Polokulo, Naikano, Taimo, Pamino, Nikolaso. Nikolaso mo Anotiyoko nokota, Yuto iyalini moloso aluwai nokota na.

Nonani noko nano siya, 7, na muwokokino. ⁶ Kotoni imo lukasikalomano nokoni auso na kiyoka tumokino. Kiyokokino mo; Pita iyaliyo nainoyo kulolalokino, komumai. Kotoso utolumo ukukino, koloni wau mi ano monoi.

⁷ Nosai no mo; Kotoni imo mo maliyali liyaiki. Yolusolimo noko nokolalo molopoiyo lolaloso mulumolo luwaikino, ainoso hani molopoi molopoi si liyaiki, Isisoni moloso aluwai noko nokolalo mo. Lotu samukuko noko molopoi mani, Isisoso lolaloso mulumolo luwaikino.

Yuto nokoyo Sitiwi kominalomano aino imo.

⁸ Nosai no mo; Sitiwi mo mulu ifolaluwawoi mi siyoli na analoki, noko nokolaloni molo timai. Wiyouwa wiyou, Kotoyo na fasiyaloki, totani amiyo. ⁹ Ulai Yuto noko siyai mo uo imo ima tumokino, lotu nufa siyaso numosi noko mo. Toini lotu nufa siyolo mo Samiyaikiyo Nokoni Lotu Nufa. Ulai afonimaiso? Noko nokonu nokoni mi ano monoi tosamiyaikiyono, no monoi no. Nonani lotu aluwai noko iyali mo Sailini nokonuwoi Alikosatoliya nokonusaiwoi toku ti liyaiki. Siyai mo Silisiya asiwoi Aisiya asisaiwoi toku ti liyaiki, Yolusolimo nokonu siyoliso. Toi mo koyoso imo na lukasa tumokino, Sitiwiwoi. ¹⁰ Ulai Sitiwi mo mulu mo iwoi. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo fasiki, imo lukaso monoi mo, no monoi no ulai toi no moloi souwai monoi, tani imo no? Ima imo saso ikoki. ¹¹ Nosai no nokoso ainiko ifoluwaikokino, wosu woso ikokino, “Noino piyamo unuwo, “Sitiwi mo alisiyoli imo yapoli yomuki. Yasoi na kwaimokinoki. Musiwoi Kotowoiso alisiyolikoki.” ¹² Noko

nokolaloyo nonani ifoluwaiko imo kwaikino mo, piyamoki, motuwo. Wiyou, uo mulu mo puwoso puwoso. Yuto noko sisiyoli nokowoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toi mani, uo mulu na atolokoki.

Nosai no mo; nonani uo noko mo Sitiwiso na komi kausiyanokino, nokotalo iyalini molo timaiso na kawiyoyo tumokino. ¹³ Noko siyai mani, koliyo tumokino, ifoluwaiko fasika tumo monoi. Nonani noko iyaliyo noko sisiyoliso ifoluwaiko unukino, Sitiwi monoi, “Noko ni mo, to mo talisiyolikomoi, Kotoni lotu nu siyoliwoi Musini imo amiwoiso. ¹⁴ Tani imo yapoli kwaimokinoki, yomuki, noino, “Isiso, Nasolito nokotayo mo lotu nu siyoli niya ulaloimo. Musini tokumi moloso namoliyo alosimoimo, molo tonufuwa wiyomokoimo.” Aino noko sisiyoliso ifoluwaiko unukino, Sitiwi monoi. ¹⁵ Nosai no nokotalo iyaliyo Sitiwiso kwaikino, molo amisoso. Wiyou, tani amu molo mo kumoki nokotani amu molo komiyai.

7

Sitiwiyo nokotalo iyaliso imo lukasiko aino imo.

¹ Nosai no mo; totawoi lotu samukuko nokota siyoli mo Sitiwiso na imoki, “Ni tofaumimonono no, imo motu poimo.” ² Nosai no mo; Sitiwi mo nokotalo iyaliso na ikoki, “Woli iyali, apou iyaliwoi, yani imo na pukwaimonowo. Moini aniyopa Apolofamoyo Misopotamiya asiso tolo-mai, Hilano nokonuso amai tolanoki mo, nomai no Koto mo tani ami wiyonina tumoki, ³ na imoki,

“Tolomuso niya putukaimo. Siyokuno iyaliso na putukaiko. Yo mo asi siya na wiyononinoikimo. Na potolano.” ⁴ No monoi no Kalotiyo nokoni asi Misopotamiyaso utukaimokino, toi koli mo. Hilano nokonuso sanoki. Nosai no Apolofamoni apitono kaloki, yau. Apolofamo mo apitono mo yau; Kotoyo imo taikiyoki, imoki, “Na popuwotolo, na pomoi.” No monoi no tolomuso niya tumoki, moi ni tosikoni no. ⁵ Ulai asi mo pa anonikiso. Asi koufa mani, pa anonikiso. Ulai motu imo na imokaiki, “Amuwoi tinoso ani-noikuwomo, nonowoi alisaino iyaliwoiso.” Ali somisomai aino na imoki, Kotoyo mo. ⁶ Nosai no ti monoi na imoki, Kotoyo, “Nani alisaino iyali mo noko nokonu nokoni asiso sanoimo. Mi foloko mi anotiyoinomomo, na uwokoinomo, toloru nokoyo, ainoso hani aisamu molopoi molopoi, 400 mo uwai. ⁷ Ulai asa mo mi foloko mi anoti foli monoi na uwokaikoimo, noko nokonu nokoso. Nosai no nani alisaino iyali mo utukaikiyo tumoinomo, isoni molokimomona tumoinomo.” ⁸ Kotoyo aino imoki, nosai no nokoni au tuno tokosonasiko monoi imokaiki, Apolofamoso. No mo afonimaiso muwoi, Koto tota amu monoi muwokokai monoi. Nosai no Apolofamo mo awitono Isako kiki. Amoloki nano tiwoi, 8 uwai; Isakoni au tuno na tokosiyaimoki. Siyoli yasoi; Isakoyo awitono Yokopo kiki. Nosai no Yokopoyo awitono iyali noko molo tiwoi, 12, kokaloki. Toi mo moini aniyopa iyali sisiyoli na.” Aino na ikoki, Sitiwiyo mo.

⁹ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Ulai aniyopa iyali sisiyoliyo auwatono Yusifo monoi mo foluwaliyoluwaikino, suo suomoko nokoso ati

taikiyokino, suo mo muwoni. Nosai no suo suomoko nokoyo kaukino, Isipi nokoni mi foloko mi anoti monoi. Ulai Isipi asi mo Kotoyo na tolo fasi manoki. ¹⁰ Uwomosimai na pofasimosiki. Mulu iwoi na anoniki, no monoi no Isipi asi samuku nokota siyoli Falau mo mulu mo waliyo, to monoi, na imoki, “Woli itouniyaimo, yani Isipi asi na posamuku fasimono. Mi anomono noko nokolalo mani, posamukuko.”

¹¹ Nosai no mo; Sitiwi mo ti monoi na ikoki, “Tiya siyoli uwokokaiki. Isipi asimai koloni mo uwofa. Koinono asimai mani, uwofa na. Wiyouwa wiyou, tiya na kolikaliki. Aniyopa iyaliyo afonimaiso si manoki, Koinono asimai.

¹² Nosai no moini aniyopa Yokopo mo imofa kwaiki, noino, “Tokumi paluwa tuo mo amai si, Isipi asimai.” Kwaiki mo; awitono iyaliso totawoi monoi iko taikiyoki, paluwa tuo iyano monoi.

¹³ Ifou tiki mo; ulai ti monoi na iko taikiyoki, paluwa tuo iyano monoi. No monoi no yasoi; Isipi asi mo tiki mo, Yusifo mo auwatono iyaliso na ikoki, “Yo mo Yusifo, moini auwano na.” Nosai no Falausoi imoki, “Ni mo yani auwa iyali na.”

¹⁴ Nosai no auwatono iyaliso na iko taikiyoki, “Apouso na pimanowo, toi koli tuomo.” Yokopo koli mo tiso tiso muwoi, molopoi na, 75.

¹⁵ No monoi no mo, Yokopo koli mo Isipi asiso na sanoki. Si manoki si manoki; Yokopo mo kaloki. Awitono iyali mani, na kolikalialoki, yau yau. ¹⁶ Toi yau yau mo Sikimo nokonuso ifou iyo tumokino, nokoyo. Apolofamoni yu asi iso aiko uka tumokino. Nonani yu asi i mo Apolofamoso toku yasoi awimokino, suo mo muwoni. Sikimo

nokoyo awimokino, Hamoloni awitono iyaliyo.” Aino na ikoki, Sitiwiyo mo.

¹⁷ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Kotoyo toku no imokaiki no, Apolofamoso, nonani imoyo aumoifaso motu fiyamosimai, nomai no Apolofamoni alisaitono iyali molopoi molopoi siki, Isipi asimai. Aniyopatono iyaliso souwaikokino, molopoi nali. ¹⁸ Nosai no noko siyoli siyayo Isipi noko samukuko nokota siyoli kwalomai monoi tola tumoki. Yusifo monoi mo sai muwoi. ¹⁹ Aniyopa iyaliso kopokoiyauko manoki, Isolilo nokoso. Puwoko manoki, ikoki, “Alalo mala mo na pa salosomosiwo. Na kolikaliumo, yau yau.” Aino na ikoki, Isipi nokota siyoliyo.

²⁰ Nomai no mo, noniyo alufa mo na kiki. Tani siyolo mo Musi. Ulukukumoso na, Kotoni molo timai. Amu mo tauwoi mo atino apitono noko tiyo no nikino. ²¹ Nosai no iwoso akaiyanokino, posomaiso. Ulai Falau siyolini atokiyo Musi mo kausiya konoki, iwoso. Totani nuso na kawiyoi tiki, nou ni monoi, yomusoki, “Asani alu.” ²² Komu mo puwoso puwoso; mulu iwoi noko sisiyoliyo Isipi aniyopa imo aiyolomalokino. No monoi no Musi mo afonimai nokota muwoi, imo itouniyaimo lukaso nokota. Mi mani, amiso pano manoki.” Aino na ikoki, Sitiwiyo mo.

²³ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Musi mo aisamu mo 40, nosai no mo na yomuki, “Woli iyaliso na tokokano, Isolilo nokoso.”

²⁴ Yasoi; Isolilo nokotaso na kwaiya tumoki, Isipi nokotayo uwoso. Nosai no siyokutono foli monoi na tukoloki, Isipi nokotaso, yau.

²⁵ Louwa mulumolokoki, “Woli iyaliyo tosaino

unumonono, Kotoyo timono taikiyo, toi fasiko monoi.” Aino louwa mulumolokaloki, ulai siyokutono iyaliyo sai muwoi, sosoli na.
²⁶ Amuwoisai siyokutono iyaliso ti monoi koka tumoki mo, noko tiyo tukoluwanoso kwaika tumoki. Asisikuwano monoi louwa ikoki, “Noko ti, hani monoi totukoluwanonuwo? Moti mo wolinowoi nali.”
²⁷ Ulai siyokutonoso uwo nokotayo usainiyaimoki, imoki, “Noiyo imo taikiyoni, koi samukumoko monoi no? A, uo foli monoi tiyomu unumokoni, kuo?”
²⁸ Fai Isipi nokota tukolani. A, lolai louwa totukolomononi?”
²⁹ Musi mo nonani imo kwaiki mo, Isipi asisai lomuki, Mitiyo asiso tolanoki, noko nokonu nokoni asiso. Tolo manoki mo, alalo ti mo tiwoi kokoki.” Aino na ikoki, Sitiwiyo mo.

³⁰ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Aisamu 40 mo uwai; kumoki nokota mo Musiso na kiya konoki, nu somiso asiso, Sainai yu aumoifaso. Afa touwomai ta imoko tolomai na tola konoki.
³¹ Wiyouwa wiyou, Musi mo kwaiki mo, na mulumoloko manoki, aumoifaso amunoki, amiso ki monoi. Nosai no Noko Siyolini ko naso kwaimoki, noino,
³² “Asa mo aniyopano iyalini Koto. Apolo-famowoi Isakowoi Yokopowoi, toini Koto na.” Imoki mo; wiyou, Musi mo kokolo mulu saso, na kumulokomoki, Kotoso pa kikiso.
³³ Ulai Siyoli Nokotayo mo ti monoi imoki, “Fona su mo pasiyokaiko. Asi ni totoloni no, ni mo asani asi itouniyaimo nali no.
³⁴ Motu na, yo mo yani noko nokolaloso yapoli na tokoko, Isipi nokoyo uwokoso. Toi sostonuno na tukwaiko, yo mo. No monoi no asiso na tofasika kono. Na popu-

wotolo, Isipi asiso timo taikiyonoki. Na pokiyoko taikiyano.” Musiso aino na imoki, Kotoyo mo.”

³⁵ Nosai no mo; Sitiwi mo ti monoi na ikoki, “Noko no mo, Musi, to mo toku yasoi imokino, Isolilo nokoyo, “Noiyo imo taikiyoni, koi samukumoko monoi no? A, uo foli monoi tiyomu unumokoni?” Musiso toku yasoi aino imokino, no monoi no kulalikino. Ulai Kotoyo na imo taikiyoki, siyokutono iyali samukukano monoi, kiyoko taikiyano monoi. Ainonani monoi kumoki nokotayo na ima konoki, afa touwomai tolo nokotayo mo. ³⁶ Nosai no mo, yasoi; Musi mo mulu ifolaluwawoi mi siyoli na ananoki, Isipi noko nokolaloni molo timai. Nosai no siyokutono iyali na koliyonoki, Isipi asisai. Mulu ifolaluwawoi mi siyoli na analoki, Nakiyai Mamo Iwomaiso. Nu somiso asimai panalo manoki, aisamu mo 40. ³⁷ Nonani nokota, Musi, totayosusu mo Isolilo nokoso na ikoki, noino,

“Yo mo Kotoni imo toposasokomoi. Noinoso noko siya mani, Kotoyo imo taikiyoimo, tani imo posasoko monoi. Momaini alisaino na fiyamosiyoimo.”

Kotoni puko imoyo tiyomuko, Musiyo no ikokaiki no.”

³⁸ Nosai no Sitiwi mo ti monoi na ikoki, “Musi totawoisu ukouniyaikoku siki, moini aniyopa iyaliyo, nu somiso asiso. Sainai yu tonimai kumoki nokotayo imo posasoko wiyoluma konoki. Noko mo nonani imo kwai mo, aniyopa poi poi yousi itouniyaimomoi. Moi monoi mani, na posasoko wiyolumoki. ³⁹ Aniyopa iyalisu mo tani imo pa kwaikinoso, na kulalikino. Isipi

asiso ifou nu monoi yokino. ⁴⁰ Musini auwatono Alonoso imokino, “Isipi asisai kiyomoko nokota, to no moloji uwo, woi, Musi wai no? Ulai koi no sai? Yuso amai poi tiyou tolo. Tomoki na pokuwokomoko, tomoki mo kumoki toloru noko komiyai. Molo monoi wiyomokowumo.” ⁴¹ Nosai no tomoki kuwokino, polomoko uofa komiyai, piyamoki, samukukowo. Koloni mo taso utunon-ikino, piyamoki, molokiwo. Totaini tomoki kuwo mi monoi molokikino, na wasikino.

⁴² No monoi no mo, Koto mo namoliyo alosikoki, yomuki, “Tofolo suomo.” Wiyou, ulowoi amuwoi amolokuwoiso molokikalokino, piyamoki, samukukowo. Aionani monoi mo toku na kulalokino, Kotoni mulu lukasiko nokoyo, tani pukoso. Noino na tiyomuko,

Kotoyo ikoki,

“Oi, Isolilo noko moi no hani monoi koloni pakoso utumono manokinuwoso. Aisamu mo 40 nu somiso asimai ifou ifou liyai manokinuwoso mo, ulai koloni mo pa nimono manokinuwoso. ⁴³ Molako monoi piyamokinuwoso, samukukomowo. Tani tuno nu alomaniyalo manokinuwoso. Lifano piyamokinuwoso, kumoki toloru nokotawo. Tani amoloku mani, ilomanalo manokinuwoso. Tomokiso kuwokokaikinuwo, na pomolokiko manokinuwoso, piyamokinuwoso, samukukomowo. Wiyowa wiyou, namoliyo alosimomono foli monoi mo na kiyokomoikuwomo, noko nokonu nokoni asiso, Poipilono nokonu siyoli ausaimiso.”
Aino na kulukaikino, Kotoni pukoso.”

⁴⁴ Nosai no mo; Sitiwiyo ulai ikoki, “Aniyopa iyali mo Kotoni tuno nu alomakalo manokino. Nu somiso asimai alomakalo manokino, tani imo posasoko nu na. Toku Kotoyo Musiso imoki, ninani tuno nu kalo monoi mo. Imoki, “Noinoso noinoso na pa yalo.” ⁴⁵ Nosai no toini alisaitono iyaliso akotiki. Kotoyo noinomo noko komaso noko amiyaikiyokalo tumokino mo, Yosua iyaliyo tolomuso niya akiyo tumokino. Tolokainoki tolokainoki ainoso hani Toiwiyo samukuko toloki. ⁴⁶ Koto mo mulu mo waliyo, Toiwi monoi. Kotoso louwa imoki, Toiwiyo, “Yani aniyopa Yokoponi Koto, yo mo nani nu no waliyo koimo?” ⁴⁷ Ulai pa kokiso, awitono Solomonoyosu na koki.” Aino na ikoki, Sitiwiyo mo.

⁴⁸ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Ulai Kota Koto mo nokoyo ko nuso pa tiyousiso. Aionani monoi mo toku kumokaiki, Kotoni mulu lukasiko nokotayo, noino,

⁴⁹ Koto Siyoliyo yomuki,
 “Yo mo samukuko nokota siyoli, kumokiso tiyou yousi, fona ti mo asiso ku tako. Asani nu no moloi ko monoi, moi no? Ulololi no moloi tu tano monoi, nu poiso no? ⁵⁰ Hani hani komaso ni tosi liyai no, ni mo yani nainoyo na fonanikomokaiki.”
 Kotoni imo mo aino kumokaiki.”

⁵¹ Nosai no mo; nokotalo iyaliso ulai na ikoki, Sitiwiyo mo, “Moi mo kukamoko noko. Kotoso mulumolo luwaiwoi muwoi. Iyo mo uku saso. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotasamo namoliyo talosimokainuwo. Moini aniyopa iyaliyo no yokino no, moi mani, noinoso na taluwaikonuwo.

⁵² Kotoni mulu lukasiko noko uwokaikalokino. Siya mo sofuwamowoi muwoi, komaso na uwokaikalokino. Molo itouniyaimoso aluwai kiyo nokota monoi posasoko nokoso mani, na tukuwoliyalokino. Nosai no tumoki mo, moiyoosu komano nokota siyoliso na ifoluwai unukinuwo, moiyo noinomo tukolokino. ⁵³ Toku Kotoni kumoki nokoyo tani imo ami posasokokino. Moi monoi posasokokino. Ulai pa kwai itouniyaimo manokinuwo.” Aino na ikoki, Sitiwi mo, nokotalo iyaliso.

Sitiwi tukolo aino imo.

⁵⁴ Nokotalo iyaliyo Sitiwini imo kwaikino mo; uo mulu sisiyoli na atolokomo unukino, ta topi. ⁵⁵ Ulai Sitiwi mo mulu amimokaiki, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo. Kumokiso amiso you foinalikoki, Kotoni saponi siyoli na you kiki. Isisoyo Apitononi nainasai toloso you kiki. ⁵⁶ Yomuki, Sitiwi mo, “Na piyou kiwo. Yo mo kumoki itu loti kolalikaiso toki. Asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota mo tiyou tolokaino, Kotoni nainasai.”

⁵⁷ Ikoki mo; wiyouwa wiyou, nokotalo iyali mo siyoliso na kalomuwanoki, iyoso ufiyaikalokino. Sitiwini auso na fufumuwanoku liyaikino. ⁵⁸ Na kominalomanokino, nokonusai kawiyu fukino, tomoki na salosomo liyaikino. Alu sokuni aumai mo pau tuno isikokaikino, tomoki salosomo nokoyo, Sitiwi monoi no ifoluwai unukino no. Alu soku siyolo mo Solo. ⁵⁹ Tomoki amai salosomo liyai manokino mo, Sitiwi mo Kotoso utolumoki, na imoki, “Isiso Siyoli, yani mulu na pano.” ⁶⁰ Alokumu losiyaikoki, siyoliso na

yomuki, “Noko Siyoli, yo foli mo tofolo.” Yomuki mo; na kaloki, yau.

8

Uo nokoyo uwoko aino imo.

¹ Solo mani, waliyo yomuki, Sitiwi tukolo monoi mo.

Nosai no mo; nonani Sitiwi tukolo ulomai mo uo nokoyo uwokokino. Isisoso mulumolo luwai nokoso mo uwokaikokino, Yolusolimo si noko nokolaloso. Wiyou, uo mo sisiyoli. Na ulolo liyaiki, Yutiya asiwoi Somaliya asiwoiso. Kotonni imo lukasikalomano nokosu mo Yolusolimo nokonu siyoliso amai siki.

² Ulai lotu aluwai nokoyo Sitiwi yau ai unukino, na sonuku manokino.

³ Solo to mo Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo na uwokaiko liyaiki, nu nuso lotaloki, noko nokolalo kuloli kolisalo liyaiki, kalopulo nuso kiyokanoki.

Somaliya asimai Kotonni imo posasoko aino imo.

⁴ Ulai Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo, toku no uloloki no, toi mo ifou ifou liyaikino, Isiso aino imo itouniyaimo lukasikalokino. ⁵ Filipino mani, noinoso na, Somaliya nokonuso manoki, Kolaiso aino imo posasokanoki, noko nokolaloso ikaloki, “Noko no mo, Kotoyo no muwokaiki no, moi fasimoka tumo monoi, to mo yasoi na tumoki.” ⁶ Mulu ifolaluwawoi mi analoki, toini molo timai. Toi mo iyo mo uku muwoi,

imo na kwaimo itouniyaimokino. ⁷ Ulai afonimaiso? Popuwa kopokoiyauwoi noko mo ititounikaiki. Popuwayo utukaiko liyaikino mo, na omuwanoki. Naino fona nomolikomokai noko mani, ititounikaiki. ⁸ No monoi no nokonu noko nokolaloyo siyoliso moloki siki.

⁹ Somaliya nokonumai noko mo toloki. Tani siyolo mo Saimo. Tota amu monoi piyomuki, noko siyoliwo. Wau aliyoli saloso uwoko nokota. Noko nokolaloni molo timai na piyalo manoki. Wiyou, na pokufauko manoki. ¹⁰ Noko sisiyoliwoi afonimaiso nokowoi toi mo Saimoni imo pukwaimo itouniyaimo manokino, piyamoki, Kotoni amiyo yalowo. Pokaluwaikino, ami sokoma siyoli nokota. ¹¹ Tani imo pukwaimo manokino. Ulai afonimaiso? Wau aliyoli no saloso uwokoki mo, na pokufauko manoki, ulo ulo amu amu.

¹² Ulai Filipoyo itouniyaimo imo posasoko wiyoluka tumoki, Kotoyo samukuko aino imowoi Isiso Kolaisoni ami imowoi. Nonani imo kwaimokino mo, waliyo mulumolokokino. No monoi no iwoso na uluwakoki, Filipoyo, Isisoso muwokokainoni monoi. Nokowoi nokolalowoi iwoso uluwakoki. ¹³ Saimo to mani, Isisoso lolaloso na mulumolo luwaiki, no monoi no iwoso uluwaki. Uluwaki mo; Filiposo aluwaiyaloki. Mulu ifolaluwawoi mi analoso kwaiyaloki, Filipoyo no analo manoki no. Wiyouwa wiyou, na kufaumoki.

¹⁴ Nosai no mo; imofa kolo koloma tumoki, Kotoni imo lukasikalomano nokoni auso, Yolu-solimo nokonu siyoliso. Imofa kwaikino, noino, “Somaliya noko nokolaloyo Kotoni imoso na taluwai itouniyaimono.” Aino kwaikino mo; Pita

noko tiso iko taikiyokino, Pitawoi Iyonowoi. Na ikokino, “Somaliya asiso na pomanowo.” ¹⁵ Yasoi; Somaliya asi mo tumokino. Tumokino mo; Kotowoi lukasokino, mulumolo luwai noko nokolalo monoi. Na utolumo ukukino, imokino, “Nani Mulu Itouniyaimo Nokota na pati.” ¹⁶ Aino utolumo ukukino. Ulai afonimaiso? Totaini mulu poiso toku lotalowoi muwai, pa amukonokiso, toini auso. Lolaloso mulumolo luwaimai iwososo uluwakoki, Isiso Siyoliso muwokokainoni monoi. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota amai atiki. ¹⁷ Kotoso utolumokino mo; Pita noko tiyo nainoyo kulolalokino, komumai. Kulolikino mo; Kotoyo tani Mulu Itouniyaimo Nokota na atiki, mulumolo luwai noko nokolaloso.

¹⁸ Saimo mo noko tiyo nainoyo isikokaikoso kwaikoki mo, muwoni louwa nikoki, piyomuki, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota mo totini amiyo atinowo. ¹⁹ Totiso ikoki, “Mulu ifolaluwawoi mulu no mo na pamonowo, suo mo muwoniyo. Yo mani, nainoyo kulolalo monoi tiyo, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota noko nokolaloso ati monoi.”

²⁰ Ulai Pitayo imoki, “Kalon, nani muwoniwoi kalonikoinimo. Ulai hani monoi yomu monoi, suo mo muwoni. Kotoni mulu ifolaluwawoi mulu no muwoniyo no moloi ano monoi? ²¹ Nono no Kotoni mi no moloi ano fasimoko monoi? Nani hani muwai. Kotoni molo timai mulu kwaimo pakoso totoloniso. ²² Mulu palosi. Molo koiyauso na putukaimo. Siyoli Nokotaso na pimo ki, noino, “Yani mulu mo koiyau, woi.” No monoi no Kotoni imo mo futo poimo tolaini. ²³ Yo mo sai, nani mulu mo amuwaso saso. Molo koiyauso no moloi

utukaimo monoi? No monoi no Kotoso na pimo ki.” Pitayo aino na imoki.

²⁴ Nosai no mo; Saimo mo noko tiso na ikoki, “Siyoli Nokotaso imo polukaso unumonowo. Wonikaluso aiko uwomonoi, motiyo ni toposasokonuwu no.”

²⁵ Nosai no mo; Pita noko tiyo Isiso Siyoli monoi imo posasoko wiyoluko uwai; ifou manokino, Yolusolimo moloso. Molomai mo imo itouniyaimo lukasikalo liyaikino, Somaliya nokonu nokonuso.

Itiyupiya nokota siyoli aino imo.

²⁶ Nosai no mo; Noko Siyolini kumoki nokotayo Filiposo na ima konoki, imoki, “Na pauwoniyou, powoso na pamufu. Manakinimo, Kaso molo touwokoniso kiyoinimo, Yolusolimosai toloko tumo moloso, nu somiso asimai no tolonono liyai no.”

²⁷ Imoki mo; Filipino mo auwoniyouki, manoki. Manoki mo; Itiyupiya nokota siyoliso na kiya tumoki, molomai. Wiyou, noko siyoli, Kanotasini mi anotiso nokota na. Itiyupiya noko nokolaloni samukuko nukonu siyoli, tani muwoni samukuko nokota na. Yolusolimo nokonu siyolisai tumaloki, Koto molokimosai. ²⁸ Totani asi Itiyupiya moloso tumaloki, hosoyo kutotonikalokalo molosai. Tumaloki mo, pukoso na koko yousiki, Kotoni mulu lukasiko nokota Aisaiyayo toku no kuluki no.

²⁹ Filipino mo Itiyupiya nokota siyoliso kiki mo; Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo na imoki, “Kalo kwamai na pamuno, na paluwaiko.”

³⁰ Imoki mo; Filipino mo fumanoki, Itiyupiya noko siyoliyo pukosai kolaliso kwaiki, Kotoni mulu

lukasiko nokota Aisaiyayo kulu pukoso. Na imoki, Filipoyo, “Imo folosai imo sai poi, nono mo.” ³¹ Fowaki, “Ulai moloi saino monoi, yo no? Ulai yo no noko noiyo imono monoi? A, nono no waliyo toposasoko wiyolumona yoni?” Imoki, Filipoyo, “Waliyo na.” ³² Kotoni puko imo Itiyupiya nokotayo no kolaliki no, no mo noino, “Noko mo sipo koloni komiyai kominalo-manokino, tukolo monoi. Ulai to no imowoi? Wiyo tokosuwamai sipo uo mo imowoi muwai, noinoso na, imo pa yomukiso. ³³ Nokoyo alisiyolikino, afonimaiso na uwokino. Asiso amai pa totoloso, na tukolokino, nokoyo. Ulai tani aliwoi imo no moloi lukaso monoi?”

³⁴ Itiyupiya noko siyoli mo nonani imo kolali uwai; Filiposo na imoki, “Kotoni mulu lukasiko nokota no noi monoi kumo unuki? Tota amu monoi poimo, noko siya monoi poimo. Na pimonono.”

³⁵ Nosai no mo; Filipoyo na imoki, “Isiso monoi nali no kumo unuki.” No monoi no itouniyaimo imo lukasiyaloki. ³⁶ Kalo molosai imo lukasalo manokino mo, iwoso na tumokino. Tumokino mo; Itiyupiya noko siyoliyo mo imoki, “Oi, na poki. Iwo mo ni toi. Nono mo waliyo poimo iwoso tuluwamononi.”

³⁷ [Nosai no mo; Filipoyo na imoki, “Isisoso mulumolo luwai itouniyaimoni mo waliyo.” Fowaki, “Yo mo Isiso Kolaisoso waliyo na tomulumolo luwai. To mo Kotoni awitono na.”]

³⁸ Nosai no mo; kalo alomako nokotaso imoki, Itiyupiya nokotayo, “Oi, kalo mo imai na toloku.”

Tolokoki mo, noko ti mo iwoso amukonokino, Filipowoi Itiyupiya nokota siyoliwoi. Amukonokino mo; Filipoyo Itiyupiya nokota mo na uluwaki. ³⁹ Iloso ifou amiyokino mo, Koto Siyolini Mulu Itouniyaimo Nokotayo Filiposo lolai siyaso kauki. Uwofa kiki, Itiyupiya nokota siyoliyo mo. Ulai nosai no manoki, na molokiyaloki. ⁴⁰ Ulai Filipino to mo Asoto nokonuso tumoki. Ulai nosai no manaloki. Imo itouniyaimo posasokaloki, nokonu nokonuso, ainoso hani Sisaliya nokonuso tumoki.

9

Soloyo Isisoso lolaloso mulumolo luwai aino imo.

(Mi 22:4-16; 26:9-18)

¹ Nosai no mo; Solo mo uo imo amai iko manoki, Siyoli Nokotani moloso aluwai noko nokolaloso. Tukuwoli imo iko manoki. Totawoi lotu samukuko nokota siyolini auso manoki, ² na imoki, “Oi, yo monoi aino imo na pokuluti taikiyo, lotu samukuko nokoso, Tomasoko nokonuso no tosi liyai no. Yo mo nonani nokonuso na manoimo. Molo tonofaloso aluwai noko iko-likanoimo, noko nokolalowoi, kuloli kolisano monoi. Yo mo Yolusolimo kalopuloso monoi kuloli koliyo tumo monoi na tiyo.”

³ Nosai no mo; nonani paso mo yasoi iki mo, Tomasoko nokonu moloso na manoki. Manoki manoki manoki; Tomasoko aumoifa mo na tumoki. Lolai siyaso saloma komiyai na moma-liyomiki, kumokisai. ⁴ Asiso usukuna konoki, ko na imo na kwaimoki, noino na imoki, “Solo, Solo, hani monoi tuwomono manoni, woi?”

⁵ Ulai imoki, Soloyo mo, “Noko Siyoli, nono no

noi?” “Isiso asasu, nonayo no tuwokaimononi no. ⁶ Ulai na potolau, Tomasoko nokonuso na poloti. Nokoyo amai imoinimo, no yakini no. Tani imoso na pa kwaimo.” Ko naso aino na kwaimoki, Soloyo mo.

⁷ Ulai Soloso aluwai nokoyo ko lopukokai siki. Ulai afonimaiso? Ko naso kwaimokino, ulai imo lukaso nokotaso uwofa kikino. ⁸ Nosai no Solo mo na auwoniyoki, na louwa foinalikoki, ulai hani mo kiwoi muwoi. Molo mo kau kau. No monoi no siyokutono iyaliyo nainosai komi kawiyo tikino, Tomasoko nokonuso. ⁹ Ulo tauwoi mo hani mo kiwoi muwoi. Iwo sikowoi muwoi, pa no manokiso. Afonimaiso yousiki.

¹⁰ Nonani nokonumai, Tomasoko nokonumai mo Isisoni moloso aluwai nokota mo na toloki. Tani siyolo mo Anonaiya. Solitonosai Siyoli Nokotayo imoki, “Anonaiya.” Fowaki, “Noko Siyoli, yo mo ni.” ¹¹ Ti monoi na imoki, Noko Siyoliyo, “Na pauwoniyoi. Fouso Moloso na pomoi, Yutasoni nuso. Yutasoso pimano, Tasoso nokonu nokota monoi, tani siyolo mo Solo. Yowoi imo tolukaso yousi. ¹² Solitonosai mo nokoso kiki. Tani siyolo mo Anonaiya. Molo ti komikoma tumoki, ititounikomokai monoi.” Siyoli Nokotayo aino na imoki, Anonaiyaso. ¹³ Ulai fowaki, Anonaiyayo, “Noko Siyoli, imofa tokolo koloma tumo liyai, nonani uo nokota monoi. Nani noko nokolalo, Yolusolimoso no tosi no, wiyoi, siyoliso uwokaikaloki. ¹⁴ Lotu samukuko noko sisiyoliyo imo taikiyokino. Tolomuso niya uwomoka tumoki. Koi kuloli kolisomoka tumoki, nani siyolo kaluwaiyalo noko nokolalo koiso.” ¹⁵ Ulai

Siyoli Nokotayo, “Soi su, na pomoi. Nonani nokota mo yo mo yasoi muwokaiki, yani imo posasoko monoi. Noko nokonu nokoso posasoko wiyolukaloimo, toi samukuko noko sisiyoliwoi Isolilo noko nokolalowoiso. ¹⁶ Ulai yo mo na wiyolumoimo, hani hani no uwomosaki no, yani imo posasoko foli monoi.” Siyoli Nokota mo aino na imoki, Anonaiyaso mo.

¹⁷ Nosai no mo; Anonaiya mo auwoniyouki, Soloso na kiyonoki. Nuso lotiki mo, nainoyo na komiki, Soloni komumai, na imoki, “Woli Solo, yani auwa. Isiso Siyoli molomai no kiya konokini no, totayo na imono taikiyo, nani molo ti ititounikomokai monoi. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo nani muluso amimoinimo. No monoi no ya totumo.” Aino na imoki, Anonaiyayo mo. ¹⁸ Imoki mo; lolai siyaso mukano komiyai hani na usukunalo konoki, Soloni molo tisai. Molo mo waliyo foinalikoki. Na auwoniyouki, iwoso uluwakino, muwokai monoi. ¹⁹ Nosai no koloni na noki, waliyo na toloki.

Soloyo Tomasoko nokonuso imo itouniyaimo posasoko aino imo.

Nosai no mo; Solo mo Isisoni moloso aluwai nokowoi tolo tomasikoki, Tomasoko nokonumai. Amoloki amoloki potanomosiki. ²⁰ Lolai siyaso Kotoni awitono imo posasokoki, lotu nu lolofa nuso lotaloki, pikomosiki, “Isiso mo Kotoni awitono na.” ²¹ Wiyou, imo monoi kwai noko nokolaloyo kufaukoki, iyamoki, “Ulai molo monoi woi? Noko ni mo, to mo Yolusolimo noko nokolalo na uwokaikaloki, Isisoni siyolo kaluwaiyalo noko nokolaloso. Tolomuso mani,

na tokuloli kolisa tumo, na koliyonoimo, lotu samukuko noko sisiyoli nokoni auso.” Aino iyamoki, noko nokolaloyo. ²² Ulai Solo mo mulu mo iwo topi muwoi, ami nali ainoso hani mulu amiya amiwoi toloki. Imo amiso na lukasikaloki. Yuto noko, Tomasoko nokonuso no siki no, toiso na ikoki, “Isiso mo Kotoyo na muwokaiki, moi fasimoka tumo monoi.” Ima imo mo ainoso na ikoki. Wiyou, naino foli iyo noko manokino. Ulai toi no imowoi?

Soloso tukolo imo lukasokai aino imo.

²³ Nosai no mo; amoloki amoloki mo uwai; Yuto nokoyo Soloso tukolo imo lukasokaikino. ²⁴ Ulai Solo mo imofa kwaiki. Ulo ulo amoloki amoloki nokonusai molo komaso molosai posamukuko manokino, to amufu monoi mo. ²⁵ Ulai siyokutono iyaliyo amolokimai na kiyokino. Nokonu kokikokai toniso kiya yokino. Nosai no i soliyaki molosai na komiyalo konokino, molo sopoyo, asiyofoloso fu kiyo taikiyokino. No monoi no samiyaikiyoki.

Soloyo Yolusolimo nokoso koko aino imo.

²⁶ Ulai nosai no mo; Solo mo Yolusolimo nokonu mo ifou tumoki. Isisoni moloso aluwai nokowoi louwa tolo tomasika tumoki. Ulai wiyou, na nimokino, piyamoki, asuwo asuwo mulumolo luwaiwo. ²⁷ Ulai Panopasoyo kausiyonoki, Kotonimo lukasikalomano nokoni auso. Na iko unuki, Panopasoyo, “Siyoli Nokotaso na kiki, molomai. Imo na lukasiki, Noko Siyoliyo. Nosai no Tomasoko nokonumai mo Isiso aino imo na lukasikaloki. Kokolomowoi muwoi, mulu mo amisoso na toloki.” Aino ikoki, Panopasoyo.

²⁸ No monoi no waliyo, Isisoni moloso aluwai nokoso tolo tomasikanoki. Yolusolimo nokonumaifou ifou liyaiyaloki, Siyoli Nokota aino imo lukasikaloki. Kokolomowoi muwai, mulu mo amisoso na toloki. ²⁹ Koliko imo nokowoi mani, imo lukasokino. Totaiyosu louwa tukolokino. ³⁰ Nonani imofa koloma tumoki, Isisoso mulumolo luwai nokoni auso. Koloma tumoki mo; na kaukino, Sisaliya nokonuso. Ulai nosai no Tasoso nokonuso kiyo taikiyokino.

³¹ Nosai no mo; Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo mo si itouniyaimoki. Yutiya asiwoi Kalili asiwoi Somaliya asimaiwoi na si itouniyaimoki. Mulu mo amikokai siki, ami ami. Siyoli Nokota monoi pauwosiwai manokino. Tani Mulu Itouniyaimo Nokotayo pohamukuko manoki, ainoso hani molopoi molopoi na siki.

Pitayo ai nokota itouniyaimokai aino imo.

³² Nosai no mo; Pita mo nokonu nokonuso ifou ifou liyaiyalo manoki mo, Lita nokonuso mani, manoki, Siyoli Nokotani noko nokolaloso kokanoki. ³³ Naino fona nomolikomokai nokotaso na kiya tumoki, tani siyolo mo Ainiya. Aisamu mo nano tiwoi mo liyaiwoi muwai, na potano manoki. ³⁴ Pita mo nonani nokotaso na imoki, “Ainiya, Isiso Kolaisoyo na titouniyaimokaini. Na potolau, malo mo na piyalokoniko.” Imoki mo; Ainiya mo lolai siyaso na auwoniyouki. ³⁵ Lita nokonu nokowoi Soilono nukutai nokowoi, toiyo Iniyaso kikino mo, Noko Siyoliso mulu alosimokino.

Pitayo Tapito yausai lusingokai aino imo.

³⁶ Yupa nokonumai mo Isisoni moloso aluwai nukonu tolosoki. Noni siyolo mo Tapito. Koliko imosai mo Tuka. Mi itouniyaimo panalo manoki, afonimai nokoso pofasikalo manoki. ³⁷ Nosai no ai uwosoki, na kalosoki, yau. Kalosoki mo; to yau uluwasokino, nu komu wosuwoi nuso akaisa yokino. ³⁸ Lita nokonu, Pita no tola tumoki no, no mo Yupa nokonu mo aumoifaso. Isisoni moloso aluwai nokoyo Pita tolo imofa no kwaikino mo, noko tiso iko taikiyokino, “Pitaso na pimanowo, somaiso na tumumo.”

³⁹ Nosai no mo; imanokino mo, Pita mo puwotoloki, totiso aluwaikiyo tumoki. Nu komu wosuwoi nuso kawiyoyokino. Wiyowuwa wiyowu, susawi nokolaloyo ukouniyaikokukino, sosenuno siki. Pau tuno ititouni wiyolumalokino, hani hani tunowoi, Tukayo topoliko tuno na, kaloso somisomai no topolikomosi no.

⁴⁰ Ulai Pita mo fu amiyaikiyokoki, alokomu losiyaikoki. Nosai no Kotowoi imo lukasoki. Noni yauso alosisoki, na isoki, “Tapito, na pauwoniyowu.” Isoki mo; Tapito mo molo mo na foinalikoki. Pitaso kiki mo, na sisauki. ⁴¹ Nosai no nainoyo na komisiyowuki. Komisiyowuki mo; Pita mo Siyoli Nokotani noko nokolalowoi susawi nokolalowoi aliyonikoki, na ikoki, “Tapi-toso na pokosowo. To mo molotano waliyo na toloso.” ⁴² Nonani imo mo Yupa nokonumai maliyali liyaiki. No monoi no noko nokolalo molopoiyo Isiso Siyoliso lolaloso mulumolo luwaikino. ⁴³ Pita mo Yupa nokonuso utukaimowoi muwoi, amoloki amoloki amai

potanomosiki. Koloni tuno mi ano nokota Saimoni nuso potanomosiki.

10

Kuniliyayo Pitaso aliyoni aino imo.

¹ Sisaliya nokonumai mo noko mo toloki. Tani siyolo mo Kuniliya, polimano samukuko nokota siyoli. Itali asisai toku yasoi tumoki, polimano noko molopoiwoi. ² Kuniliya koli mo Kotoso pomolokimo manokino, pauwosiwai manokino. To mo Kotowoi imo polukasomosiki. Yuto noko nokolalo afonimaiso siki mo, na pofasiko manoki.

³ Nosai no mo; upimo siyamai Kuniliya mo solitonomoki. Solitonosai mo Kotoni kumoki nokotayo tumoso kiki. Wiyou, fiyamoso na kiki. Solitonomo manoki mo, kumoki nokotayo mo tani siyolo na kaluwaiki, “Kuniliya.” ⁴ Kuniliya mo kokolomoki, amiso kwaiki, na imoki, “Noko Siyoli, ulai moloi monoi totumoni?” Fowaki, na imoki, “Kotoyo nani imo yasoi na kwaimoni. Afonimai afonimai nokoso no tofasikomosini no, Koto mo fufolikaimowoi muwoi. ⁵ Lolai siyaso nokoso piko taikiyo, na piko, “Yupa nokonuso na ponuwo. Noko pokausiyanowo.” Noko siyolo mo Saimo, siyolo siya mo Pita. ⁶ Saimo siyani nuso totolo, koloni tuno mi ano nokotani nuso. Nu mo mammo iwo ilomai tolo.” Aino na imoki, Kotoni kumoki nokotayo mo. ⁷ Imoki mo; Kuniliyaso utukaimoki.

Nosai no mo; Kuniliya mo mi anononi nokota ti aliyonikoki. Polimano nokota mani, aliyoniki, Kotoso molokimo nokota na. ⁸ Nonani noko tauwoiso solitonosai imo na lukasiyoluwaikoki,

totani molo tiyo no kiki no. Nosai no iko taikiyoki,
 “Yupa nokonuso na ponuwo.”

Pitayo solitonosai koko aino imo.

⁹ Amuwoisai ulo yakomai noko tauwoiyo
 Yupa moloso tiki mo, Pita mo nu komu to-
 fuso na amiyoki, Kotowoi imo lukaso monoi.

¹⁰ Imo lukaso manoki mo, tiya uwoki, koloni
 no monoi yoki. Nokoyo foukainonimai Pita mo
 na solitonomoki. ¹¹ Solitonosai mo kumoki itu
 loti mo kolalikaiso kiki. Tuno soliyaki komiyai
 haniso kwaiki, you amukonoso, kumokisai. Un-
 usai ukou, na kukiyallo konoki, asiso. ¹² Tuno

tonimai mo hani hani koloni siki. Aku koloniwoi
 nukutai koloniwoi hani hani nuwowoi hani hani
 uowoi na siki. ¹³ Nosai no ko nayo imoki, noino,
 “Pita, na pauwoniyoyou. Koloni na potukuwoli. Na
 ponoko.” ¹⁴ Ulai imoki, Pitayo, “Noko Siyoli, yo
 mo wiyoyou tiyomu, wiyoyou nali no. Koi mo koloni
 kopokoiyau mo au au. Yo mo pa tonokomoiso.”

¹⁵ Ulai ti monoi ko nayo na imoki, noino, “Koto
 mo au imo yomu somiso mo, nono mani, au imo
 noiyo yomoi.” ¹⁶ Taumai mo ainoso na. Nosai no
 lolai siyaso tuno mo ifou na akiyo yoki, kumokiso.

¹⁷ Pitayo solitonomo monoi mulumoloko
 manoki mo, Kuniliyayo iko taikiyo noko tauwoi
 mo Saimoni nu itu lotimai na sa tumoki. Yupa
 noko nokolaloso toku yasoi ikokino, “Saimoni
 nu no moiso?” ¹⁸ Itu lotimai siki mo, siyoliso na
 iyamaloki, “Saimo, siyolo siya mo Pita, to mo
 isoni poi tiyousi.”

¹⁹ Pita mo amai mulumoloko manoki,
 solitonomo monoi. Mulumoloko manoki
 mo; Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo na

imoki, “Na pukwai, noko tauwoi mo na tokiya tumoni. ²⁰ Pauwoniyou, toini auso na pamukono. Na pa aluwaiko. Mulu mo tiwoi noiyo mulumolokoi. Asayosu fai iko taikiya.” Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo aino na imoki.

²¹ No monoi no mo amukonoki, Pita mo. Nokoso na ika konoki, “Asa mo Pita. A, tokimona tumonuwo? Moloji monoi totinuwo?” ²² Na fowakino, “Polimano samukuko nokota siyoli Kuniliyayo fai imoko taikiya. Kotoni molo timai noko itouniyaimo, to mo. Na tauwosiwaimoi. Yuto noko nokolaloyo mani, tiyamo ununo, noko itouniyaimo na. Kotoni kumoki nokotayo na imoki, “Pita mo na pokauiyano, nani nuso pa kawiyu tumo. Tani imo na pa kwaimo.” No monoi no totinoki.” Pitaso aino na imokino, noko tauwoiyu mo. ²³ Imokino mo; Pita mo ikoki, “Nu poiso na potiuwo. Tanuwou na posa tiwo.”

Amuwoisai; Pita mo auwoniyouki, nokoso na aluwaikoki. Isisoso mulumolo luwai noko siyai mani, Yupa nokonusai aluwaikokino.

Pitayo Kuniliyaso kiya tumo aino imo.

²⁴ Amuwoisai Sisaliya nokonu mo tiki. Kuniliya mo na foukoki. Nako tomoso nokowoi siyokutono iyaliwoi toku yasoi aliyonikoki, ikoki, “Pitani imo pa kwaima tumowo.” No monoi no Pita iyaliso fouko sa tumoki.

²⁵ Nosai no mo; Pita mo na tumoki. Nu poiso louwa lotiki. Ulai Kuniliya mo kiya fuki, tani fokutonomai losiyaiko unuki, piyomuki, Koto komiyaiwo. ²⁶ Ulai Pitayo kominiyouki, na imoki, “Na potolau. Yo mo noka noko saso, nono

komiyai.” ²⁷ Imo amai lukaso manokino mo, nu poiso lotikino. Wiyou, Pita mo noko nokolalo molopoi kokoki, ukouniyaikokai siso. ²⁸ Na ikoki, “Yuto noko koini aniyopa imo amiyo tiyomuko, noino, “Noko nokonu noko si tomasiko mo au au.” Moiso kiyano mo au au, koi mo. Moi mo sai. Ulai Kotoyosu mo imo tonofalo na posasoko wiyomonoki, noko nokonu noko moi monoi, noino, “Yo mo au imo yomu somiso mo, nono mani, au imo noiyo yomoi.” ²⁹ No monoi no yo mo imowoi muwai. Kuniliya nonayo nokoso iko taikiyokini mo, yo tumo monoi, yo mo imowoi muwai, waliyo na. Ulai moloi monoi kausimononi? Na pimono.” Aino ikoki, Pita mo.

³⁰ Nosai no mo; Kuniliyayo fowaki, na imoki, “Tauno upimo mo yo mo Kotowoi imo lukaso yousiki, nu poiso. Imo lukaso manoki mo, noko mo yani auso na tola tumoki. Wiyou, pau tuno mo ulo wi komiyai. ³¹ Na imonoki, “Kuniliya, Koto mo nani imo yasoi kwai. Afonimai nokoso no tofasikomosini mo, Koto mo fufolikaimowoi muwai. ³² No monoi no nokoso na piko taikiyo, Saimo kausiyano monoi. Siyolo siya mo Pita. Yupa nokonuso tolo, Saimo siyani nuso, koloni tuno mi ano nokotani nuso. Mamo iwo ilomai tolo.” Aino na imonoki. ³³ No monoi no nokoso somaiso iko taikiyoki, nono kausiyano monoi. Wafisu nono mo na totumoni. Koto Siyolini molo timai na tukouniyaiko sinoki, tani imo kwai monoi, nonoso no imokini no, koi posasoko wiyomoko monoi.” Pitaso aino na imoki, Kuniliyayo mo.

Pitayo Kuniliya iyaliso imo lukasiko aino imo.

³⁴ Nosai no mo; Pita mo ikauki, na ikoki, “Lolaisu yo mo sai, Kotoni molo timai mo noko mo fofamoso muwoi, tomoso nali no. ³⁵ Noisu noisu asi asi noko mo Koto monoi auwosiwaiyakinomo, nonani nokoso mo Kotoyo na ikaloimo, siyasonuso, “Yani auso na potumo.” Tani molo timai molo itouniyaimoso aluwaiyakinomo, tani auso mo waliyo toimo. ³⁶ Nonani imo mo Kotoyo posasoko wiyomokoki, Isolilo noko nokolalo koiso. Imo itouniyaimo na, Isiso Kolaiso fasimoko aino imo. Motu na, Isiso mo asi asi noko nokolalo momaini Noko Siyoli na. Na fasimoka konoki, no monoi no mulu tomokiso na tosi itouniyaimokoni. ³⁷ Moi mo sai, Yutiya asiso no fiyamosiki no, no mo Kalili asisai lolaloso fiyamosiki, Iyonoyo iwoso uluwako imo posasoko tolomai. ³⁸ Nosai no Kotoyo Isiso, Nasolito nokota mo na muwoki. Totani Mulu Itouniyaimo Nokota anoniki. Mulu ifolaluwawoi mulu mani, anoniki. Nosai no ifou ifou poliyai manoki, noko nokolaloso pofasikalo manoki, Sokolo Nokota Waini fona wosuwoiso si noko nokolaloso piti-tounikaiyalo manoki. Ulai afonimaiso? Kotoyo pofasi manoki. ³⁹ Imo posasoko noko kokai mo hani hani komaso mo yasoi na kwai manokinoki, no yo manoki mo, Yolusolimo nokonumaiwoi kokaini Yuto asi komaso asimaiwoi. A moki-mai ukou ukou nikomokaikino, simosiyo. No monoi no tukolokino, yau. ⁴⁰ Ulai Kotoyo tinosai lusikaiki, yausai na auwoniyouki. Nosai no molo fiyamoso na toloki. ⁴¹ Yuto noko komasoyo kiwoi muwoi. Kokaiyoso na kikinoki. Imo posasoko noko koi Kotoyo toku yasoi no muwomokokaiki

no, koi mo Isisoso na kikinoki, kokaini molo tiyo. Yausai auwonyouki mo; na no nikinoki, totawoi. ⁴² Amiso na imokoki, “Yani imo na pa posasoko wiyolukowo, noko nokolaloso. Na pa ikalo manowo, “Kotoyo Isiso mo na muwokaiki, noko nokolalo wau monoi, yau yau nokowoi amai si nokowoi.” Aino na imoko taikiyoki, Isiso mo. ⁴³ Kotoni mulu lukasiko noko komasoyo to monoi posasoko unukino, noino, “Noko mo mulumolo luwaiyakinomo, Kotoni molo timai mo imo mo futo. Tani siyolo kaluwaiyakinomo, molo koiyauso aluwai imo mo futo.” Pita mo aino na ikoki, Kuniliya iyaliso mo.

Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota aino imo, Kuniliya iyalini auso amukonoki mo.

⁴⁴ Pitayo imo amai lukasiko manoki mo, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota mo na amukonoki, totaini mulu poiso lotaloki. Imo kwaimo si noko komaso, totaini auso amukonoki. ⁴⁵ Isisoso mulumolo luwai noko, Pitaso no aluwainiyo tumokino no, toi mo kufaukoki. Nonani Yuto noko iyali, au tuno no tokosonasikokaiki no, toi mo iyamoki, “Ulai moloi monoi woi? Mulu Itouniyaimo Nokota mo noko nokonu nokoso ku ati, Kotoyo.” Na kufaukoki. ⁴⁶ Ulai afonimaiso? Imo folo folo imosai lukasaloso kwaikokino, Kotoso kisosomiso. Nosai no Pita mo yomuki, ⁴⁷ “Mulu Itouniyaimo Nokota mo Kotoyo koiso toku amokoki. Tolomu noko mani, lolai ati, koi komiyai. Koi no wiyou no moloi iyamo monoi, iwoso uluwako monoi no?” ⁴⁸ Nosai no Kuniliya iyaliso na ikoki, Pita mo, “Isiso Kolaisoso

tomulumolo luwainuwo. No monoi no iwoso niya tuluwanukuwo.” Ikoki mo; na uluwakokino. Nosai no Kuniliya iyali Pitaso imokino, “Somaiso noiyo manoi. Koini aumai amai na pa tolokaino.”

11

Pitayo Yolusolimo nokonuso noko nokonu noko monoi imo lukasokaiyano aino imo.

¹ Nosai no mo; imofa kolo koloma tumo liyaiki, Yutiya asiso, noko nokonu nokoyo Kotoni imo kwai aino imo. Kotoni imo lukasikalomano nokowoi Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo komasowoi, Yutiya asiso no siki no, toi mo nonani imofa kwaikino. ² Kwaikino mo; Pita mo Yolusolimo nokonuso ifou tumoki. Ulai uo imo na imokino, mulumolo luwai noko siyaiyo. Noko nokonu nokoni au tuno tokosonasiko monoi no yokino no, Kotoso muwokokainoni monoi, toiyo uo imo na imokino, ³ “Hani monoi noko nokonu nokoso kokanokini, au tuno tokosonasiko somiso nokoso no? Hani monoi toiwoi no fasikokini?”

⁴ Ulai Pita mo na fowakoki, imo na lukasiy-oluwaikoki, na ikoki, ⁵ “Yo mo Yupa nokonuso toloki. Kotowoi imo lukaso yousiki mo, na solitonomomonoki. Solitonomomono manoki mo, tuno soliyaki komiyai hani you amukonoso kwaiki, kumokisai. Unusai ukou, na kukiyalo konoki, yani auso. ⁶ Molo amiso kwaiki mo, hani hani koloniso kokoki, tuno tonimai siso. Nukutai koloniwoi aku koloniwoi, hani hani nuwowoi hani hani uowoi siki. ⁷ Nosai no ko naso na kwaimoki, na imonoki, “Pita, pauwoniyou. Koloni na potukuwoli. Na ponoko.” ⁸ Ulai ya, “Noko Siyoli, yo mo wiyou tiyomu, wiyou nali no.

Koi mo koloni kopokoiyau mo au au. Yo mo pa tonokomoiso.” ⁹ Ulai ko naso ti monoi na you kwaimoki, kumokisai, na imonoki, “Koto mo au imo yomu somiso mo, nono mani, au imo noiyo yomoi.” ¹⁰ Taumai mo ainoso na, nosai no nonani hani komaso mo kumokiso ifou komikiyo yoki.

¹¹ Nomai no mo, noko tauwoi mo nu fu sa tumoki, ya no toloki no. Sisaliya nokota Kuniliyayo iko taikiyoki, yani auso ti monoi. ¹² Nosai no Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo na imonoki, “Na paluwaiko. Mulu tiwoi noiyo toloi.” No monoi no yasoi; na aluwaikokinoki, yowoi Isisoso mulumolo luwai noko toufowoi, 6, ni tosi no. Nokoni nu mo komama tumokinoki mo, nu poiso tikinoki. ¹³ Tikinoki mo; na imokoki, noko no mo, “Kumoki nokotayo na tola tumoki, asani nuso. Na imona tumoki, “Nokoso na piko taikiyo, Saimo kausiyano monoi. Siyolo siya mo Pita. Yupa nokonuso tolo. ¹⁴ Nonani nokotayo mo imo na posasoko wiyoninoinuwomo. Na pa kwaimowo. No monoi no samiyaikiyoinuwomo, moi koli mo.” Noko mo aino imonoki, kumoki nokotayo toku no imoki no. ¹⁵ Nosai no yo mo imo lolaloso lukasiko manoki mo, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota mo amukonoki, totaini mulu poiso na lotaloki. Toku momaini mulu poiso no lotaloki no, ainoso tomoso na lotaloki, totaini mulu poiso. ¹⁶ Nosai no mulumolokoki, yo mo, Noko Siyoliyo toku no imokoki no, noino, “Koto mo totani Mulu Itouniyaimo Nokota na imo taikiyoimo, momaini mulu poiso, muwokomokai monoi. Iyono, totayo iwoso uluwakoki.” ¹⁷ Yo no Koto no moloi alukimo monoi? Isiso Ko-

laiso Siyoliso lolaloso mulumolo luwaikikoni mo, tani Mulu Itouniyaimo Nokota mo na amokoki. Noinoso toi mani, yasoi na atiki. Ulai Koto no moloi alukimo monoi, yo no?” Pita mo Isisoso mulumolo luwai nokoso ainoso na ikoki, Yolusolimoso si nokoso. ¹⁸ Ikoki mo; toi mo imo mo uwofa. Kotoni siyolo kaluwaiyalokino, na iyamoki, “Noko nokonu noko mani, mulu alosokakinomo, na si itouniyaimoimo, aniyopa poi poi. Ainoso na, Kotoni muluyosu.”

Anotiyoko noko nokolaloyo Isisoso mulumolo luwai aino imo.

¹⁹ Sitiwi tukolomai Isisoso mulumolo luwai noko molopoi mani, uo nokoyo uwokokino. Na ulolo liyaiki, kiwawinokino. Siyai mo Fonisiya nukutaiso nuki, siyai mo Saipolo asiso, siyai mo Anotiyoko nokonuso nuki. Isiso aino imo posasokalokino. Siyokutono iyali saso posasoko wiyolukokino, Yuto noko saso. ²⁰ Noko siyaisu, Saipolo asi nokowoi Sailini nokonu nokowoi, toi mo Koliko nokoso mani, imo lukasikanokino, Anotiyoko nokonuso. Isiso Siyoli aino imo itouniyaimo na posasoko wiyotikino. ²¹ Siyoli Nokotayo pamiko manoki, no monoi no noko nokolalo molopoi molopoiyo imo mo waliyo mulumolokokino, Noko Siyoliso mulu alosimokino.

²² Nosai no mo; nonani imo mo Yolusolimo nokonuso koloma tumoki, Isisoso mulumolo luwai nokoni auso. No monoi no Panopaso mo na imo taikiyokino, “Anotiyoko nokonuso na pomoi.” ²³ Yasoi; Anotiyoko noko nokolalo mo koka tumoki, Kotoyo fasikaloso. Wiyou, na molokiki, na ikiko itouniyaimoki, na ikoki, “Siyoli Nokotaso

na paluwai manowo, mulu amisoso.” ²⁴ Nasu, Panopaso mo noko itouniyaimo. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo tani muluso amimokai. Mulu amisoso mulumolo luwaiki. Noko nokolalo molopoi molopoi mo Siyoli Nokotaso lolaloso mulumolo luwaikino.

²⁵ Nosai no mo; Panopaso mo Solo ikoliyanoki, Tasoso nokonuso. ²⁶ Kiki mo, Anotiyoko nokonuso ifou kawiyoko tumoki, ainoso aisamu siya uwai tolokino. Isisoso mulumolo luwai nokowoi tolo fasikokino. Noko nokolalo molopoi molopoi nokoso paiyoloko manokino. Isisoni moloso aluwai noko nokolalo, toini siyolo siyasai lolaloso na kolalikino, Anotiyoko nokoyo, Kolisotoino noko nokolalo nali no.

²⁷ Nomai no mo, Kotoni mulu lukasiko noko siyaiyo tiki. Yolusolimo nokonusai tiki, Anotiyoko nokonuso. ²⁸ No mo Akopa iyali na. Akopa mo tolauki, tiya uwoko imo posasokoki. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotani amiyosu na yomuki, “Asi asi noko nokolalo mo tiya siyoli uwokokai si liyaiyoimo, tiya siyoli uwokaloimo.” Aino na yomuki. Namolisai motu na fiyamosiki, Kolutiyayo Lomo asi samukumai. ²⁹ Akopa aino yomuki mo; Isisoni moloso aluwai noko mo na iyamokaiki, “Muwoni na tokiyoko taikiyokoni, Yutiya noko fasiko monoi, Isisoso mulumolo luwai noko nokolaloso.” Aino iyamokaiki, no monoi no siyasonuso totaini muwoni iyalokino, siyai mo Yutiya noko nokolalo monoi isikokaitikino. ³⁰ Isikokaikino mo; Panopaso noko tiso iko taikiyokino, muwoni alomako monoi. Isisoso mulumolo luwai

noko, toi samukuko nokoni auso alomakokino, Panopasowoi Solowoiyo.

12

Hiloyo noko tiso uwoko aino imo.

¹ Nosai no mo; komano nokota siyoli Hilo mo Isisoso mulumolo luwai noko siyai mo lolaloso uwokoki. ² Yamiso, Iyononi auwatono mo ta noinomo tukolokino. Muwo sopoyo wasokino, yau. ³ Yuto nokoso molokiso kwaikoki mo, Pitaso mani, uwoki, imoki ukou. Mi fou fouko popo siyama-i uwoki, sisiyoliko asu somiso tuo no puwasi-mosikino no, nomai no. ⁴ Kominalomanokino mo, kalopulo nuso na kiyokino. Polimano nokoso ikoki, “Pita na posamukuwo. Na pa samukuyalowo, toitati toitati nokoso.” Mulumolokoki, Hilo mo, “Pasowa koloni wasi popo mo uwai; noko nokolaloni molo timai yo mo tukolo imo lukasokaiyoimo.” ⁵ No monoi no Pita mo samuku manokino, kalopulo nu poiso toloimai.

Ulai Isisoso mulumolo luwai nokoyo Kotoso utolumo unu manokino.

Kotoni kumoki nokotayo Pita kiyo taikiyo aino imo.

⁶ Nosai no mo; Hiloyo Pita tukolo imo lukasokai somisomai, nonani amuwoisai mo Pita mo ulololi tanokainoki, polimano nokota tini mulumaiso. Waiya molooyo konosuwakai. Polimano nokota tiyo itu loti kwasai na fu samuku tolokino.

⁷ Lolai siyaso mo Siyoli Nokotani kumoki nokota mo na tola konoki. Na fupiniyaimoki, kalopulo numai. Pitani amolimai ifasiyaimoki,

lusiki, na imoki, “Pauwonyou, somaiso.” Imoki; waiya molo mo nainosai na fololalo konoki. ⁸ Ulai imoki, “Toukosi na pasisi. Su mani, na pasisiko.” Imoki mo; Pita mo tuno asisiki, su na asisikoki. Ulai imoki, “Pau tuno sopo mani, pasisi. Na paluwaimono.” Aino na imoki, kumoki nokotayo mo. ⁹ Nosai no na aluwainiyo fuki, piyomuki, “Solitonomomonowo.” To mo sai muwoi, kumoki nokotayo uwo mo, motu nali nowo. ¹⁰ Polimano noko tiso souwaikokino, nosai no polimano noko siyaiso na souwaikokino. Ami itu loti siyolimai na tolanokino. Asiyofolosai mo nokonu siyoli fu tanoki. Ulai nonani itu mo afonimaiso na kolali ukuki. Kolali ukuki mo; na lofukino, moloso manokino. Fokuso manokino mo, kumoki nokotayo lolai siyaso utukaimoki.

¹¹ Nosai no mo; Pita mo sai, waliyo mulumolokoki, na yomuki, “Solitonomomono muwoi. Ni mo motu na. Siyoli Nokotayo tani kumoki nokotaso mo na imo taikiyo. Wiyou, Hiloni nainosai kausimono. Yuto noko monoi mani, na fasimono, yo uwokaimono fou si noko monoi.” Aino mulumolokoki, Pita mo.

¹² Mulumolokoki mo; Moilini nuso manoki, Iyononi atinoni nuso na. Iyononi siyolo siya mo Mako. Noko nokolalo molopoi ukouniyaikokai siki, Kotowoi imo lukaso siki. ¹³ Ukouniyaikokai simai mo Pita mo na tumoki, itu lotimai fu ukou ukou nima tumoki. Ukou ukou nimoki mo; mi anotiso nukonuyo itu mo louwa kolali una tumoki. Tani siyolo mo Lota. ¹⁴ Pitani ko naso fu kwaimoki mo, wiyou, mulu mo moloki saso, itu kolali monoi fufolikosoki. Na fumosa tiki, na

yomusaloki, “Pita mo itu lotimai tofu tolo.” ¹⁵ Ulai toiyoy, “Topokoni, nono mo muluwoi muwoi.” Ulai amiso na iko manoki, “A topoko noiyo. Motu na, ainoso na.” Ulai toiyoy, “Pita muwoi, nakomo kumoki nokotani ko na, Pitani ko na komiyai tiyomu.”

¹⁶ Ulai Pitasu mo itu lotimai amai ukou ukou nimo manoki. Ukou ukou nimo manoki mo; itu na kolalikino. Pitaso na kikino, na kufaukoki. ¹⁷ Pitasu mo naino akiyouki, wosu woso si monoi. Na ikoki, “Siyoli Nokotayo kalopulo nusai na kiyomona fu.” Noinoso noinoso noinoso imo lukasiyoluwaikoki. Nosai no na ikoki, “Nonani aino imo na polukasikanowo, Yamiso iyaliso.” Ikoki mo; nosai no utukaikoki, asi siyaso manoki.

¹⁸ Amuwoisai posasi, polimano noko mo wiyoy, na umanokoki. Ikuwanokino, “Oi, Pita no moiso woi?” ¹⁹ Hiloyo noinomo ikoliyalokino. Ulai uwofa na. Hilo mo samuku nokoso utolukalo manoki. Ulai toi no sai? Sosoli na. No monoi no polimano nokoso ikoki, “Na potukuwoliwo, yau yau.” Ikoki mo; Yutiya asiso utukaimoki, Sisaliya nokonuso tolanoki.

Hilo kalo aino imo.

²⁰ Hilo mo uo mulu atolokomoki, Taiya nokowoi Saito nokowoi monoi. No monoi no nonani noko mo ukouniyaikoki, Hiloni nu samuku nokota Polasotaso kiyankino, imokino, “Na pofasimoko, Hilowoi imo lukaso monoi.” Nosai no mo waliyo, Hiloso na kiya tikino, na imokino, “Uo mo na potokosokiko.” Hiloni asisai mo koloni piyalomosikino, no

monoi no Hiloso ainoso imokino. ²¹ Imo monoi utolukuwanokaikino

Nosai no mo; imo lukaso ulomai Hilo mo tuno ititouni asisikoki, kotisoko itouniyaimoso yousa yoki, imo siyoli lukasikoki, noko nokolaloso.

²² Imo lukasikoki mo; noko nokolaloyo siyoliso na iyamaloki, “Ni mo nokoni ko nayo muwoi, kumoki tolongu nokotani ko nayo nali no timoko.”

²³ Hilo mo kwaiki mo, piyomuki, motuwo. Kotoni siyolo kaluwaiwoi muwoi. Tota amu monoisu piyomuki, noko siyoliwo. No monoi na Siyoli Nokotani kumoki nokotayo na uwokaiya konoki. Malonoyo nomoliso noko wanonikino, na kaloki, yau.

²⁴ Ulai Kotoni imo mo maliyali liyaiki, ainoso hani noko nokolalo molopoi molopoi kwai itouniyaimo si liyaiki. ²⁵ Panopaso noko ti, Solowoi, toti mo Yolusolimo nokoso muwoni nikokino mo, Anotiyokoso ifou tumokino. Iyono na kawiyu tumokino, siyolo siya mo Mako.

13

Solo noko tiso iko taikiyo aino imo.

¹ Isisoso mulumolo luwai noko Anotiyoko nokonuso no siki no, toi mulumaiso mo Kotoni mulu lukasiko nokowoi tani imo aiyoloko nokowoi siki. Nonani noko siyolo siyolo mo Panopasowoi Simiyowoi siyolo siya mo Soli, Sailini nokota Lusiyawoi, komano nokota siyoli Hiloni siyokutono Manainowoi Solowoi.

² Koto Siyolini mi anomai towoi imo lukaso siki. Pa nokinoso, na molokimo manokino, no monoi no. Nomai no mo Kotoni Mulu Itouniyaimo

Nokotayo na ikoki, “Panopaso noko ti mo na pomuwokomonowo, Panopasowoi Solowoiso. Yo mo yasoi na muwokokaiki, yani mi ano monoi.”
³ Ikoki mo; pa nokinoso, Kotowoi imo lukasokino. Nosai no nainoyo komikokino, komumai. Nainoyo komikokino mo; na kiyoko taikiyokino.

Saipolo asiso Kotoni imo posasokalo aino imo.

⁴ Nosai no mo; Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo iko taikiyoki mo; Panopaso noko ti mo Silusiya nokonuso manokino. Ulai nosai no Saipolo asiso manokino, iwo mulumai asiso. Poso ayou molosai na manokino. ⁵ Manokino manokino; Salami nokonu, Saipolo asimai. Yuto nokoni lotu nu lolofa nuso lotalokino, Kotoni imo posasokalokino. Iyono mo totiso aluwaikoki, na fasikaloki.

⁶ Nosai no mo; Saipolo asi nokonu nokonuso nuwalo manoki. Nuwaloki nuwaloki; Pafonokonuso. Wau aliyoli saloso uwoko nokotaso mo na kiya tumokino. Tani siyolo mo Pa-Isiso. Yuto nokota na, tota amu monoi yomuki, Kotoni mulu lukasiko nokotawo. Imo topoko nokota nali. ⁷ To mo Saipolo asi samuku nokotani siyokutono. Samuku nokotani siyolo mo Saisiyolo. Sai nokota na, Kotoni imo kwai monoi yoki, no monoi no nokoso imo taikiyoki, kolisano monoi, Panopaso noko ti, Panopasowoi Solowoi. ⁸ Ulai wau nokota, Koliko imosai siyolo mo Ilima, to mo louwa alukikoki. Saipolo asi samuku nokotaso na louwa alukimoki, Isisoso mulumolo luwai monoi.

⁹ Nosai no mo; Solo, siyolo siya mo Polo, to mo mulu mo amimokaiki, Kotoni Mulu Itouniyaimo

Nokotayo. Wau nokotaso molo amiso kiki,¹⁰ na imoki, “Nono mo Sokolo Nokota Waini awitono. Molo itouniyaimoso aluwai monoi mo wiyou tiyomu manoni. Imo topoko nokota, noko tifoluwaikalo manoni. Siyoli Nokotani moloso tokoiyaumo manoni, molo itouniyaimoso.¹¹ Na pukwaimono. Siyoli Nokotani nainoyo lolai niya tuwoni. Molo tokau kaukomokaini. Uloni saponi pa ki manoiniso, amaifa na tolo manoinimo.” Imoki mo; kuo komiyai kokoloma konoki, na folosumono kolokaiki. Wiyou, na kuloluwaiko toloki, nokoso ikolikaloki, nainosai kominalo-manano monoi.

¹² Nosai no mo; Saipolo asi samuku nokota siyoli mo siyokutonoso kiki mo, Isiso Siyoliso lolaloso na mulumolo luwaiki. Ulai afonimaiso? Isiso Siyoli aino imo noko tiyo aiyolomokino mo, wiyou, na kufaumoki.

Anotiyoko nokonu siyamai mi ano aino imo.

¹³ Ulai nosai no mo; Polo iyali mo Pafu nokonuso utukaimokino, poso ayau molosai. Nuki nuki nuki; Poika nokonuso, Pamofiliya asimai. Ulai Iyonoyo utukaikoki, Yolusolimo nokonuso ifou manoki.¹⁴ Polo noko ti mo Poika nokonuso utukaimokino. Manokino manokino, Anotiyoko nokonu siya mo na tumokino, Pisi-tiya asimaiso. Mi fou fouko ulomai mo Yuto nokoni lotu nufa poiso lotikino, yousa konokino.¹⁵ Nokoyo Musini imo ami pukosai kolali wiyotiki. Kotoni mulu lukasiko nokoni puko imo mani, kolali wiyotiki. Uwai; lotu nufa samuku nokoyo nokoso imo taikiyokino, toti monoi iyamo

taikiyoki, “Woli noko ti, noko nokolaloni muluso amiko monoi yonuwo mo, na pikauwo.”

¹⁶ Nosai no mo; Polo mo tolauki, naino akiy-ouki, na ikoki, “Isolilo nokowoi noko nokonu nokowoi, Koto monoi no tauwosiwai manonuwo no, moi mo yani imo na pukwaimonowo.

¹⁷ Isolilo noko koini Koto mo aniyopa iyaliso na muwokokaiki. Isipi asimai sinonoki mo, ta noinomo noko nokolalo molopoi molopoi siki, na nou niko manoki. Nosai no Isipi asisai koliyo fuki, totani amiyo. ¹⁸ Nu somiso asiso nuwalo manoki, aisamu mo 40. Toi mo hani hani asini molo koiyauso aluwaikalokino, ulai Koto mo namoliyo alosikowoi muwoi. ¹⁹ Nuwalo manoki, nosai no Koinono noko nokolaloso uwokaikoki, asi nano siyawoi 7 asi noko nokolaloso. Uwokaikoki mo; nosai no toini asi na atiki, totani noko nokolaloso. Na samukuko manoki, ainoso hani aisamu molopoi molopoi, 450 mo uwai.”

²⁰ Nosai no mo; Solo mo ti monoi na ikoki, “Nosai no samukuko nokoso muwokokaitiyaloki, Kotoyo. Samukukalo manokino, ainoso hani Kotonu mulu lukasiko nokota Samuwoilo samukuka tumoki. ²¹ Nosai no Samuwoiloso imokino, “Koi samukumoko nokota siyoliso na pomuwomoko.” No monoi no Koto mo Solo, Kisoni awitono, muwoki, Pinosominoni nakosaitono. Aisamu mo 40 posamukuko manoki, ²² ainoso Koto mo alukimoki. Nosai no Toiwi na muwoki, toi samukuko nokota siyoli tolo monoi. Toiwi monoi posasoko unuki, “Yasini awitono Toiwi mo yasoi na kiki. Yo mo mulu mo waliyo, to monoi mo. Yani imo na kwaimono manoimo.” Koto mo aino na yomu unuki. ²³ Nonani nokotani alisai Isiso

mo na tumoki, Kotoyo noinomo. Isolilo noko nokolalo koi samiyaikiyo monoi na tumoki. Ulai afonimaiso? Toku yasoi na yomukaiki, Koto mo.

²⁴ Isiso tumo somisomai Iyono mo Isolilo noko nokolalo koiso pimoko manoki, “Mulu na palosokomowo. Alosokomakinuwomo, iwoso na uluwakomoikuwomo, Kotoso muwokomokainoni monoi.” Ainoso na pimoko manoki. ²⁵ Iwoso uluwako mi aumoifaso mo uwai; noko nokolaloso ikoki, “A, yo no noi, woi? Moloi tiyamonuwo? Yo mo moiyo foumo nokota muwoi. To mo namolisai amai tumoimo. Wiyou, tani ami mo siyoli. Yo no moloi fasi monoi?” Aino na ikoki, Iyono mo.”

²⁶ Nosai no mo; Solo mo ti monoi na ikoki, “Woli iyali, Apolofamoni alisaitono iyali moiwoi noko nokonu noko moiwoi, Koto monoi no tauwosiwai manokoni no, moiso mo Kotoyo imo tolukasimoko, samiyaikiyo imo mo. ²⁷ Yolusolimo noko nokolalowoi toini noko sisiyoliwoi, toi mo Isiso monoi pa saino unukinoso. Kotoni imo mani, pa sainokinoso, tani mulu lukasiko nokoyo toku no kulalo unukino no. Mi fou fouko ulo ulomai saiso saiso pukwaimosikino, ulai ima imo mo pa sainokinoso. Isiso tukolo imo iyamo unukino, piyamoki, totaini muluyosowo. Ulai totaini muluyoso muwoi, Kotoni imoyo motu fiyamosi monoi nali no. ²⁸ Isiso mo hani mo yowoi muwoi. Tukolo imo mo afonimaiso iyamoki. Pailatoso na imokino, “Nokoso piko taikiyo, “Isisoso na potukolowo.” ²⁹ Kotoni mulu lukasiko nokoyo toku no kulalo unukino no, noinoso uwokaiyalokino. Nosai no to yau tokomona yokino, a mokiso, yu asi iso akaiyanokino. ³⁰ Ulai Koto mo yausai

na lusikaiki. ³¹ Aluwaiyalo nokoyo saiso saiso pokimosikino, ulo ulo, noko no mo Kalili asisai no aluwainiyo tumokino no, Yolusolimo nokonuso monoi. Toi mo sai, no monoi no lolai mo imo na toposasoko wiyolumokalo manono, Isolilo noko nokolalo, koiso.” Aino na ikoki, Soloyo mo.

³² Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Koti mani, itouniyaimo imo na toposasoko wiyononina tumonukuwo. Kotoyo no ikokaiki no, Isolilo noko koini aniyopa iyaliso, ³³ no mo toini alisaitono iyali koini molo timai mo motu na fiyamosiki, Isiso yausai lusikaimai. Kotoni siyolo kaluwai si pukoyo ainonani monoi tiyomuko, ti monoi si imomai, noino,

Kotoyo na imoki,

“Nono mo asani alu na. Kono mo na tokinoki.”

³⁴ Yausai lusikai monoi mani, toku nokotayo kumo unukaiki, popimo somiso monoi, noino,

Kotoyo na ikoki,

“Yo mo Toiwiso toku imokaiki, noino, “Na tofasi manonoki. Motu imo itouniyaimo na timokainoki, Koto asayo mo.” Moiso mani, tomoso na imokaiyoikuwomo.”

³⁵ Ninoino mani, si molosi imo siyayo tiyomuko, “Mulu tunumononi, pa utukaimonoiniso, pa popimomonoiso, yo mo.”

³⁶ No mo Toiwi monoi pa tiyomuko unuso. Toiwiyo asi tolomai to mo siyokutono iyaliso potolo fasikoki, Kotoni muluyosu. Nosai no kaloki, yau. Aniyopatono iyalini aiko uku asimai ai unukino, na popimoki. ³⁷ Kotoyo lusikai nokotasu mo popimowoi muwoi. Pa popimo manokiso.

³⁸ Woli iyali, yani imo na pukwaimonowo. Nonani nokotayo noinomo Koto mo molo koyau monoi imo mo futo. No monoi no na toposasoko wiyononinukuwo. ³⁹ Musini imo amiso aluwaiyakinuwomo, molo koyau foli imo mo amai, Koto mo. Aluwai itouniyaimowoi muwai, no monoi no. Isiso, totaso mulumolo luwaiyakinuwomo, molo koyau monoi imo mo futo, mulu ititounikomokai soinuwomo.

⁴⁰ Atiyaiso posiwo. Wonikaluso aiko uwokomoinuwo, Kotoni mulu lukasiko noko iyaliyo toku no iyamaloki no, noino,

⁴¹ Kotoyo ikoki,

“Na pukwaimonowo. Alisiyolimono noko moi mo yani mi mo sai muwai. Wiyouwa wiyou, na mulumoloko manoinuwomo, na uwokaikomoinuwomo. Ulai afonimaiso? Asa mo momaini molo timai mo mi siyoli na anoimo. Nokoyo posasoko wiyononoinuwomo, waliyo pa mulumoloko manoinuwoso.”
Aino na kulukaikino.”

⁴² Nosai no mo; Polo noko ti mo nonani imo lukasiko uwai; lotu nufasai louwa lofukino. Ulai noko nokolaloyo ikalokino, “Mi fou fouko ulo siya mo ifou pa tumowo. Ninani monoi aino imo ti monoi pa lukasikomomoka tumowo.” ⁴³ Nosai no utukaikokino, noko nokolaloyo. Yuto moloso aluwai noko siyai lotuso no aluwaikokino no, toiwoi Yuta Yuto noko molopoiwoi toiyo Polo noko tiso aluwaikalokino, Polowoi Panopasowoiso. Totiyo mo Kotoni imo lukasikokino, na ikikokino,

“Kotoso na pomulumolo luwai manowo. Suomoso monoiso na tofasikomo manonuwo.”

⁴⁴ Nosai no mo; mi fou fouko ulo siyamai mo lotu nufaso na ukouniyaika tumoki, Anotiyoko noko nokolalo molopoi molopoi, wiyouwa wiyou. Koto Siyolini imo kwaiya tumokino. ⁴⁵ Ulai Yuto nokoyo ukouniyaikoso kokokino mo, na foluwalikokino. Poloni imo kulaliyoluwaikino, imokino, “Topokoni.” Na alisiyoliyalo manokino.

⁴⁶ Ulai Polowoi Panopasowoi, toti mo kokolokowoi muwai, mulu ami amiso tolokino, na ikokino, “Yuto noko moiso mo toku na louwa posasoko wiyononikinukuwo, Kotoni imo mo. Ulai afonimaiso? Kotoyo toku yasoi na muwokomokaikinuwo. Ulai moi mo imo mo tokulalinuwo, wiyou tiyamonuwo, aniyopa poi poi si itouniyaimo monoi mo. No monoi no namoliyo talosikomonukuwo, noko nokonu nokoso talosikonoki. ⁴⁷ Ulai afonimaiso? Siyoli Nokotayo toku imoko taikiyoki, noino,

“Saponi komiyai fupiniyaimo monoi na tomuwokainoki. Yani molo wiyotiyoinimo, noko nokonu nokoso. No monoi no asi asi komaso noko nokolaloyo na samiyaikiyoinomo.”

Yuto nokoso aino na ikokino, Polo noko ti mo.

⁴⁸ Noko nokonu noko mo nonani imo kwaikino mo, na molokikino, Siyoli Nokotani siyolo kaluwaiyalokino, iyamoki, “Tani imo mo itouniyaimo na.” Kotoyo toku no muwokokaiki no, aniyopa poi poi si itouniyaimo monoi, nonani noko iyali mo lolaloso na mulumolo luwaikino, Isisoso.

⁴⁹ Nosai no mo; Siyoli Nokotani imo mo maliyali liyaiki, Anotiyoko aumoifa aumoifa nokonu nokonuso. ⁵⁰ Ulai Yuto nokoyo uo mulu atolokomo ukukino, Polo noko ti monoi. Lotuso aluwai nokolalawoi Anotiyoko noko sisiyoli nokowoiso ainiko ifoluwaikokino. No monoi no mulu mo puwoso puwoso, Polo noko tiso uwokokino, na amiyaikiyokokino, totaini asisai. ⁵¹ Nosai no Polo noko ti mo fona asi kukumo kito-tasoko kaiyoukino, noko nokolaloni molo timai. No mo afonimaiso muwoi, imo kulali foli monoi nali no. Na utukaikokino. Ulai nosai no Aikuniyamo nokonuso manokino. ⁵² Isisoni moloso aluwai noko nokolalo, Anotiyoko nokonuso no siki no, toisu mo moloki mulu saso. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo mulu mo amikokai.

14

Aikuniyamo nokonumai mi ano aino imo.

¹ Nosai no mo; Polo noko ti mo Aikuniyamo nokonuso tumokino. Yuto nokoni lotu nufa poiso lotikino, Kotoni imo amiso lukasikokino. No monoi no noko molopoi molopoiyo Isisoso lolaloso na mulumolo luwaikino, Yuto noko nokolalawoi Koliko noko nokolalawoi. ² Ulai Yuto noko siyaiyo Isisoso mulumolo luwai mo wiyou. Uo mulu atolokomo ukukino. Noko nokonu nokoso ainiko ifoluwaikokino. No monoi no toi mani, mulu mo puwoso puwoso, Isisoso mulumolo luwai noko monoi mulu atolokomo ukukino. ³ Ulai toti no kokolokowoi? Amai tolo manokino, ulo ulo amu amu. Mulu mo ami amiso tolo manokino, Siyoli Nokota aino imo na

posasokalo manokino. Afonimaiso ikalowoi muwoi, Siyoli Nokotayo noinomo mulu ifolaluwawoi mi ano manokino, noko nokolaloni molo timai. Wiyouwa wiyou, noko nokolaloyo nonani yaloso kokokino mo, na mulumolokokino, “Motu na, Koto fasimoko aino imo na.”

⁴ Ulai toloru noko mo mulu mo tomoso muwoi, mulu mo fofamo na. Siyai mo Yuto nokoni imoso aluwaikokino. Siyai mo Kotoni imo lukasikalomano nokota tini imoso aluwaikokino. ⁵ Nosai no noko nokonu nokowoi Yuto nokowoi toini noko sisiyoliwoi, toiyu uwokaiko imo lukasokaikino, tomoki salosoko monoi yokino.

⁶ Ulai nonani aino imofa kwaikino, na lomukino, Polo noko ti mo. Likoniya asiso manokino, Lisitolo nokonuwoi Tipi nokonuwoiso. Aumoifa aumoifa nokonu lolofaso manalokino. ⁷ Imo itouniyaimo polukasikalo manokino.

Lisitolo nokonumai mi ano aino imo.

⁸ Nosai no mo; noko mo yousikainoki, Lisitolo nokonumai, fona nomolikomokai nokota na. Atinoni nomoliwoisai mo liyaiwoi muwoi. ⁹ Polo imo lukaso tola tumoki mo, nonani nokota mo imo kwai itouniyaimoki. Nosai no Polo mo molo amiso kiki, na saino unuki, “Isisoso waliyo tomulumolo luwai, itouniyaimokai monoi.” ¹⁰ No monoi no siyoliso na imoki, “Na pauwoniyou, na potolau.” Imoki mo; lolai siyaso na folamiyouki, na liyaiki.

¹¹ Nosai no mo; ukouniyaikokai noko nokolaloyo Poloyo anoso kwaikino mo, totaini Likoniya imosai iyamaloki, “Kumoki toloru

nokota ti mo kokaini auso na tamukonono, noka noko komiyai nokota ti na.” ¹² Panopaso mo Suso louwa kaluwaikino, asuwo asuwo kotoni siyolo. Polosu mo Hoimiso louwa kaluwaikino, asuwo asuwo koto siyani siyolo, imo lukaso nokota siyoli na. ¹³ Suso utolumo nu mo nokonu kwasai fu toloki. Nu samuku nokota siyoliyo koloniwoi a u poiyaikokaiwoi ilomanoki, itu lotimaiso, nokonu koki fiyaikokai itu lotimaiso. Nonani nokotawoi noko nokolalowoi, toiyoo koloni louwa ututikino. Ulai afonimaiso? Polo noko ti monoi iyamoki, kumoki tolomu nokota ti sisiyoliwo, no monoi no. ¹⁴ Kotoni imo lukasikalomano nokota ti mo nonani imofa kwaikino mo, wiyouwa wiyoo, siyoliso na umanokoki, totini tuno poliyaloulukino. Panopasowoi Solowoi mo tuno poliyaloulalokino. Noko nokolaloni mulumaiso na fufumuwana tiki, siyoliso na ikalokino, ¹⁵ “Woli iyali, hani monoi tiyonuwo, koti monoi? Koti mani, noka noko ti na. Moi komiyai na tolonoki. Imo itouniyaimo na toposasoko wiyonina tumonukuwo. Na pukwaimonowo. Suso noko tiso namoliyo na palosikowo, afonimai hani hani na. Kotoso na palosimowo, amai tolokaino nokotaso. Kumoki asi asi iwo na mulumolokoki, na auwonouluki. Kumokini hani hani, asini hani hani, iwoni hani hani, komaso mo ta na mulumolokoki, no monoi no auwonouluki. ¹⁶ Toku mo noko nokolalo komaso totaini muluso aluwaiko manokino mo, Koto mo imowoi muwoi. ¹⁷ Ulai momaini molo timaisu mani, tota amu towiyononinuwo. Na tofasikomo manonuwo. Ta noinomo sa mo kumokisai tamukonomosi. A wamo a

mo tuwamokomosi. Koloniwoi tuowoi toni manonuwo. Ulukukumoso mani, ta noinomo tosimosinuwo. No monoi no tosainonuwo, yapoli na tolo.”¹⁸ Imo amiso aino na ikokino. Ulai mulu folokokai alukikokino, kumoki toloru nokota ti kolali monoi, koloni ututi monoi.

Polo tomoki salosomo aino imo.

¹⁹ Ulai Yuto nokoyo ti liyai, Anotiyoko nokonusaiwoi Aikuniyamo nokonusaiwoi. Lisitolo noko nokolaloso ainiko ifoluwaika tumokino. Imo kwai itouniyaimokino, toloru nokoyo. Tomoki salosomokino, Poloso mo. Tukolo monoi louwa salosomokino. Salosomo uwai; nokonusai kiyoniyo fokino, piyamoki, yauwo. ²⁰ Ulai Isisoni moloso aluwai nokoyo ukouniyaikokuya tumokino. Ukouniyaikokuya tumokino mo; na auwoniyoki, nokonuso ifou lotiki.

Ulai nosai no mo; amuwosai Tipi nokonuso manokino, Polowoi Panopasowoi. ²¹ Imo itouniyaimo na posasokokino. Noko nokolalo molopoiyo totini imo kwai itouniyaimokino, Isisoni moloso lolaloso na aluwaikino.

Ulai nosai no mo; Lisitolo nokonuso ifou manokino. Ulai nosai Aikuniyamo nokonuso ifou manokino. Ulai nosai Anotiyoko nokonuso ifou manokino, Pisitiya asimaiso. ²² Nonani ifou molo-mai manalokino mo, Isisoni moloso aluwai noko nokolaloso ikikalo manokino, totaini muluso amikalo manokino. Amiso na ikalo manokino, “Isisoso na pomulumolo luwai manowo. Koto

samukumoko asiso ti mo somaimo hani muwoi, toku mo hani hani kopokoiyauyo tuwokomomokomosi.” Aino na ikalokino, Isisoso mulumolo luwai nokoso. ²³ Noko samukuko nokoso na muwokotiyalokino, nokonu nokonuso. Nokonu siyasonuso mo tumalokino mo, pa nokinoso, Koto Siyoliwoi imo lukaso ukukino, Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo monoi. Tani nainomai si monoi utolumo ukukino, ta fasiko monoi.

Anotiyoko nokonuso ifou tumo aino imo, Siliya asiso monoi.

²⁴ Ulai nosai no mo; Polo noko ti mo Pisitiya asi mulumai tokosiyaiyoukino, Pamofiliya asiso na manokino, ²⁵ Poika nokonuso. Kotoni imo lukasikokino, noko nokolaloso. Ulai nosai no manokino. Atiliya nokonuso amukonokino. ²⁶ Ulai nosai Anotiyoko nokonuso ifou na manokino, poso ayou molosai. Anotiyoko nokoyo toku yasoi ikokaikino, “Kotoni mi na pananowo, tani amiyo. Na tofasiyalo manonuwo.” Aino toku yasoi iko taikiyokino. Toti mo mi ano mo uwai; ifou na manokino.

²⁷ Anotiyoko nokonu mo tumokino mo; Isisoso mulumolo luwai noko nokolaloso aliyonikokino, ukouniyaika tumo monoi. Na ikokino, “Koto mo na fasimokalo manoki. Tani amiyo mi siyoli analokinoki. Ta noinomo noko nokonu noko mani, Isisoso na tomulumolo luwai si.” Imo mo aino na lukasiyoluwaikokino, Kotoni mi ano aino imo mo. ²⁸ Isisoni moloso aluwai noko nokolalowoi amai tolo tomasiko manokino, ulo ulo amu amu.

15

Yolusolimo nokonuso ukouniyaiko aino imo.

¹ Nosai no mo; Yutiya asi noko mo Anotiyoko nokonuso na tiki. Isisoso mulumolo luwai noko iyaliso na louwa aiyolokokino, “Au tuno mo tokosonasiko somiso mo, pa samiyaikiyoinuwoso. Motu na, Musiyo aniyopa iyaliso ainoso na aiyolokoki.” ² Aino louwa ikokino mo, wiyouwa wiyou, Polo noko ti mo uo mo siyoli, Polowoi Panopasowoi. Uo imo lukasokino. No monoi no Isisoso mulumolo luwai nokoyo totiwoi noko siyaiwoiso muwokokino, na iko taikiyokino, “Yolusolimo nokonuso ponuwo. Kotoni imo lukasikalomano nokowoi imo na polukasanowo, Isisoso mulumolo luwai noko samukuko nokowoiso, au tuno tokosonasiko monoi.”

³ No monoi no mo, Polo iyali mo kiyoko taikiyokino, Isisoso mulumolo luwai nokoyo. Nuki, Fonisiya asiwoi Somaliya asiwoi tokosiyaikaiyoukino. Molomai mo imo posasokalokino, noino, “Noko nokonu noko mani, mulu mo yasoi alosokokino.” Nonani imo kwaiyalokino mo, Isisoso mulumolo luwai noko nokolaloyo molokiyalokino.

⁴ Nosai no mo; Yolusolimo nokonu mo tiki, Polo iyali mo. Isisoso mulumolo luwai nokowoi samukuko nokowoi Kotoni imo lukasikalomano nokowoi, toiyoko ikokino, “Waliyo na tinuwo.” Nosai no Polo iyaliyo ikokino, “Koto mo na fasimokalo manoki. Tani amiyo mi siyoli analokinoki.” Ainoso ainoso nonani imo lukasiyoluwaikokino. ⁵ Ulai Isisoso mulumolo luwai

noko siyai, Falisi moloso no aluwaikino no, toi mo sauki, na ikokino, “Noko nokonu noko mo au tuno na tokosonasikowumo, Isisoso mulumolo luwaiyakinomo. Musini imo ami mo na aluwaiyalowumo.”

⁶ Nosai no mo; ukouniyaikoki. Kotoni imo lukasikalomano nokowoi Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo samukuko nokowoi, toi mo ukouniyaikoki, au tuno tokosonasiko imo na lukasokino. ⁷ Imo lukasalo manokino mo; Pita mo tolauki, na ikoki, “Woli iyali, moi mo sai, Kotoyo mi fofamoso waumokoki mo, yo muwomonoki, noko nokonu nokoso posasoko wiyotiyano monoi, imo itouniyaimo mo. Toiyo Isisoso mulumolo luwai monoi na muwomonoki. ⁸ Noko komasoni mulu sai nokota Koto, to mo noko nokonu noko monoi mo mulu mo waliyo. No monoi no totani Mulu Itouniyaimo Nokota mo atiki. Toku moiso no amokoki no, tomoso na atiki, toi mani. ⁹ Imo fofamoso imokowoi muwoi, imo tomoso na timoko, Yuto noko moiwoi noko nokonu noko toiwoi. Noko nokonu noko mani, Isisoso mulumolo luwaiyakinomo, toi mani, mulu mo wofu wofuso soimo. ¹⁰ Ulai hani monoi Kotoso taini kinuwo? Hani monoi Isoni moloso aluwai nokoso fololuwaiko monoi tiyonuwo? Aniyopa iyaliyo Musini imo komaso pa aluwaikinoso. Moi mani, pa taluwaikoniso. Ulai moloi aluwai monoi, noko nokonu nokoyo no? ¹¹ Wiyou, moi mo noino na tomulumolokokoni, Isiso Siyoli mo suomoso monoiso na fasimokoki, no monoi no na tosamiyaiyokoni. Noko nokonu noko mani, noinoso tomoso na.” Aino na ikoki, Pita mo,

Isisoso mulumolo luwai noko sisiyoliso.

¹² No monoi no mo, noko mo imowoi muwoi. Polo noko tiyo imo lukasiyoluwaikokino mo, totini imo na kwaiko siki. Polowoi Panopasowoiyo na ikokino, “Koto mo fasimokalo manoki. Tani amiyo hani hani mulu ifolaluwawoi mi analokinoki, noko nokonu nokoni molo timai mo.”

¹³ Ikokino mo; Yamiso mo na ikoki, “Woli iyali, asani imo na pukwaimonowo. ¹⁴ Saimo Pitayo yasoi imoko, Kotoyo noko nokonu noko monoi mulu totawoi kalo uku monoi. Siyai mo tota amu monoi muwokokaiki, totani noko nokolalo si monoi. ¹⁵ Kotoni mulu lukasiko nokoyo mani, imo tomoso toku na kulalokino. Yuto noko monoi siyokawi imo kulukaikino, noino,

¹⁶ Siyoli Nokota mo na tiyomu,
 “Namolimaiso mo ifou na tumoimo, yo mo. Toiwini nu ulalokai mo ti monoi na ka tumoimo. Nu ulalokai, ulai yo mo ti monoi na koimo, ko itouniyaimoimo. ¹⁷ No monoi no asi asi noko nokolalo mani, kimona tumo liyaiyoinomo. Noko nokonu noko, asa amu monoi no muwokokaiki no, toi mo na kimona tumoinomo, Siyoli Nokota yoso.” ¹⁸ Aino na tiyomu, Siyoli Nokota mo. Tonofalo imo muwoi. Tokusai na posasoko manoki.”

Aino na kulukaikino, toku nokoyo.

¹⁹ No monoi no mo, Yamiso ya tomulumoloko, noino. Noko nokonu noko Kotoso alosimo mo, moi no moloi iko monoi, “Musini ami imo komaso paluwaiwo.” Wiyou, aino muwoi. Moi pa fololuwaiko monoiso. ²⁰ Toini pasosu na kumo monoi, noino, “Asuwo asuwo kotoso utunoni

koloni somu noiyo nokoiwo. Noiyo uloliyokomoiwo. Imo molomai konosuwako koloni somu noiyo nokoiwo. Nako mani, noiyo sikoiwo.” Aino na kumoti monoi, noko nokonu nokoso. ²¹ Ulai afonimaiso? Musini imo ami mo tokuwa tokusai ainoso lolaiwoi tolukasikomosino, nokoyo, mi fou fouko ulo ulomai saiso saiso. Nokonu nokonuso imo tolukasikomosi liyaino, Yuto nokoni lotu nu lolofa poiso.” Aino na ikoki, Yamiso mo.

Noko nokonu nokoni paso kumoti aino imo.

²² Nosai no mo; paso kumo monoi imo lukasokaikino. Kotoni imo lukasikalomano nokowoi Isisoso mulumolo luwai noko komaso nokowoi toi samukuko nokowoi, toi mo paso kumo monoi imo lukasokaikino, na iyamoki, “Noko tomuwokokoni, moi mulumai si noko mo. Polowoi Panopasowoi aluwaikowumo, Anotiyoko nokonuso, paso alomano monoi.” Aino iyamoki. No monoi no Yutaso noko ti muwokoki, Sailowoi. Yutaso siyolo siya mo Pasopaso. Sisiyoli noko ti na. ²³ Kiyoko taikiyokino mo, paso alo-manokino. Noino yomukokaiki,

“Koi, Kotoni imo lukasikalomano nokowoi Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo samukuko nokowoi, koi mo paso na tokumononinukuwo, noko nokonu noko moini paso. Anotiyoko nokonu nokowoi Siliya asi nokowoi Silisiya asi nokowoi, moini paso na tokumonoki. Moi mo auwa iyali na, Isisoso tomulumolo luwaikoni, no monoi no. ²⁴ Koini auso mo imofa koloma tumoki, koi mulumai nokoyo ainikomo ifoluwaikomalonuwo mo. Ulai koiyo pakoso iko taikiyokinokiso. ²⁵ No

monoi no ukouniyaikokinoki, imo na lukasokaikinoki. Mulu mo tomoso, koi mo. Noko tiso muwokonoki, na tiko taikiyonoki, moini auso mo. Polo noko tiso taluwaikono, Polowoi Panopasowoi, koini woli noko ti ititouniso. ²⁶ Isisoso aluwai foli monoi nokoyo louwa tukuwolikino, moini Isiso Kolaiso Siyoliso aluwai foli monoi. Ulai toti mo kokolokowoi muwoi, mulu mo ami amiso. ²⁷ Nonani noko tiso aluwaiko monoi koi mo noko ti siyaiso tiko taikiyonoki, Yutasowoi Sailowoi. Moini paso talomanono. Totini ko nayo mani, imo tomoso na imoinuwomo.

²⁸ Koini imo na pukwaimokowo. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota koi mo mulu mo tomoso. Koi mo pa fololuwai komoikuwoso. Imo noino saso na tikikomo itouniyaimonukuwo. ²⁹ Asuwo asuwo koto iyaliso ututi koloni noiyo nokoiwo. Nako noiyo sikoiwo. Imo molomai konosuwako koloni somu noiyo nokoiwo. Noiyo uloliyokomoiwo. Nonani imo kwai itouniyaimakinuwomo, na si itouniyaimoinuwomo. Koini imo mo koma timonukuwo. Woiyo woiyo.”

Paso mo aino na kumotikino, noko nokonu nokoso.

³⁰ No monoi no mo, Polo iyaliso kiyoko taikiyokino. Anotiyoko nokonu mo tiki mo, Isisoso mulumolo luwai nokoso aliyonikokino, ukouniyaiko monoi. Ukouniyaikokokokino mo, paso mo na atikino. ³¹ Paso kokokino mo, na molokikino. Ikiko itouniyaimo, no monoi no. ³² Yutaso noko ti, Sailowoi, toti mo Ko-

toni mulu lukasiko nokota ti. Isisoso mulumolo luwai nokoso ikikalo manokino, toini mulu na amikalo manokino. ³³ Ulo ulo amoloki amoloki yousikainokino, ainoso hani Isisoso mulumolo luwai nokoyo iko taikiyokino, ikokino, “Kotoyo na tofasinuwo. Moti imo taikiyo nokoni auso ifou na pomanowo. Atiyaiso potolanowo, mulu tomokiso.” ³⁴ [Ulai Sailoyo yomukaiki, “Yo mo amai totolokaino.”] ³⁵ Polo noko ti mo An-otiyoko nokonumai amai tolokainokino, noko nokolaloso imo itouniyaimo lukasiko manokino. Siyoli Nokotani imo aiyoloko manokino. Noko molopoi noko siyai mani, imo polukasiko fasiko manokino.

Polo noko ti utukaikuwano aino imo.

³⁶ Posasi posasi uwai; Polo mo Panopasoso na imoki, “Moti soi, Isisoso mulumolo luwai nokoso na tokokalokoni. Siyoli Nokotani imo toku no posasokalokikoni no, nonani nokonu nokonuso ifou tomanalokoni, auwa inai iyaliso tokokalokoni. Toi mo waliyo poi tosi.” Panopasoso aino na imoki, Polo mo. ³⁷ Nosai no Panopaso imoki, “Oi, Iyono Makowoi na tokaukoni.” ³⁸ Ulai Poloyo, “Yo mo wiyou tiyomu. Toku na utukaimokoki, Pamofiliya asimai. To mo pa ano fasimoko itouniyaimokiso.” ³⁹ Uo imo na ikuwanokino, no monoi no utukaikuwanokino. Panopasoyo Mako kauki, Saipolo asiso manokino, poso ayou molosai. ⁴⁰ Polosu mo Sailo muwoki. Isisoso mulumolo luwai nokoyo iko taikiyokino, “Siyoli Nokotayo na tofasinuwo.” Ikokino mo; na utukaikokino. ⁴¹ Siliya asiwoi Silisiya asi mulumaiwoi tokosiyaikaiyoukino. Molo-

mai mo Isisoso mulumolo luwai nokoso ikiko itouniyaimalokino, toini muluso na amikalokino.

16

Timoti aino imo, Polo noko tiso aluwaikoki mo.

¹ Nosai no mo; Polo noko ti mo Tipi nokonuso manokino. Ulai nosai Lisitolo nokonuso manokino. Isisoni moloso aluwai nokota mo toloki. Tani siyolo mo Timoti. Tani atino mani, Isisoso mulumolo luwaiki, Yuto nukonu na. Apitonosu mo Yuto nokota muwai, Koliko nokota na. ² Lisitolo nokowoi Aikuniyamo nokowoi, Isisoso no mulumolo luwaikino no, toiyo iyamo unokino, noko itouniyaimo. ³ Nosai no Polo mo Timotiso na imoki, “Na paluwaimono.” Imoki mo; Timotini au tuno tokosiyaimoki, Yuto aniyopa imoyosu. No mo afonimaiso muwai. Yuto noko, tolomuso no siki no, toi mo sai, Timotini apitono mo Koliko nokota. No monoi no awitononi au tuno mo toku pa tokosiyaimokiso.

⁴ Ulai nosai no mo; au tuno tokosiyaimo uwai; Polo iyali mo na nuki. Nokonu nokonuso na nuwaloki, Isisoso mulumolo luwai noko noko-laloso ikikalokino. Kotoni imo lukasikalomano nokowoi Isisoso mulumolo luwai noko samukuko nokowoi, toiyo no iyamokaiki no, Yolusolimo nokonumai, nonani imo ikikalokino, na ikokino, “Toini imo na pukwai itouniyaimowo.” ⁵ No monoi no Isisoso mulumolo luwai noko nokolalo mulu mo na amikokaiyalokino. Saiso saiso noko nokolaloyo Isisoso lolaloso mulumolo luwaikino, ainoso molopoi molopoi siki.

Polo solitonomo aino imo.

⁶ Nosai no mo; Aisiya asiso imo louwa posasokanokino, ulai Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo alukikoki. No monoi no Folikiya asiwoi Kaloisiya asi mulumaiwoi tokosiyaikaiyoukino, ⁷ Misiya asi kwasai nuki. Ulai nosai no Pitiniya asiso louwa nuki. Ulai Isisoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo wiyou yomuki. ⁸ No monoi no Misiya asi souwaikino, nuki, Toluwa nokonuso na kunoki. ⁹ Nosai no amoloki mo, Polo mo solitonomoki. Solitonosai mo Masituniya nokota toloso na kiki. Nonani nokotayo utolumalo toloki, Poloso na imoki, “Masituniya asiso na pofasimoka tumo.” ¹⁰ Solitonomoki mo; toiwoi kulu nokota yowoi, koi mulumolokokinoki, “Koto mo na tomuwokomomoko, Masituniya asi noko nokolaloso imo itouniyaimo posasoko wiyotiya ti monoi.” No monoi no somaiso puwotolokinoki, iyamokinoki, “Masituniya asiso na nu monoi.”

Noniyo Isisoso mulumolo luwai aino imo.

¹¹ Ulai nosai no mo; Toluwa nokonuso utukaimokinoki, poso ayau molosai, mamoi iwo mulumai asiso na nukinoki, Samutoli asiso. Ulai nosai no amuwosai Niyapoli nokonuso na nukinoki, poso ayau molosai. ¹² Ulai nosai no Filipai nokonuso na nukinoki, Masituniya asimai nokonu siyoli. Lomo noko nokolalo molopoiyo nonani nokonumai sinonoki. Koi mo amoloki amoloki posimosikinoki.

¹³ Nosai no mo; mi fou fouko ulomai nokonusai na fukinoki, iwoso kunokinoki. Mulumolokokinoki, “Yuto noko mo iwo ilomai poi toku si, Kotowoi imo lukaso monoi.” Kunokinoki mo;

nokolaloso na koka tumokinoki, nokolalo ukouniyaikokai siso. Na sa konokinoki, toiwoi imo lukaso sikinoki. ¹⁴ Noni, tani siyolo mo Litiya, to mo koini imo na kwaimoko sisoki. To mo Taiyotailo nukonu, nakiyai tuno suo suomoko nukonu na. Lotuso na paluwai manoki. Siyoli Nokotayo noinomo mulu na alosisoki, Poloni imo na kwai itouniyaimoki. ¹⁵ Nosai no mo Litiya koli mo iwoso na uluwakokinoki. Iwoso uluwakokinoki mo; na imokoki, “Moiyo kwaimononuwu mo, Siyoli Nokotaso amiso mulumolo luwaiso, yani nuso na posa tiwo.” Aino na imokaloki. No monoi no tani nuso sanokinoki.

Polo noko tiyo kalopulo nuso yousi aino imo.

¹⁶ Nosai no mo; ulo siyamai iwo iloso kunokinoki. Kotowoi imo no lukasomosikino no, nonani iloso kunokinoki. Iwo iloso amai kuno manokinoki mo, noniso kosa tumokinoki, molomai, nokoni mi anoti nukonu na. Nonani nukonu mo popuwawoi tolosoki. Popuwani amiyo noinomo namolisai hani hani fiyamosokalo monoi poposasokomosiki. Noko nokolaloso poposasoko wiyolukalomosiki, suo mo muwoniyo. Muwoni mo koufa muwoi, sisiyoli na, to samukuso nokoso ponikomosikino. ¹⁷ Nonani nukonu mo Polo koiso aluwaimokiyo tumoki, siyoliso yomusaloki, “Noko ni mo, toi mo Kota Kotoni mi anononi noko na. Kotoni molo monoi na toposasoko wiyononinuwu, samiyaikiyo imo na.” ¹⁸ Ainoso na piyomusalomosiki, ulo ulo. Wiyou, Polo mo ulosukomoki, mulu mo puwoso, noniso na alosisoki, popuwaso

na imowaisoki, “Isiso Kolaisoni amiyo na timonoki, na putukaiso.” Imoki mo; lolai siyaso na utukaisoki.

¹⁹ Ulai samukuso noko mo popuwa utukaiso kwaisoki mo, wiyouwa wiyou, Polo noko ti ikokino ukoukukou. Muwoni i molowoi mo futo, no monoi no. Polowoi Sailowoi kuloliyonokino, tolongo noko sisiyolini molo timaiso. Nu mulumai nukutaiso na kuloliyo tikino. ²⁰ Lomo nokota ti sisiyoli tini auso kuloliyo tikino, na faumikokino, ikokino, “Yuto nokota tiso na pokokowo. Tolomu noko nokolaloso tainiko ifoluwaikalono. ²¹ Molo siyaso aluwai monoi mo imo tonufuwa toposasoko wiyolumokono, Lomo noko moiso. Ulai moi no moloi aluwai monoi? Au au na.” ²² Ukouniyaikokai noko nokolaloyo mani, na uwokokino, Polo noko tiso. Lomo nokota ti sisiyoli tiyo nokoso ikokino, “Tuno na pasifoliyafoumo watiwo, moloyo na pa wasouliwo.” ²³ Wiyouwa wiyou, na wasouli manokino, nosai no kalopulo nu poiso na kiyoka tikino. Kalopulo nu samuku nokotasao imo amiso imokino, noko sisiyoli tiyo, “Atiyaiso na posamukuko.” ²⁴ Imo amiso aino imokino mo, kalopulo nu mulumai nu poiso na kiyoka tiki, kalopulo nu samuku nokotayo. Totini fona kinapolinasiko fiyaikokaiki, a tiyo. A sisiyoli ti mulumai kinapolinasiko fiyaikokaiki.

²⁵ Nosai no mo; amoloki siyolimai Polo noko ti mo Kotowoi imo lukaso yousikino, si molosokononikino. Kalopulo nokoyo kwaikokino. ²⁶ Nomai no nou nou siyoliyo tumoki. Wiyouwa wiyou, kalopulo nu na

kumolomoki. Lolai siyaso itu loti mo na kolaliko taikiyoki. Nainosai konosuwakokai moloyo fololalo kono liyaiki. ²⁷ Nosai no kalopulo nu samuku nokota mo auwoniyoki, itu lotiso kokaloki, kolalikokaiso. No monoi no muwo sopo kusomoniyoki, tota amu louwa tukoliyonoki. Ulai afonimaiso? Piyomuki, kalopulo nokoyo ulolowo. ²⁸ Ulai Poloyo siyoliso na tu imoki, “Nona amu noiyo tukoloi. Koi komaso mo amai na totu sinoki.” ²⁹ Nosai no kalopulo nu samuku nokota mo nokoso aliyonikoki, “Lamu ta pasiyo tumomonowo.” Lamu tawoi na fumo asiyo tiki. Wiyou, na kumolokomoki, Polo noko tini fokutonosai alokomu losiyaikoki. ³⁰ Ulai tolauki, Polowoi Sailowoi mo na koliyo fuki, na ikoki, “Woli noko ti, yo no moloi tosamiyaikiyo, woi?” ³¹ Nosai no toti mo imokino, “Isiso Siyoliso na pomulumolo luwai. Mulumolo luwaiyakinimo, nono mo na samiyaikiyoinimo. Moi koli samiyaikiyoinuwomo.” Aino na imokino, kalopulo samuku nokotasaso. ³² Nosai no Siyoli Nokota aino imo na lukasiyoluwaikokino, toi koliso. ³³ Nosai no mo, nonani amolokimai mo kalopulo nu samuku nokota mo noko ti koliyo tiki. Totini uluo louwoka tiki, iwoyo. Uluo louwoko uwai; lolai siyaso Polo noko tiyo toi koli mo iwoso na uluwakokino, Kotoso muwokokainoni monoi. ³⁴ Iwoso uluwakokino mo; totani nu poiso koliyo tiki, koloni na nikoki. Toi koli mo moloki mulu saso. Kotoso lolaloso mulumolo luwaikino, no monoi no.

³⁵ Amuwoisai somosai Lomo nokota ti sisiyoli tiyo polimano nokoso iko taikiyokino, “Kalop-

ulo nu samuku nokotaso pimanowo, noko ti kiyokumo.” ³⁶ Nosai no kalopulo nu samuku nokota Poloso na imanoki, imoki, “Lomo nokota ti sisiyoli tiyo tiyomu taikiyono, kiyokomo monoi. No monoi no na polofuwo. Atiyaiso potolanowo, mulu tomokiso.”

³⁷ Ulai Polo mo polimano nokoso na ikoki, “Koti mani, Lomo nokota ti nali. Ulai toti mo Lomo nokoni moloso pa aluwaiyanoso, imo lukaso unumokokai monoi. Totatini muluyosu afonimaiso wasoulimokano, noko nokolaloni molo timai. Kalopulo nu poiso afonimaiso kiyomoka tano. Konoi mo wosu wososo louwa tokiyomoko taikiyono. Wiyounali no. Totiyosu mo kolisomoka tumowumo, kalopulo nusai koliyo fuwumo.” Aino na ikoki, Polo mo.

³⁸ Nosai no mo; polimano nokoyo Poloni imo ikanokino, Lomo nokota ti sisiyoli tiso. Wiyounali mo kokolokoki, yomukino, “Ulai koti no sai Lomo nokota tiwo, toti no?” ³⁹ No monoi no Polo noko tini auso ikanokino, na ikokino, “Woli noko ti, waliyo.” Aino ikokino mo, kalopulo nusai koliyo fukino. Ikikokino, “Nokonuso putukaimowo, na pomanowo.” ⁴⁰ Polo noko ti mo kalopulo nuso lofukino mo, Litiyani nuso manokino. Isisoso mulumolo luwai nokoyo koka tumokino. Na ikiko itouniyaimokino. Nosai no nokonuso na utukaimokino.

17

Tisolonaika nokoyo Polo noko ti louwa uwoko aino imo.

¹ Ulai nosai no mo; Amofipoli nokonuwoi Apoluniya nokonuwoi tokosiyaikaiyoukino. Nosai no Tisolonaika nokonu mo na tiki, Polo iyali mo. Yuto nokoni lotu nufa mo yapoli na toloki.

² Poloni mulu mo noinoso piyo manoki, lotu nu lolofaso lotalo manoki. No monoi no Tisolonaika nokonuso mani, lotu nufaso lotiki. Mi fou fouko ulo tauwoimai polotimosiki, Kotoni puko imo monoi polukasomosiki, Yuto nokowoi.

³ Ima imo posasoko wiyolukoki, Kolaiso monoi, noko no mo Kotoyo no muwokaiki no, Isolilo noko fasika tumo monoi. Na ikoki, “Kotoni puko imoyo tiyomuko, noino, “Nokoyo uwokaiyoinomo, yau. Ulai yausai na auwoniyowaimo.” Aino tiyomuko. Afonimaiso pa tiyomukoso. Motu fiyamosi monoi na tiyomuko. No monoi no ya timonukuwo. Isiso, ya no toposasoko unu no, to mo Kolaiso nali no.” Aino na ikoki, Polo mo. ⁴ Yuto noko siyaiyo kwaimo itouniyaimokino. Polo noko tiso lolaloso aluwaikiyo tumokino, Polowoi Sailowaiso. Koliko noko molopoi mani, lotuso no aluwaikino no, toiwoi nokolala molopoiwoi, toi mani, aluwaikiyo tumokino, Polo noko tiso.

⁵ Ulai Yuto noko mo foluwali yoluwaikokino. Uo noko kopokoiyau na kolisalokino, na ainikalokino, “Uo tukoluwanano monoi na pukouniyaikowo.” Aino ikokino. Nosai no mo wiyou, toiyo noinomo toloru noko komaso noko mo uo saso, mulu mo puwoso puwoso. Yoisononi nuso na fufumuwanoki, piyamoki, Polo noko ti tu yousinowo. Nu poiso na louwa kolisa tiki, nokonu noko sisiyolini auso koliyo fu monoi. ⁶ Ulai uwofa kokokino mo,

Yoisono iyali kuloli ilomanokino, Yoisonowoi Isisoso mulumolo luwai noko siyaiwoi. Nokonu noko sisiyolini auso kiyoka tiki, siyoliso na iyamaloki, “Noko ti no mo nokonu nokonuso tainiko ifoluwaikalo manono. Tino tolomuso yasoi na tumokino. ⁷ Tumokino mo, Yoisonoyo ikoki, “Yani nuso waliyo polotiwo.” Wiyouwa wiyou, nonani noko iyali mo Sisini imoso tokulaliyoluwai manono, moini noko siyolini imoso. Na tiyamalo, “Noko siya, tani siyolo mo Isiso, to mo moini samukumoko nokota siyoli na.” Aino na iyamaloki. ⁸ Nonani imo kwaikino mo, wiyou, mulu na kolikaliki, ukouniyaikokai noko iyaliwoi toloru noko sisiyoliwoi. ⁹ Nosai no noko sisiyoli noko mo Yoisono iyaliso ikokino, “Muwoniso nimokakinuwomo, kalopuloso pa kiyokomoikuwoso.” Nosai no, muwoni nikokino mo, na kiyoko taikiyokino.

Piliya nokonumai mi ano aino imo.

¹⁰ Nonani amolokimai Piliya nokonuso kiyoko taikiyokino. Polowoi Sailowoiso kiyoko taikiyokino, Isisoso mulumolo luwai nokoyo. Manokino manokino; Piliya nokonuso. Yuto nokoni lotu nufa poiso lotikino, Kotoni imo na lukasika tikino. ¹¹ Yuto noko no mo, Piliya nokonuso no siki no, toi mo iyo mo uku muwai, imo kwai itouniyaimokino. Tisolonaika noko komiyai muwai, Piliya noko mo mulu ititouni noko na. Ulo ulo mo Kotoni puko imoso pokokalomosikino. Mulumoloko manokino, “Poloni imo mo motu poimo.” ¹² No monoi no Isisoso lolaloso na mulumolo luwaikino, noko

molopoi nali. Koliko nokolala nokolalo pouu mani, lolaloso na mulumolo luwaikino, Koliko noko molopoi mani.

¹³ Ulai imo maliyaliki, Tisolonaika nokonuso kolomoki, noino, “Polo mo Kotoni imo toposasoko tolo, Piliya nokonumai.” Yuto nokoyo kwaikino mo, Piliya nokonuso nuki. Piliya noko nokolaloso mani, ainiko ifoluwaikalokino, wiyou uo mo sisiyoli.

¹⁴ Nosai no mo; lolai siyaso Isisoso mulumolo luwai nokoyo Poloso na imo taikiyokino, “Mamo iwo iloso na pomoi.” Sailowoi Timotiwoi, totiyosu amai tolোকainokino, Piliya nokonuso mo. ¹⁵ Poloso aluwai nokoyo Atono nokonuso kiyokino. Nosai no Polo mo iko taikiyoki, “Sailo noko tiso, Timotiwoi na pikanowo, yani auso somaiso tumowumo.” Iko taikiyoki mo; na utukaimokino.

Polo mo Atono nokonumai Kotoni imo posasoko aino imo.

¹⁶ Polo mo Sailo noko tiso fouko manoki mo, Atono nokonumai mo liyaiyaloki. Kuwokokai tomoki na kokaloki, noko topi tomoki na. Wiyouwa wiyou, Atono nokonu mo kuwokokai tomoki saso, molopoi molopoi. Kokaloki mo; Polo mo mulu mo puwoso. Ulai afonimaiso? Atono noko nokolaloyo piyamoki, “Tosamuku komomokonowo.”

¹⁷ No monoi no mo, Polo mo Yuto nokoni lotu nufa poiso polotimosiki, imo lukaso monoi, Yuto nokowoi lotuso aluwai noko siyaiwoi. Nu mulumai nukutaimai mani, imo polukasomosiki, ulo ulo, ifou ifou liyaiyalomano nokowoi.

¹⁸ Ipikuliyo moloso aluwai noko siyaiwoi So-toikoni moloso aluwai noko siyaiwoi, toi mani, imo lukasa tumokino. Aiyoloko noko sisiyoli na. Siyai mo iyamoki, “Imo lukasalo nokota hani imo poimo timoko?” Polo mo Isiso aino imo itouniyaimo posasokoki, yausai auwoniyoi aino imo. No monoi no siyai mo iyamoki, “Noko nokonu nokoni kumoki tolongo noko monoi poimo timoko.”

¹⁹ Nosai no mo; Polo mo kawiyoyokino, Atono nokonu noko sisiyolini auso. Aliyopako yuso na kawiyoyokino. Na imokino, “Hani imo tonofalo toposasoko wiyomokoni? ²⁰ Koi mo toku mo kwaiwoi muwoi, pa kwaimokinokiso. Ima imo na posasoko wiyolumoko.” Aino na imokino. ²¹ Atono noko mo noinoso na, imo tonufuwa mulu siyoliso piyalo manokino. Noko nokonu noko mani, no siki no, toi mani, imo tonufuwa mulu piyalo manokino. Mi ano mo wiyoi, imo tonufuwa imo polukaso manokino, ulo ulo amu amu.

²² Nosai no mo; Polo mo nokoni mulumai na toloki, Aliyopako yumai. Atono noko sisiyoli nokoso na ikoki, “Woli iyali, Atono noko, ya tiyoi, moi mo hani hani lotuso taluwaikonuwo. ²³ Moini nokonumai liyai manoki mo, kuwokokai tomokiso na kokaloki, moiyo no tomolokiko manonuwo no. Nosai no mo; tomoki kotisokoso mani, na kiya tumoki. Nonani kotisokomai nokoyo kumokaiki, noino, “Kumoki tolongo nokota siyani kotisoko. To monoi mo koi mo sosoli.” Nonani kumoki tolongo nokota monoi moi mo sai muwoi, ulai na tomolokimo

manonuwo. Yosu mo sai, na toposasoko wiyononinukuwo.

²⁴ Nonani kumoki toloomu nokota mo Koto nali, asiwoi kumokiwoi fonanikomo nokota. Kumokini hani haniwoi asini hani haniwoi mulumolokoki, na auwonouluki. Kumokiwoi asiwoi na tosamukukomoi. Nokoyo ko nuso pa tiyousiso. ²⁵ Nokoyo no moloi fasi monoi? Ulai to no hani hani uwofa nokota? Moiso mo hani hani na tonimokomoi, asi asi noko nokolalo moiso. Ta noinomo muluwoi na tosikoni, na tosi itouniyaimo manokoni. ²⁶ Tokuwa toku noko siyasu fonanikomoki, na auwoniyouki. Nonani nokotani alisai mo asi asi noko nokolalo komaso na tosi liyai. Asi asi komasoso na tosi liyai. Koto totayo na muwokokaitiyaloki, totaini asi asi mo. Kolikalimoko monoi mani, totayo na muwoko-momokokaiki. ²⁷ Koto mo afonimaiso yowoi muwoi, to ikoliyalo monoi na yoki. Mulumolokoki, “Ikolimonalo manono mo, siyaiyo poi kimona tumoino.” Ulai to mo aluwamai tolowoi muwoi, moi siyasonusoni auso na totolokaino, aumoifaso nali. ²⁸ Ta noinomo muluwoi tosikoni, na tosi itouniyaimo manokoni, na toliyai manokoni. Momaini kulu nokota siyayo mani, noino kumokaiki, “Moi mo totani alalo nali.”

²⁹ Motu na tiyomu, moi komaso mo Kotoni alalo. Ulai moi no moloi mulumoloko monoi, “Kumoki toloomu nokota mo tomoki kamo topi.” To no ulai tomoki? Nokoni nainoyo fonanikomowoi muwoi. Nokoni muluyo no moloi mulumoloko monoi? ³⁰ Toku noko mo sai muwoi. No monoi no Koto mo imowoi muwoi. Molo siyaso pukwaikokai manoki. Lolaisu mo

asi asi noko nokolalo moiso na tikikomomokalo, mulu alosokomomoko monoi. ³¹ Ulai afonimaiso? Afonimaiso muwoi, ulo mo yasoi na muwokaiki, asi asi noko nokolalo wau monoi. Totayo muwo nokotayo na waumokoimo. Suo foli mo yomakimo, motu imo saso na yomoimo. Nonani nokota nokoyo tukolokino. Kotoyosu mo yausai na lusikaiki. No monoi no tosainokoni, tani imo mo motu na.” Polo mo aino na ikoki, Atono nokoso.

³² Yausai lusikai aino imo kwaikino mo, noko siyaiyo alisiyolikino. Siyaiyosu imokino, “Amuwoi tinoso ti monoi na pa imoko.” ³³ Nosai no Atono noko sisiyoliso utukaikoki. ³⁴ Ulai noko siyaisu mo aluwaikino, Isisoso lolaloso mulumolo luwaikino. Siya mo Taiyonisiya, Aliyopako yu-mai ukouniyaiko nokota siyoli. Noni siya mani, waliyo mulumolo luwaiki. Tani siyolo mo Tomali. Noko nokolalo siyai mani, Isisoso lolaloso mulumolo luwaikino.

18

Kolino nokonumai mi ano aino imo.

¹ Nosai no mo; Polo mo Atono nokonuso utukaimoki, Kolino nokonuso manoki. ² Kolino nokonu mo tumoki mo; Yuto nokotaso mo kiya tumoki, siyolo mo Akwila. Tani asiya asi mo Ponato. Tino Itali asisai tumoki. Lomo nokota siyoli Kolutiyayo Yuto noko nokolaloso amiyaikiyokomai Akwila noniki mo Lomo nokonuso utukaimokaikino, Kolino nokonuso tolokaina tumokino, Akwilawoi Polisilawoi. Polo mo tumoki mo, totiso na koka tumoki. ³ Tuno nu topoliko noko ti na. Polo mani, tani mi

mo tomoso, no monoi no totiso utukaikowoi muwoi, mi ano fasiko toloki, tuno nu topoliko monoi. ⁴ Saiso saiso mi fou fouko ulo ulomai, Yuto nokoni lotu nufa poiso polotimosiki, imo polukasa timosiki. Yuto nokowoi Koliko nokowoiso painikomosiki.

⁵ Nosai no mo; Sailo noko tiyo tumokino, Sailowoi Timotiwoi. Masituniya asisai tumokino. Tumokino mo; Polo mo mi siya anowoi muwoi, Isiso aino imo saso na lukasiko manoki, Yuto nokoso. Na posasokaloki, noino, “Isiso mo Kolaiso, noko no mo Kotoyo no muwokaiki no, Isolilo noko moi fasikomomoka tumo monoi.”

⁶ Ulai toi no kwaimowoi? Na kulalokino. Alisiyolokino mo, Polo mo mulu atolokomoki, tani tuno kolilini kokaiyouki, na ikoki, “Kotoyo uwokomo monoi mulumolokakimo, waliyo tofolo, na uwokaikomokonumo. Uwokaikomakinuwomo, yani hani muwoi, moini hani nali no. Asa mo noko nokonu nokoni auso tomoi. Awa muwoi.” Polo mo aino na ikoki, Yuto nokoso.

⁷ Nosai no mo; Yuto nokoni lotu nufaso na utukaimoki, noko siyani nuso amunoki, aumoifa nuso, Titiya Yasotani nuso. Titiya mo lotuso aluwai nokota na. ⁸ Ulai Kolisopa, lotu nufa samuku nokota, toi koliyo Siyoli Nokotaso lolaloso mulumolo luwaikino. Kolino noko nokolalo molopoi mani, Poloni imo kwaimokino, Isisoso mulumolo luwaikino, no monoi no iwoso uluwakokino.

⁹ Nosai no mo; amoloki siyamai Polo mo solitonomoki. Solitonosai mo Siyoli Nokotayo na imoki, “Noiyo kokolomoi, imo mo na pa posasoko, wosu woso noiyo toloi. ¹⁰ Asa mo

na totolo fasinoki. Nokoyo pa uwoyoiniso. Tolomu noko nokolalo molopoi mo amai mulumolo luwaimonoinomo.” Solitonosai aino na imoki. ¹¹ No monoi no Polo mo amai na tolokainoki, amu amu, 18, Kotoni imo aiyolokalo manoki, noko nokolaloso.

¹² Ulai Kaliyoyo Koliko asi samukumai Yuto noko iyali mo ukouniyaikoki, Polo imokino ukou, na kawiyo tikino, Kaliyoyo imo kwaimo monoi.

¹³ Na faumikino, “Noko ni mo, to mo noko nokolaloso tainiko ifoluwaikalo, noko sisiyolini imo amiso kulaliko monoi. Na tikalomoi, “Kotoni lotu siyososo na paluwaiwo.” Aino na faumikino.

¹⁴ Nosai no Polo mo louwa yomuki. Ulai Kaliyo mo Yuto nokoso ikoki, “Yuto noko, na pukwaimonowo. Ninani nokota mo molo koiyauso paluwai mo, yo mo waliyo pukwaimonukuwo, uo siyoli piyo mo. ¹⁵ Koyo imo saso tiyamalonuwo, hani hani siyolo siyolo monoi, momaini aniyopa imo monoi. No mo moini hani. Yo mo imowoi muwoi. Momaiyosu imo polukasokaiyanowo.” Yuto nokoso aino na ikoki, Kaliyo mo. ¹⁶ Ikoki mo; na tu amiyaikiyokalo fuki, imo kwai nusai.

¹⁷ Nosai no mo; noko komaso nokoyo Sosotini komikino, lotu nufa samuku nokotaso. Na wasokino, nu fokutonosai. Ulai Kaliyo mo mulu pa kalo unukiso.

Anotiyoko nokonuso ifou tumo aino imo.

¹⁸ Nosai no mo; Polo mo amoloki amoloki amai potanomosi, Kolino nokonumai. Nosai no Isisoso mulumolo luwai nokoso utukaikoki, Siliya asiso na manoki, poso ayau molosai. Akwila nonikiyo aluwaikino, Akwilawoi Polisilawoi.

Mano somisomai komu suwo kokoli taikiyoki, Soinokoliya nokonumai. Kotoni molo timai auwoloki, no monoi no. ¹⁹ Komu suwo kokoli taikiyoki mo; na nuki. Nuki nuki; Ifiso nokonuso. Akwila nonikiso utukaikoki. Totasu mo lotu nufaso lotiki, Yuto nokowoi imo lukasa tiki. ²⁰ Louwa imokino, “Noiyo utukaimokoi. Amaifa pa tolo fasimoko.” Ulai wiyou yomuki, ²¹ na ikokaiki, “Yo mo awa tomoi. Kotoyo waliyo yomakimo, ifou na tumoimo.” Aino ikoki mo, Ifiso nokonuso utukaimoki, poso ayou molosai manoki, ²² Sisaliya nokonuso. Ulai nosai Yolusolimo nokonuso amiyoki, Isisoso mulumolo luwai noko iyaliso koka yoki. Ulai nosai no Anotiyoko nokonuso manoki, Siliya asiso.

²³ Anotiyoko nokonumai amaifa tolokainoki, amoloki amoloki. Ulai nosai no nokonu nokonuso manaloki, Kaloisiya asiwoi Folikiya asiwoi. Nonani nokonu nokonuso manaloki, Isoni moloso aluwai noko nokolaloso ikikaloki, mulu na amikaloki.

Apolo aino imo.

²⁴ Nosai no mo; Yuto nokota, tani siyolo mo Apolo, to mo Ifiso nokonuso tumoki. Nokonuwa nokonu mo Alikosatoliya. Nonani nokota mo imo polukaso itouniyaimo manoki. Kotoni puko imo mo sai nali no. ²⁵ Nokoyo Siyoli Nokotani molo monoi toku yasoi paiyolomo manokino. Wiyou, mulu siyoli, Isiso aino imo lukasikaloki, na aiyolokaloki, Ifiso noko nokolaloso. Imo no lukasikaloki no, no mo motu na, ulai komaso mo sai muwoi. Iyonoyo iwoso uluwako monoi saso mo sai. ²⁶ Kokolomowoi muwoi, mulu amisoso

imo lukasika tiki, Yuto nokoni lotu nufa poiso. Polisilawoi Akwilawoiyo kwaimokino mo, na imokino, “Kotini nuso potumo.” Nosai no Kotoni molo monoi imo lukasiyoluwai itouniyaimokino.

²⁷ Nosai no mo; Apolo mo yomuki, “Yo mo Koliko asiso tomoi.” Yomuki; Isisoso mulumolo luwai noko mo waliyo iyamoki. Paso kumotikino, Isisoni moloso aluwai nokoso. Kumokino, noino, “Apolo mo waliyo na pa kausiwo.” Kumokino mo; Apolo mo paso alomanoki, manoki, poso ayou molosai. Koliko asi mo tumoki mo, Isisoso mulumolo luwai noko na fasikaloki, toloru noko nokolalo Kotoyo toku no fasikoki no, Isisoso mulumolo luwai monoi. ²⁸ Ulai afonimaiso? Yuto nokowoi imo amiso lukaso manoki, noko nokolaloni molo timai. Wiyou, tani imo mo ami, Yuto nokoni imo na kulalikoki. Ima imo posasoko wiyotiki. Kotoni puko ima imo wiyolukoki, na ikoki, “Isiso mo Kolaiso nali, noko no mo Kotoyo muwokaiki, Isolilo noko moi fasimoka tumo monoi.”

19

Ifiso nokonumai mi ano aino imo.

¹ Apoloyo Kolino nokonuso toloru Polo asi mulumai tokosiyaikaiyouki, Ifiso nokonuso na amukonoki. Manoki, Isisoni moloso aluwai noko siyaiso na koka tumoki. ² Ikoki, “Koto no totani Mulu Itouniyaimo Nokota no moiso yasoi anon-ikinuwo, Isisoso lolaloso mulumolo luwaimai no?” Ulai toiyo imokino, “Amokowoi muwai, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota monoi koi mo

sai muwai. Koi mo sosoli.” ³ Na ikoki, “Kotoso no muwokomo kainonikinuwo no, iwoso no moloji uluwakomokinuwo, nokoyo?” Fowakino, “Iyonoyo iwoso no uluwakoki no, noinoso na.” ⁴ Nosai no Polo mo na ikoki, “Iyono mo noko nokolalo uluwakoki, mulu alosoko monoi muwokoki. Na pikomosiki, “Noko siya mo namolisai tumoimo, asa monoi. Nonani nokotaso na pa mulumolo luwaiwo.” Iyono mo Isiso monoi ainoso na yomu unuki.” ⁵ Poloyo ikoki mo; tani imo kwaimo itouniyaimokino. Isiso Siyoliso muwokokainoni monoi na uluwakoki, iwoso. ⁶ Nosai no nainoyo kulolaloki, komumai. Kulolaloki mo; Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota na amukonoki, totaini mulu poiso na lotaloki. Imo folo folo imosai lukasalokino, Kotoni imo posasokalokino. ⁷ Nonani noko iyali mo noko molo tiwai, 12.

⁸ Nosai no mo; Yuto nokoni lotu nufa poiso lotiki, Polo mo. Amu mo tauwai mo saiso saiso polotimosiki. Kokolomowoi muwai, mulu mo amisoso toloki. Kotoni samukumoko mi aino imo lukaso niko manoki, ainikalo manoki. ⁹ Ulai noko siyaiyo kukamokokaikino. Waliyo mulumoloko unuwai muwai, molo tonofalo monoi iyamo koiyaumokino, noko nokolaloni molo timai mo. Uo imo aino iyamoki mo, na utukaikoki, Isoni moloso aluwai noko koliyonoki, na nuki. Ukouniyaiko nu siya poiso tiki, Tilanoni nuso. Ulo ulo imo polukasa timosiki, toiwai. ¹⁰ Ainoso ainoso aisamu mo tiwai. No monoi no Aisiya asimai si noko nokolaloyo Siyoli Nokota aino imo na kwai liyaikino, Yuto nokowoi Koliko nokowoiyo.

Siwani awitono iyali aino imo.

¹¹ Nomai no mo Kotoyo noinomo Polo mo mulu ifolaluwawoi mi sisiyoli analo manoki. Wiyouwa wiyou. ¹² Ai ai noko nokolalo ititounikaiyalo manoki. Poloni tuno lolofa mani, ilomanalokino, nokoyo, ai ai nokoni auso isikokaiyalokino. No monoi no ai ai mo uwofa. Waliyo na siki. Popuwa kopokoiyau mani, utukaikokino.

¹³ Nosai no mo; popuwa amiyaikiyokalo noko siyaiyo mulumolokokino, “Moi mani, noinoso na tiyo kikoni.” No monoi no Isiso Siyolini siyolo kaluwaiyalo kikino, popuwa kopokoiauso amiyaikiyokalo uwoko monoi, noko nokolaloso. Popuwaso na ikalo kikino, “Isiso Poloyo no tiyomu unumoi no, tani amiyo timonukuwo, “Na pulolowo.” Ainoso ikalo kikino, nonani Yuto noko iyaliyo. ¹⁴ Yuto nokota Siwani awitono iyali mani, na yo kikino. Toi mo auwatono noko nano siya, 7. Apitono mo lotu samukuko nokota siyoli. ¹⁵ Ulai popuwayo ikoki, “Isiso mo yo mo sai. Polo mani, to monoi mo sai. Moisu no noiwo noko woi?” ¹⁶ Nosai no popuwawoi nokota no mo ikoki ukoukukou, na uwokaikaloki, souwaikaloki. Wiyouwa wiyou, na wasoulaloki. Tuno asaso uloloniyo fuki, nusai. Au au mo nako saso.

¹⁷ Nonani imo mo Ifiso noko nokolaloni auso koloma tumoki mo, na kokolokoki, Yuto nokowoi Koliko nokowoi. Isiso Siyoliso kisosomikino. ¹⁸ Isisoso mulumolo luwai noko molopoiyo iyamaloki, “Yo mo molo koiyauso aluwai, woi.” Noko nokolaloni molo timai iyamaloki. ¹⁹ Wau noko molopoi mani, totaini wau liyalo puko iyo tumokino. Taso utukino, na fofoukoki, noko

nokolaloni molo timai. Nokoyo nonani pukoso toku kolalikino mo, imai mo muwoni sisiyoli. Wiyou, muwoni soliyaki nali, tomoki muwoni mo 50,000. ²⁰ No monoi no Siyoli Nokotani imo maliyali liyaiki. Noko nokolalo molopoi molopoi kwai itouniyaimo si liyaiki.

Ifiso nokoyo uo mulu atoloko aino imo.

²¹ Nosai no mo; fiyamosi uwai; Polo mo yomuki, Masituniya asiwoi Koliko asiwoi tokosiyaikaiyou monoi. Yulusolimo nokonuso mano monoi yomukaiki. Na yomuki, “Ulai nosai no Lomo nokonuso na sulanoimo.” ²² Nosai no mi ano fasi nokota tiso iko taikiyoki, Timotiwoi Ilasotawoi. Ikoki, “Masituniya asiso na pomanowo.” Totasu mo somaiso manowoi muwoi, amaifa tolokainoki, Aisiya asimai.

²³ Nomai no mo, Ifiso nokonumai mo noko nokolaloyo uo mulu atolokomo ukukino, molo tonofaloso aluwai noko monoi. ²⁴ Totawoi uo auwoniyoi nokota siyolo mo Timitoliya, tomoki kamo mi ano nokota. Asuwo asuwo koto Atimini lotu nu lolofa komiyai piyo manoki. No mo muwoni mi na. Timitoliya iyali mo muwoni sisiyoli pi manokino, mi ano foli monoi muwoni.

²⁵ Nosai no mo; siyokutono iyaliso aliyonikoki, mi tomoso ano nokowoi totani mi ano fasi nokowoi. Tiki mo, na ikoki, “Woli iyali, moi mo sai, moini mi foli muwoni mo koufa muwoi, sisiyoli na. ²⁶ Ulai noko wai Polo mo noko nokolaloso tainiko ifoluwaikomoi, tikalomoi, “Nokoyo kuwokokai tomoki mo kumoki tolomu noko komiyai muwoi. Noko nokolaloso no molo samukuko monoi?” Aino no tikalo

mo, wiyou, Ifiso noko nokolalo molopoi molopoi imo tukwai itouniyaimono. Aisiya asi komaso noko nokolalo mani, imo na tukwai itouniyaimo si liyai. Moi mo sai, imo mo tokolo koloma tumo liyaimoi. Moini molo tiyo mani, tokinuwo. ²⁷ Atiyaiso, wonikaluso moini miso mo koiyau-moinomo. Atimi mani, moini kumoki toloru nukonu siyolini nu monoi aiko mulumolokoino, afonimai haniwo. Ulai afonimai hani no? Aisiya asi noko nokolalo komaso tomolokisono. Asi asi noko nokolalo mani, na tomolokiso si liyai. Wonikaluso aiko uwokaisokaiyoino.” Timitoliya mo aino na ikoki, tomoki mi ano noko iyaliso.

²⁸ Nonani imo kwaikino mo, uo mulu sisiyoli atolokoki, siyoliso na iyamaloki, “Atimi mo moini siyoli nukonu nali, Ifiso noko nokolalo moini siyoli nukonu nali no.” ²⁹ Wiyouwa wiyou, noko nokolalo mani, ukouniyaikaloki. Nokonu mo noko nokolalo saso, molopoi molopoi, iwo topi. Uo mo siyoli, ta topi. Kaiyawoi Alisotakowoi ikokino ukoukukou, na fufumuwano koliyo tikino, ukouniyaiko asiso. Noko ti mo Masituniya asi nokota ti, Poloso no aluwainiyo tumokino no. ³⁰ Polo mo noko nokolaloni molo fiyaimomai louwa tolanoki, ulai Isisoni moloso aluwai nokoyo alukimokino. ³¹ Aisiya asi noko sisiyoli siyai mo Poloni wolitono iyali. No monoi no iyamo taikiyoki, “Woli, molo fiyamoso noiyo tolanoi, ukouniyaiko asiso mo.” ³² Wiyou, noko nokolalo mo iwo topi. Uo mo siyoli, ta topi. Siyoliso amai iyamalo liyaiki. Imo mo tomoso muwoi, folo folo iyamalo liyaiki. Noko nokolalo molopoiyo nonani uo monoi mo sai muwoi, afon-

imaiso ukouniyaikoki.

³³ Nosai no Yuto nokoyo Alikosato mo totamikino, noko nokolaloni molo timai tolau monoi. Nokoyo imokino, imo folosai lukaso monoi mo. Imokino, “Noinoso noinoso polukaso.” Nosai no naino akiyouki, noko nokolalo wosu woso si monoi, na louwa ikoki, “Uo imo no ulai koiyo? Koi mo sai muwoi.” Aino iko monoi louwa fi. ³⁴ Ulai noko nokolaloyo ki sainokino, “To mo Yuto nokota.” Wiyoi, siyoliso na iyamalo manoki. Ko tomoso na iyamalo manoki, “Atimi mo moini siyoli nukonu nali, Ifiso noko nokolalo moini siyoli nukonu nali no.” Aino iyamalo manoki iyamalo manoki, ulosukowoi muwoi, siyoliso iyamalo manoki.

³⁵ Nosai no mo; toini kuluti nokota siyoli mo na ikauki, “Woli iyali, Ifiso noko, wosu woso na posiwo. Yani imo na pukwaimonowo. Atimi mo moini kumoki tolongu nukonu siyoli na. Tani lotu nu siyoli mo Ifiso noko moiyo na tosamuku manokoni. Kumoki tomoki, kumokisai no usukunosoki no, no mani, na tosamukuso manokoni, tomoki mo. Ulai noko no sosoliwoi, sai na. ³⁶ Nokoyo no molo kulali monoi? Motu imo nali no. No monoi no wosu woso na posiwo. So- maiso noiyo uwokoiwo. ³⁷ Noko ti no hani monoi kuloli koliyo tumonuwu? Polamoko nokota ti muwoi, lotu nuso pa polamoko manokinoso. Moini kumoki tolongu nukonuso pakoso alisiyolisokinoso. ³⁸ Ya timonukuwo, Timitoliya iyali mo imowoi mo, noko sisiyolini molo timai na fau- mikowumo. Ulai ni no imo kwai nu noiyo? Awi, nokoni imo kwaiko numai mo waliyo. ³⁹ Ulai moi

mo imowoi mo, nokotalo iyalisu na pa ikowo, imo lukasomosimai mo. ⁴⁰ Wonikaluso Lomo noko sisiyoliso aiko faumikoino. Ninani uo foli monoi aiko faumikoino. Nosai no molo iko monoi, moi no? Afonimaiso na tukouniyaikonuwo, uo imo afonimaiso tiyamalonuwo.” ⁴¹ Sosaikoki mo; iko taikiyoki, “Soi suwo, na ponuwo, moini nuso.” No monoi no na nuki.

20

Masituniya asiwoi Koliko asimaiwoi liyaiyalu aino imo.

¹ Nosai no mo; uo mo uwofa; Polo mo Isisoni moloso aluwai nokoso aliyonikoki. Tiki mo, ikiko itouniyaimoki. Nosai no woyiomikokaiyouki, “Woiyo woiyo.” Masituniya asiso manoki. ² Nokonu nokonuso manaloki. Noko nokolaloso ikikaloki. Manaloki mo; Koliko asi mo na tumoki. ³ Amu mo tauwoi tolokainoki. Nosai no Siliya asiso louwa manoki, poso ayau molosai. Ulai Yuto nokoyo tukolo imo lukasokaikino. No monoi no yomukaiki, “Fona molosai tomoi, molo siyasai.” Yomukaiki mo; Masituniya asiso ifou manoki, tokosiyaikaiyouki. ⁴ Noko mo aluwaikino, Piliya nokota Pilani awitono Sopatawoi, Tisolonaika nokota ti Alisotakowoi Sikunotawoi, Tipi nokota Kaiyawoi, Timotiwoi. Aisiya asi nokota ti mo Tikikawoi Tolofimawoi. ⁵ Nonani noko iyali mo Toluwa nokonuso toku nuki, koiso foumokanokino. ⁶ Kulu nokota yowoi Polowoi, koti mo Filipai nokonuso tolokainokinoki, mi fou fouko popomai. Sisiyoliko asu somiso tuo wasimosi popo uwai; nosai no yasoi;

poso ayou molosai. Amoloki naino siya mo uwai; Toluwa nokonuso tumokinoki, woli iyaliwoi kukuwanokinoki. Amoloki amoloki posimosikinoki, amoloki mo nano siyawoi, 7.

Poloyo Toluwa nokota yausai lusikai aino imo.

⁷ Nosai no mo; mi fou fouko ulo upimomai koi mo ukouniyaikokinoki, no nikuwano monoi. Polo mo Kotonimo imo lukasiko manoki, noko nokolaloso. Imo sopo siyoli lukaso manoki mo, ainoso amoloki mulu pusu na tanoki. Ulai afonimaiso? Amuwoiso mano monoi yoki. ⁸ Ukouniyaiko nu mo nu komu wosuwoi nu na. Lamu ta molopoi falosokokaiyalokino. ⁹ Alu soku mo fulomu itu loti kwamai yousa yoki. Tani siyolo mo Yutika. Polo mo imo sopo siyoli lukasiko manoki mo; Yutika mo ulo molo siyoli uwoki, na tanoki. Loliyonomoki, asiso na usukuna konoki, nu komu wosuwoi nusai, nu sopo siyolisi. No kausiya fukino mo, yau kaloso na kikino. ¹⁰ Ulai Polo mani, asiyofoloso lofuki, Yutika yau na kololuwaki, noko nokolaloso na ikoki, “Mulu mo noiyo kolikalioiwo. Mulu mo amai.”

¹¹ Nosai no mo; ifou yoki. No nikuwanokino. Nosai no imo lukaso niko manoki, ainoso posasi. Na utukaikoki, yasoi. ¹² Utukaikoki mo; noko nokolaloyo alu soku kaukino, molotano na. Wiyou, siyoliso molokikino.

Polo iyali poso ayou molosai nu aino imo.

¹³ Nosai no mo; koi mo toku nukinoki, iwo iloso. Asu nokonuso yasoi, poso ayou molosai. No mo Poloni imoyo nali no. Toku yasoi imokoki, “Yo mo asi molosai tomoi. Asu nokonuso pa

kausimonanowo. Ulai nosai poso ayou molosai nu monoi.” Aino toku yasoi imokoki. ¹⁴ Asu nokonuso tikinoki mo, Polo mo kimoka tumoki. Poso ayou poiso na kawiyo tikinoki. Ulai nosai no Mitilini nokonuso nukinoki. ¹⁵ Ulai nosai no amuwosai Kiyoso asi aumoifaso nukinoki, mamoo iwo mulumai asi aumoifaso. Ulai nosai no amuwosai Samo asiso nukinoki, mamoo iwo mulumai asi siyaso. Ulai nosai no amuwosai Mailita nokonuso na nukinoki. ¹⁶ Polo mo toku yasoi yomukaiki, Ifiso nokonuso souwai monoi. Aisiya asiso manalo mo wiyoo, no monoi no. Yolusolimo nokonuso somaiso mano monoi yoki. Yomuki, “Mi fou fouko ulo Ponotikosomai Yolusolimo nokonu ki mo waliyo.” Aino yomuki, no monoi no somaiso mano monoi yoki.

Mulumolo luwai noko samukuko nokoso imo lukasiko aino imo.

¹⁷ Mailita nokonu simai Polo mo nokoso iko taikiyoki, “Ifiso nokonuso ponuwo. Isisoso mulumolo luwai noko samukuko nokoso na pikanowo, tuomo.” ¹⁸ Tiki mo; na ikoki, “Moi mo sai, ya hani hani no piyalo manoki no, yo tolo tomasikomomai, Aisiya asiso toku no tola tumoki no, ainoso hani yo mo utukaikomokinukuwo. ¹⁹ Siyoli Nokotani mi panononi manoki. Kukamokokaiwoi muwoi, noko nokolaloso pomulu uku manoki, saiso saiso posonukukomosiki. Yuto nokoyo uwomonomosimai mani, yo mo ulosukomomonowoi muwoi. ²⁰ Moi mo sai, yo mo moi fasikomo monoi mo pa pasiyonalo manokiso. Moi amikomo imo na paiyolokomo mosikinukuwo, noko nokolaloni molo timai.

Nu nuso mani, paiyolokomalo mosikinukuwo. ²¹ Yuto nokowoi Koliko nokowoi pikikomosiki, na pikomosiki, noino, “Mulu palosokowo. Kotoso na palosimowo. Moini Isiso Siyoliso na pomulumolo luwaiwo.” Aino na pikomosiki, yo mo. Moi mo sai.

²² Na pukwaimonowo. Kono mo Yolusolimo nokonuso niya tomoi, Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo noinomo. Nosoni mo haniyo poimo uwomonoi, ulai yo no sai? ²³ Ulai Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo nokonu nokonuso toposasoko wiyolumonalo, kalopulo imowoi uwokaimono imowoi. Nonanisu mo yo mo sai. ²⁴ Ulai yo mo kalomono monoi mo kokolomonowoi muwoi. Nokoyo no tukolomonakino mo, no mo afonimai hani saso. Mi uwaimo monoisu tomulumoloko, yo mo. Isiso Siyoliyo toku no imono taikiyoki no, nonani mi uwaimo taikiyo mo waliyo, tani imo itouniyaimo posasoko monoi, Kotoyo suomoso monoiso fasimoko imo mo.

²⁵ Yani imo na pukwaimonowo. Yo mo sai, moi mo ti monoi pa kimonoinuwoso. Toku moini mulumaiso imo polukasikomo manokinukuwo, Kotoyo samukumoko mi aino imo. Ulai ti monoi pa kimonoinuwoso. ²⁶ No monoi no imo ami niya timonukuwo. Moi mulumai nokota uwokaiyakimo, no mo yani hani muwoi, tani hani nali no. ²⁷ Ulai afonimaiso? Yo mo Kotoni imo posasoko monoi asiyonowoi muwoi. Siyai mo pa kukali komokinukuwoso. Kotoni mulu yasoi na posasoko wiyolukomokinukuwo. ²⁸ No monoi no atiyaiso na pa si manowo. Isisoso

mulumolo luwai noko nokolaloso atiyaiso na pa samukuko manowo. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo yasoi muwokomokaikinuwo, nonani mi ano monoi. Sipo koloni komiyai na pa samukuko manowo. Kotoni noko nokolalo nali, ifou no kolisoki no. Afonimaiso kolisowoi muwoi, suo mo kaloki, tani nakoyo amukonoki. ²⁹ Yo mo sai, utukaimakinukuwomo, nokoyo ainikomo ifoluwaikomoinuwomo, asikoiyo aluwou komiyai uwokomoinuwomo. Wiyou, uo mo siyoli, sipo koloni komiyai uwokomoinuwomo. ³⁰ Moini mulumai si noko siyai mani, toiyo ainikomo ifoluwaikomoinuwomo, asuwo totaiso aluwaiko monoi. ³¹ No monoi no atiyaiso na pa si manowo. Amu amu poi poi na pikikomo itouniyaimo manokinukuwo, ulo ulo amoloki amoloki, aisamu mo tauwoi. Na posonukukomo manokinukuwo. Noiyo fufolikomoiwo.

³² Woli iyali, Kotoso na tutolumo ununukuwo, tani nainomai si monoi. Afonimaiso muwoi, tani imoyo tiyomuko, “Suomoso monoiso na tofasikomonukuwo.” Nonani imo aluwaiyakinuwomo, moini mulu amikomaloinuwo. Kotoni noko nokolalo ititouniwoi na si tomasikoinuwomo, aniyopa poi poi.

³³ Yo mo noko siyani muwoni mulu yowoi muwoi. Tuno mulu mani, yowoi muwoi. ³⁴ Moi mo sai, asasu mo muwoni mi na pano manoki. No monoi no yo mo sofuwawoi muwoi. Aluwaimono noko mani, asayosu na pofasiko manoki. ³⁵ Noko nokolalo kopokoiyau mani, pofasiko manoki. Mi siyoli pano manoki, no monoi no yo mo waliyo na pofasikalo manoki. Toi mo sofuwakowoi mu-

woi. Ya no wiyononikinukuwo no, tomoso na pa yowo. Ulai afonimaiso? Isiso Siyoliyo yomukaiki, noino “Nokoyo fasi nokota mo koufaso tomoloki. Nokoso fasiko nokota mo siyoliso na tomoloki.” Nonani imo na pa mulumolokowo.” Polo mo aino na ikoki, Isisoso mulumolo luwai noko samukuko noko iyaliso, Ifiso nokonusai no tiki no.

³⁶ Ikoki mo; alokomu losiyaiko unukino, Kotowoi imo lukasokino. ³⁷ Na sasonunoki, Polo hamikino, na kololuwakino. ³⁸ Mulu mo yau yau. Poloyo ikokaiki, “Yani amu molo mo ti monoi mo pa kimonoinuwoso.” No monoi no mulu mo yau yau. Nosai no iwo ilosai kiyo taikiyokino, poso ayou molosai manoki.

21

Poloyo Yolusolimo nokonuso mano aino imo.

¹ Nosai no mo; Ifiso nokoso utukaikokinoki mo; poso ayou molosai na nukinoki. Kusoso somaiso nukinoki. Ulai nosai no amuwosai Lotisoso nukinoki. Ulai nosai no Patala nokonuso nukinoki. ² Nosoni poso ayou siya ikolikalokinoki, na kokokinoki, Fonisiya asiso manoko ayou. Tumokoki mo, nonani ayou molosai na nukinoki, yasoi. ³ Nu manokinoki mo; Saipolo asi aumoifaso nukinoki, mammo iwo mulumai asi mo. Sokoni ausaimisai souwaiyalokinoki. Ulai nosai no Siliya asiso nukinoki. Taiya nokonu mo tikinoki mo, ilolu kiyokokino. No monoi no asiso folamuwaniyo konokinoki. ⁴ Isisoni moloso aluwai nokoso na kokalokinoki. Amoloki mo nano siyawoi, 7, si tomasikokinoki. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo noinomo Poloso na

louwa ikimalokino, “Yolusolimo nokonuso noiyo manoi.” ⁵ Ulai si tomasiko uwai; na nukinoki. Nokonusai aluwaimokiyo fukino, Isisoni moloso aluwai noko komaso nokowoi fuwaluwouwoiyo. Iwo ilomai mo alokomu na losiyaiko unukinoki, Kotowoi imo lukasokinoki. ⁶ Nosai no woiyomi kuwanokinoki, Polo koi mo poso ayou poiso folamuwaniyo tikinoki. Tolomu noko mo ifou nuki.

Akopayo Polo monoi imo posasoko unu aino imo.

⁷ Nosai no mo; Taiya nokonuso utukaimokinoki, Tolimaiso nokonuso nukinoki, poso ayou molosai. Iloso folamuwaniyo konokinoki, tolomu nokoso kokanokinoki, Isisoso mulumolo luwai nokoso. Amoloki siyasoso tanikokinoki. ⁸ Amuwoisai utukaikokinoki, Sisaliya nokonuso na nukinoki. Filipo koliwoi na sanokinoki, toini nuso. Filipo mo Isiso Kolaiso aino imo polukasikomosi, imo itouniyaimo. Noko nano siya nokota, Yolusolimo nokoyo toku no muwokokaikino no, Kotoni mi ano fasiko monoi. ⁹ Filiponi atoki iyali mo nokolalo toitati, susauwo nokolalo nuko nali no. Kotoyo noinomo tani imo poposasokomosikino.

¹⁰ Ulo ulo amai si manokinoki mo, Kotoni mulu lukasiko nokota mo tumoki, Yutiya asisai. Tani siyolo mo Akopa. ¹¹ Kimoka tumoki mo, Poloni toukosi na anoki, tota amu na konosuwakomoki, naino fonasai. Na yomuki, “Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo tiyomukai, noino, “Toukosi kiyo nokota mo naino fonasai konosuwakomoinomo, Yolusolimo nokoyo. Yo konosuwakomomono komiyai, noinoso Yuto

nokoyo konosuwakomoinomo. Nosai no noko nokonu nokoso kiyokoinomo.” Akopa mo aino na posasokoki.

¹² Posasokoki mo; koiwoi tolongu nokowoi, koi mo Poloso na louwa imalokinoki, “Yolusolimo nokonuso noiyo manoi.” ¹³ Ulai fowamokoki, “Hani monoi tosonukumononuwo? Wonikaluso yo mani, mulu kalomonoimo. Konosowa komomonakinomo, ulai yo no imowoi? Yolusolimo nokoyo tukolomonakinomo, pa kokolomomonoiso, Isiso Siyoliso mulumolo luwai foli monoi tukolomonakinomo.” Polo mo ainoso na imokoki. ¹⁴ Koini imo pa kwaimoko manokiso. Nosai no iyamokinoki, “Tofolo. Imo mo koma. Siyoli Nokotani muluyososu uwoyoimo.”

Poloyo mi ano monoi imo lukasiyoluwaiko aino imo.

¹⁵ Nosai no mo; puwotolokinoki, Yolusolimo nokonuso na nukinoki. ¹⁶ Isisoso mulumolo luwai noko siyaiyo aluwaimokokino, Sisaliya nokonusai. Nisononi nuso kiyomokokino, si monoi. Nisono mo Saipolo asi nokota. Tokusai Isisoni moloso aluwaiki.

¹⁷ Yolusolimo nokonu mo tikinoki mo, Isisoso mulumolo luwai nokoyo molokikino, na imokokino, “Waliyo na potiwo.” ¹⁸ Amuwoisai Polo koi mo Yamiso na kiyanokinoki. Isisoso mulumolo luwai nokoni samukuko noko komaso mo Yamisowoi si tomasimokino. ¹⁹ Polo mo ikoki, “Woli iyali, moi kuo.” Nosai no ima imo lukasiyoluwaikoki, na ikoki, “Kotoyo fasimonalo manoki. Tani amiyo mi sisiyoli analo manoki, noko nokonu nokoni asiso.” Ainoso ainoso imo lukasiyoluwaikoki.

Poloyo Yuto iyalini moloso aluwai aino imo.

²⁰ Poloni imo kwaimokino mo, Siyoli Nokotani siyolo kaluwaiyaloukino. Ulai na imokino, “Woli, na pukwaimoko, Yuto noko nokolalo molopoi molopoi mo Isisoso tomulumolo luwai si liyai. Musini imo ami monoi mani, mulu siyoli na tiyono, aniyopa imoso aluwai monoi. ²¹ Nokoyo Polo nona monoi ifoluwai unukini, noino, “Yuto noko, noko nokonu nokoni asiso no tosi liyai no, toiso mo Poloyo taiyolokalomosi, Musini imo ami kulali monoi. Na tikikomoi, “Alaloni au tuno noiyo tokosonasikoivo. Aniyopa moloso noiyo aluwaiyoivo.” Nokoyo ainoso ifoluwai unukini, Polo nona monoi. ²² Moloi tiyokoni, woi? Nonayo tumo monoi imo na kwaiyoinomo. ²³ Koi tiyamonoki, noino na pa yo. Koi mulumai noko toitatiyo Kotoni molo timai auwolokokaikino. ²⁴ Nonani noko iyali na pa kolisiyo ti, lotu nu siyoliso. Kotoni molo timai no yakino no, tomoso na pa yo, na pa tolo tomasiko, Kotoso utunoni koloni na pa i, suo mo nani muwoniyo. Muwoniso fasikakinimo, komu suwo mo waliyo kokolikoinomo. Aniyopa moloso aino aluwaiyakinimo, toloru noko nokolalo mo sainoinomo, topoko imo saso kolo koloma tumo liyaiki. Na sainoinomo, Musini ami imoso na taluwaini. ²⁵ Noko nokonu noko, Isisoso no tomulumolo luwaino no, toi mo folo. Musini imo aluwai somiso mo waliyo. Imo mo toku yasoi lukasokaikikoni, paso na kumotikikoni, noino, “Asuwo asuwo koto iyaliso ututi koloni noiyo nokoiwo. Nako noiyo sikoiwo. Imo molomai konosuwako koloni somu noiyo nokoiwo. Noiyo

uloliyokomoiwo.” Aino na kumotikikoni.”

²⁶ Polo mo Yamiso iyalini imo kwaikoki. Amuwoisai noko toitati iyaliso kolisiyonoki, Kotoni molo timai iwo loukokino. Nosai no lotu nu siyoli poiso lotiki, Polo mo. Lotu samukuko nokoso utolukokaiya tiki, “Amoloki toufo mo uwai wofu wofu soikimo, Kotoni molo timai. Koloni mo taso utunoninoikimo.” Aino utolukokaiya tiki.

Yuto nokoyo Polo komi kau aino imo.

²⁷ Nosai no mo; amoloki nano siya 7 mo au-moifaso mo uwai; Yuto noko siyai, Aisiya asisai no tiki no, toi mo Poloso na kikino, lotu nu siyoliso liyaiso. Wiyou, uo mo siyoli. Ukouniyaikokai noko nokolaloso ainiko ifoluwaikalokino. Uo mo ta topi. Polo na imokino ukou, ²⁸ siyoliso na iyamaloki, nokoso na ikalokino, “Woli iyali Isolilo noko, na pofasimoka tumowo. Noko ni mo, to mo imo koyau taiyolokalo, asi asi noko nokolaloso. Isolilo noko nokolalo moi monoi imo koyau imo tikalomo. Musini imo ami na tokulalimo. Moini lotu nu siyoli monoi mani, imo koyau imo tikalomo. Kono mo Koliko noko mo na koliyo ti, lotu nu siyoli poiso. Au nali no, lotu nu itouniyaimo mo na koiaumokai.” Aino na ikalokino, ²⁹ piyamoki, Ifiso nokota Tolofima kawiyi tiwo. Ulai afonimaiso? Poloso aluwaiso tino na kwaikino, Yolusolimo nokonumai.

³⁰ Wiyouwa wiyou, Yolusolimo noko nokolalo mo uo mulu saso. Na fufumuwana tumo liyaiki, Poloso imokino ukou, na kominiyo fukino, lotu nu siyoliso. Nosai no itu loti mo somaiso na asiko liyaikino.

Polimano iyaliyo Polo komi kau aino imo.

³¹ Nosai no mo; Polo mo louwa tukolokino, uo nokoyo. Louwa tukolo manokino mo, imo kolomoki, totawoi polimano samukuko nokotani auso mo, noino, “Yolusolimo nokonu mo noko nokolalo saso, iwo topi. Uo mo siyoli, ta topi.”

³² Nonani imo kwaiki mo, polimano noko siyaiso kolisiyo fukino, polimano nokowoi toi samukuko nokowoi. Na fufumuwanoki, ukouniyaikokai nokoni auso. Noko nokolaloyo fufumuwanoso kwaikokino mo, Poloso ti monoi pa wasokinoso.

³³ Nosai no mo; totawoi polimanota mo Polo na komiki, polimano nokoso ikoki, “Oi, na pokono-suwakaiwo, waiya molo tiwoiyo.” Nosai no noko nokolaloso ikoki, “Ni no noi? Hani foli monoi tu-wonuwo?” ³⁴ Ulai ukouniyaikokai noko nokolalo mo imo mo tomoso muwoi, folo folo iyamaloki, siyoliso iyamaloki. Wiyou, mulu mo puwoso puwoso. Nukutai mo uo imo saso. Totawoi polimanota no ima imo no moloj kwaiko monoi? No monoi no polimano nokoso ikoki, “Moini mi ano nuso pokawiyo tiwo.” ³⁵ Kominalomanokino mo, nuso louwa kawiyo tikino. Ulai nu kolaliyaimai mo nainomai na aniyo yokino, polimano nokoyo. Kolaliyaimai mo noko nokolalo saso. Uo mo ta topi, na louwa uwokino, no monoi no. ³⁶ Wiyou, ukouniyaiko kukaikino, siyoliso na iyamaloki, “Na potukolowo.”

Poloyo nokoso iko, tota amu aniyopa moloso aluwai aino imo.

³⁷ Polimano nokoyo louwa kawiyo tikino mo, Polo mo totawoi samukuko nokotaso imoki. Koli-ko imosai na imoki, “Yani imo mo waliyo poi

tukwaimononi.” Fowaki, “Moloi monoi woi? A, Koliko imo no sai, nono no? ³⁸ Ya tiyomu, nono mo Isipi nokotawo, nokoso tino no ainiko ifoluwaika tumoki no. Uo tukoluwano noko koliyonoki, nu somiso asiso, uo noko molopoi molopoi, 4000.” ³⁹ Ulai Poloyo, “Yo muwai, yo mo Yuto nokota nali no, Tasoso nokonu nokota, Silisiya asi nokota. Yani nokonu no ulai koufa, siyoli na. Yo mo ukouniyaiko noko nokolaloso waliyo tiko poimo.” ⁴⁰ Imoki, “Waliyo na, na piko.” Nosai no Polo mo kolaliyaimai you toloki, nainoyo akiyouki. Wosu woso siki mo, Hipolu imosai na ikoki, Yuto nokoni imosai.

22

¹ Noino na ikoki, Polo mo, “Woli iyali apou iyaliwai, yani imo na pukwaimonowo. Ulai yo no molo koiauso aluwaiwai?” ² Totaini Hipolu imosai lukasoso kwaimokino mo, wosu woso nali no siki. Ti monoi na ikoki, ³ “Yo mo Yuto nokota. Tasoso nokonu nokota, Silisiya asimai toi. Ulai alusai mo Kamaliyalo siyoliyo aniyopani imo ami niya paiyolomomono itouniyaimo manoki, Yolusolimo nokonu nimai no. Yo mani, Kotoni moloso aluwai monoi mulu siyoli piyo manoki, lolai moi komiyai na. ⁴ Nosai no molo tonofaloso aluwai nokoso puwokaiko manoki, yo mo. Siyai kolikaliki, yau yau. Yo mo nokowoi nokolalowo pokuloli ilomano manoki, kalopulo nuso pokiyoko manoki. ⁵ Motu imo na timonukuwo. Totawoi lotu samukuko nokota siyoliwai noko-talo iyaliwai, toi mo sai. Na fasimonokino, Tomasoko tolongo nokoni paso nimonokino, siyoku-

tono iyalini auso ilomano monoi. No monoi no yo mo nokoso na louwa kolisanoki, mulumolo luwai foli monoi, Yolusolimo nokonu isoni kiyoka tumo monoi louwa, kalopulo nuso.” Polo mo noko nokolaloso aino na ikoki.

Poloyo nokoso iko, tota amu Isisoso mulumolo luwai aino imo.

(Mi 9:3-19; 26:12-18)

⁶ Nosai no mo; Polo mo ti monoi na ikoki, “Yo mo molomai manalo manoki mo, Tomasoko nokonu aumoifaso manoki, ulo yakomai. Manoki manoki; lolai siyaso saloma komiyai na moma-liyomimonoki, kumokisai. Wiyou, saponi mo siyoli. ⁷ Asiso usukunomonoki, ko na imo na kwaimoki, noino na imonoki, “Solo, Solo, hani monoi tuwomono manoni, woi?” ⁸ Ulai imoki, yo mo, “Noko Siyoli, nono no noi?” “Asasu, Isiso, Nasolito nokota, nonayo no tuwokaimononi no.” Ko naso aino na kwaimoki, yo mo. ⁹ Aluwaimono noko, toi mani, saloma komiyai na kwaikino. Ko nasu mo pa kwaimokinoso, no imonoki mo.

¹⁰ Nosai no mo; yo mo imoki, “Noko Siyoli, yo no hani tiyo, woi?” Siyoli Nokota mo na fowamonoki, “Na potolau, Tomasoko nokonuso na poloti. Nokoyo amai imoinimo, no yalakini no. Mi ano monoi mo yasoi muwokaikinoki, yo mo.” Aino na imonoki. ¹¹ Saponi mo siyoli wiyou na, no monoi no molo mo koiyaukomomonokaiki, pa foinalikokiso, molo mo kau kau. Ulai aluwaimono nokoyo nainosai komi kaumonokino, Tomasoko nokonuso.

¹² Nosai no mo; toloru nokota mo kimona tumoki. Tani siyolo mo Anonaiya. Kotoso

molokimo nokota. Musini imo amiso aluwai manoki. Yuto noko tolomuso no siki no, toiyoyamo unukino, noko itouniyaimo. ¹³ Nonani nokota mo kimona tumoki, yani auso, na imona tumoki, “Woli Solo, yani auwa, na pofoinaliko, molo mo waliyo.” No monoi no lolai siyaso na foinalikoki, to toloso na kiki. ¹⁴ Na imonoki, “Moini aniyopa iyalini Koto mo yasoi na muwokaikini, totani mulu saino monoi. Molo itouniyaimoso aluwai kiyo nokotasoyasoi na kikini, tani ko na imo na kwaimokini. ¹⁵ No kikini no, no kwaimokini no, nonani imo monoi na posasoko wiyolukoinimo, noko nokolalo komaso nokoso. ¹⁶ Na pauwoniyoyou. Moloifou monoi? Siyoli Nokotani siyoloso na pokaluwai. Nokoso pimano, “Iwoso na puluwamono.” No monoi no Kotoni molo timai mo molo koyau monoi imo mo futo. Mulu mo wofu saso.” Anonaiya mo aino na imonoki.”

Kotoyo Poloso noko siyai nokoni auso imo taikiyo aino imo.

¹⁷ Nosai no mo; Polo mo ti monoi na ikoki, “Nosai no mo; yo mo Tomasoko nokonuso utukaimoki, Yolusolimo nokonuso ifou na tumoki. Kotowoi imo lukasa tiki, lotu nu siyoli poiso. Imo amai lukaso manoki mo, solitonomomonoki. ¹⁸ Solitonosai mo Siyoli Nokotasokiki. Na imonoki, “Somaiso pomoi, Yolusolimo nokonuso na putukaimo. Nani imo pa kwai itouniyaimoinoso, ya monoi no posasoko wiyotiyakini no.” ¹⁹ Ulai ya imoki, “Noko Siyoli, toi mo tosaino unumonono, yo mo Yuto nokoni lotu nu lolofa poiso

polotalomosiki, nonoso mulumolo luwai noko nokolalo pokuloli ilomanomosiki, kalopulo nuso pokiyoka timosiki. Na puwasoulimosiki. ²⁰ Sitiwi mani, nono monoi aino imo posasoko nokota, toso nokoyo tukolokino mo, yo mo kwaiko toloki, mulumolokoki, “Tukolo mo waliyo.” Tukolo nokoni tuno samukuko toloki. Ulai noko nokolalo no sosoliwoi? Toi mo sai, no monoi no yani imo na kwaimonoinomo.” ²¹ Ulai Siyoli Nokota mo na imono taikiyoki, “Na putukaiko, noko nokonu nokoni auso na pomoi, aluwaso nali no.” Polo mo aino na ikoki, ukouniyaikokai noko nokolaloso.

Polo mo Lomo nokota tolo aino imo.

²² Polo mo imo lukasiko manoki mo, noko noko-laloyo kwaimo siki. Kwaimo si manoki, ainoso hani na ikoki, “Koto mo imono taikiyoki, “Noko nokonu nokoni auso na pomoi.” Nonani imo kwaimokino mo, wiyou, siyoliso na iyamaloki, “Noko koiyau wai, na potukolowo. Koini auso tolo mo wiyou tiyamonoki.” ²³ Siyoliso iyamaloki. Uo mulu sisiyoli atolokomo unukino, asi kukumo tunoso kolilinalokino. Uo mo sisiyoli, ta topi. ²⁴ No monoi no totawoi polimanotayo polimano nokoso iko taikiyoki, “Moini mi ano nuso pokawiyo tiwo, moloyo na pa wasowo, na pa utolumalowo, “Hani foli monoi tiyamo, uo imo no?” ²⁵ No monoi no Polo mo kawiyu tikino, na konosuwakino, moloyo, waso monoi louwa. Ulai na imoki, polimano samukuko nokota siyoli siyaso, “Yo mo Lomo nokota nali. Mloi wasomono monoi? Lomo nokotaso afonimaiso waso mo au. Hani foli monoi tuwomononuwo?”

²⁶ Nonani imo kwaimoki mo, totawoi polimanotaso imanoki, na imoki, “Moloi tiyoni, woi? Noko mo Lomo nokota nali.” ²⁷ No monoi no Poloni auso ima tumoki, totawoi polimanotayo, na imoki, “A, nono no Lomo nokota na? Motu poimo.” Nosai no Poloyo, “Nasu, yo mo Lomo nokota nali no.” ²⁸ Ulai polimanotayo, “Yo mani, ulai muwoni molopoi molopoi nikoki, komano noko iyaliso, suo mo Lomo nokota tolo monoi muwomonokaikino.” Ulai Poloyo, “Apousu mo Lomo nokota nali, no monoi no asa mani, Lomo nokota na.” ²⁹ Nonani imo kwaimokino mo, polimano nokoyo somaiso utukaimokino, polimano noko no louwa wasokino no, toiyo. Totawoi polimanota mani, kokolomoki. Lomo nokota mo konosuwakaiki, waiya molooyo, no monoi no.

Poloyo nokotalo iyaliso lukasiko aino imo.

³⁰ Nosai no mo; amuwosai totawoi polimanota mo mulumolokoki, “Yuto nokoyo no hani foli monoi tuwono?” No monoi no noko sisiyoliso aliyonikoki, lotu samukuko noko sisiyoliwoi Yuto nokotalo iyaliwoi. Ukouniyaikoki mo, Polo kausiyo fuki, imoki, “Noko sisiyolini molo timai na potolo.”

23

¹ Nosai no mo; Polo mo Yuto nokotalo iyaliso molo amiso kokaloki, na ikoki, “Woli iyali, yo mo Kotoni molo timai mo mulu mo ulukukumoso, tokusai ainoso lolaiwoi.” ² Ikoki mo; ulai Anonaiya siyoliyo nokoso ikoki, “Komai na puwasowo.” Totawoi lotu samukuko nokota siyoli Anonaiyayo Poloni auso aumoifaso si nokoso na

ikoki, “Komai na puwasowo.” ³ Ulai Poloyo na imoki, “Nono mo wiyou, asiyofolosaisoso mo kamo, mulu poiso mo soli. Kotoyo na uwokaiyoinimo. Musini ami imoyo louwa tiyomu unumonokaini, kulali foli monoi. Ulai hani monoi nokoso tikoni, wasomono monoi no? Nonayosu mo Musini imo pakoso taluwainiso.” ⁴ Aumoifaso si nokoyo imokino, “Kotoni lotu samukuko nokota siyoli no hani monoi talisiyolini, woi?”

⁵ Ulai Polo mo ikoki, “Woli iyali, ulai yo no sai, totawoi lotu samukuko nokota siyoliwo? Kotoni puko imo mo yo mo sai, noino tiyomuko, “Uo imo noiyo yomu unoi, samukumoko nokota siyoli monoi mo.”

⁶ Nosai no mo; Polo mo nokotalo iyaliso kokaloki. Siyai mo Satusi moloso aluwai noko, siyai mo Falisi moloso aluwai noko. No monoi no siyoliso na ikoki, “Woli iyali, yo mo Falisi moloso aluwai nokota. Apou mani, Falisi moloso aluwai nokota na. Yausai auwonoulu fou foli monoi na tuwomonono.”

⁷ Ikoki mo; nokotalo iyali mo uo imo ikuwanokino. Falisi moloso aluwai nokowoi Satusi moloso aluwai nokowoi, toi mo uo imo ikuwanokino. Mulu mo tomoso muwai, pa asisikuwanokinoso. ⁸ Ulai afonimaiso? Satusi moloso aluwai noko mo tiyamo, “Noko mo yausai pa auwonouloiso. Kumoki noko mo yapoli siwai muwai. Popuwa mani, yapoli siwai muwai.” Falisi moloso aluwai nokosu mo tiyamo, komaso mo yapoli na. ⁹ Nu mo uo imo saso. Falisi moloso aluwai noko siyai mo Musini imo sai sisiyoli

noko, toi mo amiso na iyamoki, “Noko ni no ulai molo koiyauso aluwaiwoi? Koi mo tiyamonoki, waliyo. Nakomo kumoki nokotayo poimo imoki. Siya haniyo poimo imoki.”

¹⁰ Ainoso ainoso ikuwanalokino. Wiyou, uo mo siyoli. Nosai no totawoi polimanotayo poiniyaikomoki, “Wonikaluso uwokaiyoinomo.” Polimano nokoso na iko taikiyoki, “Oi, na pokomi kausiwaika konowo. Moini mi ano nuso pa kawiyi tiwo.”

¹¹ Nosai no mo; nonani amoloki mo Siyoli Nokota mo Poloni auso na tola tumoki, na imoki, “Noiyo kokolomoi. Mulu amisoso na potolo. Yolusolimo noko nokolaloso no posasoko wiyoluko unumonokini no, noinoso na posasokoinimo, Lomo nokonuso.” Poloso aino na imoki, Isiso Siyoliyo mo.

Poloso louwa tukolo aino imo.

¹² Nosai no mo; amuwosai somosai Yuto noko siyai mo ukouniyaikoki, Polo tukolo imo na lukasokaikino, na auwolokokino, “Molo lou, moi mo pa no mano monoiso, pa siko mano monoiso, ainoso hani Polo tukolo monoi.” ¹³ Noko molopoi, 40 mo Polo tukolo imo aino na lukasokaikino. ¹⁴ Noko sisiyoliso ikanokino, lotu samukuko noko sisiyoliwoi Yuto noko sisiyoliwoiso. Na ikokino, “Koi mo na auwolokokainoki, Polo tukolo monoi. Pa no manoikiso, ainoso hani Polo tukoloiki. ¹⁵ No monoi no nokoso na pimo taikiyowo, “Totawoi polimanotaso pimano, “Yuto nokotalo iyaliyo tiyamo taikiyo, “Polo na pa kawiyi tumo. Uo imo folosai monoi amai utolumo manoikimo.” No mo aliyoni ifoluwai imo saso, koi mo molomai

tukoloikimo, yau.” Aino na ikokino, noko sisiy-
oliso.

¹⁶ Ulai Poloni aiyotono mo tukolo imofaso na kwaiki, polimano iyalini mi ano nuso manoki, Poloso na posasoko wiyonina tiki. ¹⁷ Imoki mo; Polo mo polimano samukuko nokota siyoli siyaso aliyoniki, na imoki, “Alu soku ni mo na pokau, totawoi polimanotani auso. To mo imo mo yapoli na.” ¹⁸ No monoi no kauki, totawoi polimanotani auso, na imoki, “Kalopulo nokota Poloyo aliyonimono, na imono, alu soku kiyoma tumo monoi, nani auso. To mo imo mo yapoli, nonoso imo monoi mo.” ¹⁹ Nosai no totawoi polimanota mo Poloni aiyotonoso mo nainosai komiki, amunofamoki, wosu wososo na imoki, “Hani imo monoi timona tumoni?” ²⁰ Na fowaki, “Yuto nokoyo imo lukasokaino. Amuwoiso ima tumoinimo, noino, “Polo na pokawiyo tumo. Yuto nokotalo iyali koiyo uo imo folosai monoi amai utolumo manoikimo.” No mo aliyoni ifoluwai imo saso. ²¹ Toini imo noiyo kwaikoi. Noko molopoi noko, 40 mo tukolo mulu saso. Molomai yousi unoinomo, na tukoloinomo, yau. Wiyouwa wiyou, na auwolokokaikino. Pa no manoinoso, pa siko manoinoso, ainoso hani Polo tukoloino, yau. Toi mo na tofou si, na Polo waliyo kiyoko taikiyo monoi.” Poloni aiyotono mo aino na imoki. ²² Nosai no totawoi polimanotayo na imoki, “Atiyaiso na pomoi. Yoso no imononi no, noiyo ikaloi, noko nokolaloso.”

Polo Sisaliya nokonuso kau aino imo.

²³ Nosai no mo; totawoi polimanota mo tani polimanota sisiyoli tiso aliyonikoki, na ikoki, “Amolokimai noko molopoi na pa koliyonowo, Sisaliya nokonuso. Momatini noko molopoi 200woi hoso namoli tonimai si noko molopoi 70woi toni lamo noko molopoi 200woi pa koliyonowo. ²⁴ Hoso na pokausiyanowo, Polo mo hoso molosai na manu, komano nokota siyoli Filikoni auso. Atiyaiso, wonikaluso uo nokoyo aiko tukoloino.” Totawoi polimanota mo aino na ikoki, noko tiso. ²⁵ Ikoki mo; Filikoni paso kumoki, noino,

²⁶ “Kolutiya Lisiya yo mo komano nokota siyoli Filiko nonani paso na tokumo. Nono mo noko samukuko nokota siyoli nali. Woli, yani imo na pukwaimono. ²⁷ Noko ni mo Yuto nokoyo komikino, na louwa tukolokino. Ulai imofa kwaiki, yo mo, to mo Lomo nokota nali. No monoi no koi mo na itomiyankinoki, polimano iyali koi mo. ²⁸ Nosai no Yuto nokotalo iyalini auso kawiyoti kinoki, mulumolokoki, yo mo, “Hani foli monoi poi faumimonoino, Polo monoi.” ²⁹ Ulai uo foli monoi pa faumimonokinoso. Aniyopatono iyalini imo kulali foli monoi faumimono unukino. Nonani foli monoi no moloi tukolo monoi? Kalopulo mani, yo mo wiyoti yomu. ³⁰ Nosai no mo, nokoyo imona tumoki, na imonoki, “Yuto nokoyo Polo tukolo imo na lukasokaino.” No monoi no nani auso somaiso tokiyomo taikiyonoki. Yo mo Yuto nokoso yasoi iko, nonoso faumiyano monoi. No monoi no nono mo sai, nonani foli monoi na. Yani imo mo koma na.” Totawoi polimanotayo aino na kumononiki, komano nokota siyolini

paso mo.

³¹ No monoi no mo, polimano noko iyali mo Polo mo kaukino, amolokimai. Anotipatoli nokonuso kaukino, toini noko siyolini imoyosu.

³² Amuwoisai hoso namoli tonimai si nokoso iko taikiyokino, “Polo mo Sisaliya nokonuso na pa kiyanowo.” Nosai no ifou tiki, toini mi ano nuso, Yolusolimo nokonuso. ³³ Hoso molosai liyai nokoyo Sisaliya nokonu mo tiki mo, paso anonikino, komano nokota siyoliso. Polo mani, tani auso kiyokino. ³⁴ Filikoyo paso kiki, na imoki, “Nono no moinani asi nokota?” Nosai no Poloyo, “Yo mo Silisiya asi nokota na.” ³⁵ Imoki, Filikoyo, “Nono monoi faumimona tumakinomo, yo mo nani imo kwaimoikimo.” Nosai no nokoso ikoki, “Hiloni nuso pokiyowo. Na pa samuku manowo.”

24

Yuto nokoyo Polo monoi uo imo lukaso unu aino imo.

¹ Nosai no mo; amoloki naino siya mo uwai; Anonaiya iyali mo tiki. Totawoi lotu samukuko nokota siyoli Anonaiyawoi Yuto noko sisiyoli siyaiwoi tiki, Sisaliya nokonuso. Noko siya, tani siyolo mo Titula, aluwaikiyo tumoki, imo lukasoti nokota na. Polo monoi faumiya tumokino, komano nokota siyoliso. ² Nosai no Poloso aliyonikino. Tumoki mo, Titula mo Filikoso na imoki, “Filiko, nono mo koini noko siyoli nokota. Nani nasu wosuwoimai na tosi itouniyaimo manonoki, uowoi muwoi. Nonayo noinomo nokoyo na tofasikomomoko liyai manono. ³ Ainonani monoi na tomoloki manonoki. Na timonoki, “Wafisu.”

⁴ Yo mo imo fokufaso na timonoki. Wonikaluso isoiso imoikimo. Nono mo noko itouniyaimo na, koini imo koufa na pukwaimoko.” Aino imoki, Titulayo mo.

⁵ Nosai no mo; faumiki, Filikoso na imoki, “Koi mo tiyamonoki, ni mo noko koiyau wai. Yuto noko nokolaloso tainiko ifoluwaikalo manono, noiso noiso asimai. Uowoi na. To mo totawoi Nasolito nokota wai, noko nokolalo molopoiyo taluwaino. ⁶ Koini lotu nu siyoli mani, na koiyaumoki. No monoi no mo komikaikinoki. [Lotu nu koiyaumokai foli monoi koiyo uwo monoi louwa, kokaini aniyopa imoyo. ⁷ Ulai totawoi polimanota Lisiyayo uo uwomoka tumoki, na kausiwaimokoki, ⁸ imokoki, “Komano nokota siyoli Filikoso na pofaumiyano.”] No monoi no nonayosu mo Poloso na pa utolumo. Utolumakinimo, na sainoinimo, koini imo no tofauminoki no, no mo motu imo nali no.” Aino na imoki, Titulayo mo. ⁹ Yuto noko komaso mani, faumikino, iyamoki, “Titulani imo mo motu nali no.”

Poloyo Filikoso imo aino imo.

¹⁰ Nosai no mo; komano nokota siyoliyo nainoyo afaiyomiki, imo lukaso tolau monoi mo. No monoi no Polo mo tolauki, na imoki, “Aisamu molopoi koini imo tukwaimoko manoni. No monoi no ya tomoloki, na timonoki, yo mo hani mo yowoi muwai. ¹¹ Amoloki molo ti mo uwai, ¹² nomai nosu Yolusolimo nokonuso amiyoki, Koto monoi molokima yo monoi. Nokoso utolukakinimo, toiyo imoinimo, “Motu nali no.” ¹² Amiyoki

mo; lotu nu siyolimai mo yo mo uo imo lukasowoi muwoi. Uo imo lukasoso pa kimonokinoso. Noko nokolaloso ainiko ifoluwaikoso pa kimonokinoso. Yuto nokoni lotu nu lolofa poiso ainiko ifoluwaikalowoi muwoi. Asiyofoloso mani, ainiko ifoluwaikowoi muwoi. ¹³ Imo no tofaumini no, no mo ima imo muwoi, topoko imo saso. Toini imo noiyo kwaikoi.

¹⁴ Ulai ya timonoki, imo siyaisu mo motu nali. Yo mo molo tonofaloso na taluwaimoi. Yuto nokoyo tiyamo, molo tonofalo mo koiyauwo. Ulai ya na taluwaimoi. Aniyopa iyalini Kotoni mi no tanomoi mo, yo mo tonofalo moloso na taluwaimoi. Musini imo ami monoi yo mo waliyo na tomulumoloko. Kotoni mulu lukasiko nokoyo no kulukaikino no, no mani, yo mo waliyo na tomulumoloko. ¹⁵ Yo mo yau yausai auwonoulu monoi na tofoumoi. Isoni si noko mani, na tofou manono. Ya tiyomu, Kotoyo noinomo noko komaso noko mo yau yausai na auwonouloimo. Molo itouniyaimoso aluwai nokowoi molo koiyauso aluwai nokowoi yau yausai na auwonouloimo. ¹⁶ No monoi no yo mo mulu siyoli tiyomoi, Kotoni molo timai mulu ulukukumoso tolo monoi. Noko nokolaloni molo timai mani, mulu ulukukumoso tolo monoi na tiyomoi, yo mo.

¹⁷ Aisamu aisamu yo mo potolalo manoki, nokonu nokonuso. Nosai no mo Yolusolimo nokonuso ifou tumoki. Muwoni nika tumoki, woli iyaliso fasika tumoki. Kotoso mani, koloni utunina tumoki. ¹⁸ Nosai no mo, nonani mi anoso Yuto noko mo kimona tumokino, lotu nu siyoliso. Yo mo lotu nu loti mo au muwoi,

Kotoni molo timai yasoi iwo loukoki. Noko noko-laloyo ukouniyaiko kumonowoi muwoi. Mulu atolokowoi muwoi, uo mulu mo waliyo. ¹⁹ Ulai Yuto noko siyai, Aisiya asisai no tiki no, toiyo komikaimonokino. Toiyo imowoi mo, nani auso pofaumiya tumoni. ²⁰ Toi ti somiso mo, Yuto noko sisiyoli, isoni no si no, toi mo na iyamumo. Yo mo nokotalo iyalini molo timai tolokainoki mo, hani foli monoi woi, imo lukasokaikino. ²¹ Yau yausai auwonoulu imo foli monoi poimo iyamo unumonokaikino. Toini auso tolomai yo mo imo siyoliso na ikoki, noino, “Yausai auwonoulu fou foli monoi mo moini molo timai niya totolo.” Nonani foli monoi poimo iyamo unumonokaikino.” Polo mo aino na imoki, komanoko nokota siyoli Filikoso.

²² Filiko mo sai yasoi, molo tonofalo mo. No monoi no Yuto nokoso ikoki, “Kono mo imo mo koma. Totawoi polimanota Lisiyayo tumakimo, yo mo na yomu unukaiyoimo, Polo tota monoi.”

²³ Nosai no polimano samukuko nokota siyoli siyaso imoki, “Polo mo ifou pokiyo, nuso. Na posamukuwo. Ulai noiyo uwoyoiwo. Tani siyokutono iyaliyo fasiya tumakinomo, no mo waliyo.” Aino na imoki, polimano nokotaso.

Filiko nonikiyo Poloni imo kwaimo aino imo.

²⁴ Nosai no mo; amoloki amoloki mo uwai; Filiko noniki ifou tumokino. Noni mo Yuto nukonu, tani siyolo mo Tolusila. Tumokino mo; Filiko mo Poloso aliyoniki, tani imo kwaimo monoi. Aliyoniki; Poloyo ika tumoki, imo lukasiyoluwaikoki, Isiso Kolaisoso mulumolo luwai imo mo. ²⁵ Iko manoki iko manoki, na ikoki, “Kotoni molo timai

molo itouniyaimoso aluwai mo waliyo. Momaini muluso noiyo aluwaikoiwo. Kotoyo noko noko-laloso na wauwoimo.” Noiso noiso iko manoki mo, Filiko mo kokolomoki, na imoki, “Imo mo koma na. Na putukaimoko. Amuwoi tinoso ti monoi poi aliyoniyoiki.” ²⁶ Ulai mulu mo tiwoi, na louwa mulumolokoki, “Kalopulo nusai ya kiyo taikiyakimo, muwoni poi nimonoi.” No monoi no saiso saiso paliyonimosiki, imo polukaso nimosiki.

²⁷ Nosai no mo; aisamu tiwoi mo uwai; noko siyayo Filikoni mi kwalomai monoi ana tumoki. Tani siyolo mo Posiya Fisita. Ulai Filikoyo Polo mo kiyowoi muwoi, kalopulosai mo, yomuki, “Amai na tu tolu.” No monoi no Yuto nokoso wolimikoki.

25

Poloyo Fisitaso imo aino imo.

¹ Tumoki mo; Fisita mo amoloki mo tauwoisu tanoki, Sisaliya nokonumai. Nosai no Yolusolimo nokonuso amiyoki. ² Amiyoki mo; noko sisiyoliyo faumiya tumokino. Lotu samukuko noko sisiyoliwoi Yuto noko sisiyoliwoi, toi mo faumiya tumokino, Polo tota monoi. ³ Na imalo manokino, “Polo mo Yolusolimo nokonu nisoni tumumo. Na pa kiyomoko.” Ainoso na imalo manokino. Molo-mai yousi unu monoi mulumolokokino, tukolo monoi louwa fi, no monoi no. ⁴ Ulai fowakoki, Fisita mo, “Sisaliya nokonuso amai tolummo. Au-moifaso ifou manoimo, yo mo. ⁵ Moi mulumai si noko sisiyoliyo aluwaimonowumo. Polo

molo koiyauso aluwai mo, nonani foli monoi mo nosoni faumimona konowumo.” Aino na ikoki.

⁶ Nosai no mo; Fisita mo Yolusolimoso amai tolo tomasikoki, ulo ulo. Nosai no ifou amukonoki, Sisaliya nokonuso. Amuwoisai imo kwai nu poiso yousa tiki, polimano nokoso iko taikiyoki, “Polo pokausiyanowo.” ⁷ Yuto noko, Yolusolimosai fainisai no kuna no, toi mani siki. Polo kawiyō tikino mo, na ukouniyaikokukino, na faumikino, Fisitaso. Ulai ima imo pa iyamokiso, ko imo monoiso lukasalokino. ⁸ Nosai no Polo mo na fowakoki, “Ulai yo no hani no yowoi? Aniyopa imo ami mo pa tokulalimoiso. Lotu nu siyoli pa tokoiyaumomoiso. Lomo nokota siyoli Sisini imo pa tokulalimoiso.” Aino na ikoki, Polo mo.

⁹ Ulai Fisita mo Poloso na imoki, “Ya tiyomu, Yolusolimo nokonuso amiyo monoi. Imo mo nosoni na kwaimoikimo, na yomu unukaiyoikimo. No mo waliyo paimo.” Aino imoki. Yuto noko wolimikoki, no monoi no. ¹⁰ Ulai Poloyo, “Nono mo sai, yo mo Yuto nokoso pa uwokokiso. No monoi no Yolusolimoso amiyo monoi mo wiyō. Sisi siyolini mi ano nokota nonani molo timai waliyo na totolo. Nonayo yani imo kwaimono mo waliyo. Nonayo yomu unumonokai mani, waliyosu. ¹¹ Yo mo molo koiyauso paluwai mo, nonani foli monoi mo waliyo potukolomonono, uo siyoli foli monoi. Ulai Yuto nokoyo afonimaiso tofaumi unumonono. Hani monoi kiyomono monoi, totaini auso no? Lomo nokota siyoli Sisini auso na pa kaumonowo. Totayosu mo yani imo na kwaimonumo.” Polo mo aino na imoki, Fisitaso.

¹² Nosai no mo; Fisita mo tani noko sisiyoliwoi imo lukasoki. Imo lukasoki mo; Poloso na imoki, “Sisi siyolini auso mano monoi tiyomuni. Waliyo na, tani auso na kauwoinimo, nokoyo.”

Fisitayo Polo monoi Akolipaso imo unu aino imo.

¹³ Nosai no mo; Akolipa noniki mo Sisaliya nokonuso tumokino. Akolipa mo komano nokota siyoli siya. Noni siyolo mo Pinaisi. Fisitaso kiya tumokino. ¹⁴ Amoloki amoloki potanomosikino. No monoi no Fisitayo Polo monoi imo lukaso niki, Akolipa siyoliso. Na imoki, “Noko mo Filikoyo kalopulo nuso kiyokaiki. ¹⁵ Yolusolimo nokonuso yo manoki mo, lotu samukuko noko sisiyoliwoi Yuto noko sisiyoliwoi, toiyō faumimonokino, imonokino, “Polo mo molo koiyauso aluwai foli monoi pa uwokaiwo.” ¹⁶ Ulai ya ikoki, “Lomo noko koiyo noko mo afonimaiso uwokaiwoi muwoi. Toku mo faumi unu nokoni molo timai toluṃo. Toiyō tani imo na kwaimowumo. Wonikaluso afonimaiso aiko faumi unoino, imo kwai nokota siyoliso.” Yuto noko sisiyoliso aino na fowakoki, yo mo.

¹⁷ Nosai no mo; aluwaimoniyo tumokino, Polo monoi faumimono monoi. Tiki mo; amuwoisaisu yo mo imo kwai nu poiso na yousa tiki, polimano nokoso iko taikiyoki, “Polo na pokausiyanowo.”

¹⁸ Nosai no Yuto nokoyo faumimonokino. Ya piyomuki, uo foli monoi faumi ununowo. Ulai uo foli monoi faumi unuwoi muwoi. ¹⁹ Totaini aniyopa molo monoisu imo lukasokino, kumoki toluṃo nokoso aluwaiko monoi na. Yausai auwoniyou nokota monoi mani. Tani siyolo mo

Isiso. Toku kaloki, ulai Poloyo yomuki, molotano na. No monoi no faumimonokino. ²⁰ Ulai moloi monoi woi? Yo no ainonani monoi no moloi saino monoi? No monoi no Poloso na imoki, “Oi, Yolu-solimoso waliyo poi manoini. Imo mo nosoni na kwaimoikimo, na yomu unukaiyoikimo.” ²¹ Ulai Poloyo imonoki, “Yolusolimo mo wiyou. Sisi siyolini auso kaumono mo waliyo. Totayosu mo yani imo kwaimonumo.” Imonoki mo; yo mo polimano iyaliso ikoki, “Polo na pa samuku manowo, ainoso hani Sisi siyolini auso ya kiyomo taikiyoimo.” Akolipaso aino na imoki, Fisitayo mo. ²² Nosai no Akolipayo imoki, “Asa mani, tani imo kwaimo monoi tiyo.” Nosai no Fisitayo imoki, “Waliyo na, amuwoiso kwaimoinimo.”

²³ Nosai no mo; amuwoisai Akolipa noniki mo tuno ititouni asisikokino, Akolipawoi Pinaisiwoi. Wiyou, kou molopoi. Ukouniyaiko nu siyoli poiso lotikino. Polimano samukuko noko sisiyoliwoi toloru noko sisiyoliwoi, toiyo aluwaikiyo tikino. Nosai no Fisita mo polimano nokoso na iko taikiyoki, “Polo na pokausiyanowo.” ²⁴ Kawiyo tumokino mo, na ikoki, “Akolipa siyoli, nokoso na poki. Isoni si noko komaso moi mani, na pokiwo. Yuto noko komaso nokoyo na faumimonokalokino, Yolusolimo nokonuwoi toloru Sisaliya nokonumaiwoi. Siyoliso na imonalokino, “Na pa tukulowo. Koini aumai tolo mo wiyou tiyamonoki.” ²⁵ Ya tiyomu, afonimaiso faumimonokino. Tukolo imo no moloi yomukai monoi, yo no? Nosai no totayosu na imonoki, “Sisi siyolini auso na pa kaumonowo. Yani imo na kwaimonumo.” No monoi no ya yomukaiki, “Waliyo

na, na kiyomo taikiyoimo.” ²⁶⁻²⁷ Ulai kalopulo nokota no afonimaiso no molo kiyomo taikiyo monoi? Yo mo toku mo paso na tokumononi, to saino monoi, Poloyo no hani yo, woi. No monoi no moini molo timai na totolokaino. Akolipa siyoli nono mo tani imo na pukwaimo. Noko komaso moi mani, na pukwaimowo. Tani imo kwaimakikonimo, yo mo poi sainoi, Sisi siyolini paso kumononi monoi.” Noko sisiyoli nokoso aino na ikoki, Fisita mo.

26

Poloyo Akolipaso imo aino imo.

¹ Nosai no mo; Akolipayo Poloso na imoki, “Nani imo polukaso tolau, ya tukwaimonoki.” Imoki mo; Polo mo naino akiyouki, na imoki, ² “Akolipa, nono mo noko siyoli. Yo mo tomoloki, na timonoki, yo mo hani mo yowoi muwai. Yuto nokoyo afonimaiso tofaumini. ³ Yo mo sai, nono mo sosoli muwai, Yuto nokoni molo monoi mo sai yasoi, nono mo. Koini ima imo mani, nono mo sai. No monoi no yani imo na pukwaimono. Noiyo ulosukomoi.

⁴ Yuto noko komaso mo sai, molo ya no aluwaiyalo manoki no, alusai ainoso lolaiwai. Toku mo yani asiyaso toloki. Nosai no Yulusolimo nokonuso tolanoki. Toi mo sai. ⁵ Toi mo tokusai mo sai, yo monoi mo. Toi mo sai, yo mo Falisi moloso aluwai nokota na. Wiyou, no mo somaimo hani muwai, no mo aniyopa imo amiso aluwai itouniyaimo na. Toi mo sai. Na pa utoluko. Nakomo poi fowayoini, wiyou poimo. ⁶ Kono mo nani molo timai na totolo. Ulai

afonimaiso? Yuto nokoyo tuwomonono, tiyamo, Kotoni imo kulaliwo. A, kulali, noiyo? Kotoni imoyo motu fiyamosi monoi ya na tofoumoi, toku aniyopa iyaliso no ikokaiki no. Nonani foli monoi na tuwomonono. ⁷ Yuto noko koi mo asi molo tiwoi noko, 12. Koi komaso mo nonani imo motu fiyamosi monoi na tofou manonoki. No monoi no Kotoni mi na tano manonoki, ulo ulo amoloki amoloki. Yo mani, na tofoumoi. Nonani foli monoisu na tofaumini, Yuto nokoyo. Akolipa siyoli, na timonoki. ⁸ Mloi monoi woi? Hani monoi tiyamonuwo, “Kotoyo noko yau yau pa lusikaiso.” Kotoyo aniyopa iyaliso na ikokaiki, “Asayo noinomo yau yausai na auwonouloimo.”

⁹ Toku asa mani, Isiso Nasolito nokotasu mulumolo luwai noko nokolaloso puwokaikalo manoki. ¹⁰ No monoi no Yolusolimo nokonumai na puwokaikalo manoki, yo mo. Siyoli Nokotani noko nokolalo pokuloli kolisalo manoki, kalopulo nuso pokiyoko manoki, lotu samukuko noko sisiyolini imoyosu. Tukuwoli imo lukasokaimai, yo mani, piyomukai manoki, tukuwoliwumo, yau yau. ¹¹ Saiso saiso Yuto noko koini lotu nu lolofaso puwokaikomosi, Isisoso alisiyoli monoi louwa pototamikalo manoki. Wiyowa wiyow, yo mo uo mulu patolokomo uku manoki, ta topi. Nokonu nokonuso aluwamai mani, puwokaikalo manoki.” Polo mo Akolipa siyoliso na imoki.

Poloyo Akolipaso imoki, totayo Isisoso mulumolo luwai aino imo.

(Mi 9:3-19; 22:6-16)

¹² Nosai no mo; ulai imoki, Akolipaso, “No monoi no mo, yo mo Tomasoko nokonuso louwa

manoki. Afonimaiso manowoi muwoi, lotu samukuko noko sisiyoliyo na imono taikiyokino. ¹³ Akolipa siyoli, yani imo na pukwaimono. Ulo yakomai yo mo molomai no manaloki mo, wiyou, saloma komiyai na kiki, na momaliyomimonoki, kumokisai. Wiyouwa wiyou, saponi mo soliyaki, ulo ta mo koufa. Na fupiniyaimo kolomokoki, yowoi aluwaimono nokowoiso. ¹⁴ Asiso na usukunalo konomokoki. Ko na imo na kwaimoki. Hipolu imosai na imonoki, “Solo, Solo, hani monoi tuwomono manoni, woi? Yoso uwomonakinimo, nono amusu na uwoyoinimo.” ¹⁵ Nosai no ya imoki, “Noko Siyoli, nono no noi?” “Isiso asasu, nonayo no tuwokaimononi no. ¹⁶ Ulai na pauwoniyou, na potolau. Yo mo mi anomono monoi na tomuwoya tumonoki, yo monoi aino imo posasoko monoi. Lolai mo yasoi na tokimononi. Na pa posasokalo. Ya no wiyolumakinoki no, noko nokolaloso na pa posasoko wiyolukalo. ¹⁷ Uwoyakinimo, ya na itomiyoikimo, na samukuyoikimo, Isolilo nokowoi noko nokonu nokowoi monoi. Toini auso na timo taikiyonoki. ¹⁸ Molo kau kau komiyai, toi mo, folosu saso. Nonayo noinomo na foinalikoinomo. Folosu mo namoliyo alosimoinomo, saponiso kiyoinomo. Sokolo Nokota Waini fona wosuwoiso tosi. Nonayo noinomo namoliyo alosimoinomo, Kotoso fokutonoyo alosimoinomo. Yoso mulumolo luwaimonakinomo, Koto mo imo mo futo. Molo koiyau monoi imo mo futo. Tani noko nokolalo ititouniwoi si tomasikoinomo.” Aino na imonoki, Isiso Siyoliyo mo.”

Poloyo Akolipaso Kotoni mi ano monoi lukasi

aino imo.

¹⁹ Nosai no mo; Polo mo ti monoi na imoki, “Akolipa siyoli, na pukwaimono. Kumokisai ko na imo ya no kwaiki no, yo mo kulaliwoi muwoi.

²⁰ No monoi no toku mo Tomasoko noko nokolaloso imo lukasikanoki. Ulai nosai no Yolusolimo noko nokolaloso imo lukasikanoki. Ulai nosai no Yutiya asi nokonu nokonuso imo lukasikaloki, noko nokolaloso. Noko nokonu nokoso mani, imo lukasikaloki. Noino na ikikaloki, “Mulu na palosokomowo, Kotoso na palosimowo. Molo itouniyaimoso na pa aluwai manowo, no monoi no noko nokolalo mo sai, moiyo mulu alosokomo mo.”

²¹ Aino na ikaloki, noko nokolaloso, no monoi no Yuto nokoyo komi kausimona tumokino, lotu nu siyoli poiso. Na louwa tukolomonokino. ²² Ulai tokusai ainoso lolaiwoi Kotoyo na tofasimonomoi. No monoi no isoni totolo, tani imo toposasoko wiyolukomonukuwo, afonimai afonimai noko moiwoi noko sisiyoli noko moiwoiso. Imo mo folo muwoi, Kotoni mulu lukasiko nokowoi Musiwoi, toiyo toku no posasokokino no, amuwoi tinoso fiyamosi monoi, nonani imo saso yo mani, na toposasokomoi.

²³ Motu na, toiyo noino na iyamoki, “Kotoyo muwokai nokota Kolaiso mo nokoyo uwokaiyoinomo, nosai no yausai na auwoniyouwoimo. Totawoi nokota nali yausai no auwoniyouwaki no. To mo saponi moloso posasoko wiyotiyoimo, totani Yuto noko nokolalowoi noko nokonu noko nokolalowoiso.” Akolipaso aino na imoki, Poloyo mo.

Poloyo Akolipaso mulumolo luwai monoi utolumo aino imo.

²⁴ Ulai Fisitayo na alukimoki, siyoliso na imoki, “Polo, na tukwalu kwalumoni. Sai mo siyoli, nono mo, no monoi no mulu mo koiyau.” ²⁵ Ulai Poloyo imoki, “Fisita siyoli, yo mo kwalu kwalu muwoi. Yo mo muluwoi nali no. Yani imo mo motu na. ²⁶ Akolipa siyoli mo sosoli muwoi, ninani imo mo sai yasoi. No monoi no yo mo ima imo tolukasiyoluwai tolo. Ya tiyomu, to mo imofa toku yasoi kwaiki. Wosu woso fiyamosiwoi muwoi, noko nokolaloni molo timai na fiyamosiki. ²⁷ Akolipa siyoli, a, Kotoni mulu lukasiko nokoni imo monoi no waliyo tomulumolokoni? Ya tiyomu, waliyo tomulumoloko ukuni.”

²⁸ Ulai Akolipayo imoki, “A, Kolisotoino no noiyo? A, konoisu no tainimononi?” ²⁹ Nosai no Poloyo imoki, “Kono mo kono. Namolisai mo namolisai. Yo mo Kotoso tutolumo ununoki, yo komiyai tolo monoi. Nasu, noko komaso noko moi no tukwaimononuwo no, moi monoi tutolumo ununukuwo, yo komiyai si monoi. Ulai nokoyo molo pokonosuwakomo kainuwo mo, ya na pofololokomonukuwo.” Aino na ikoki, Poloyo mo.

³⁰ Nosai no mo; Akolipa iyali mo sauki, Pinaisiwoi komano nokota Fisitawoi. ³¹ Nuso utukaimiyo fukino mo, na ikuwanokino, “Nonani nokota mo hani mo yowoi muwoi. Tukolo mo wiyou, kalopulo mani, wiyou. To mo waliyo.” ³² Fisitaso na imoki, Akolipayo mo, “Hani monoi to no Sisi siyolini auso mano monoi yomuki? Yomu somiso mo, nonayo kalopulo nusai mo waliyo pokiyoni.”

27

Ayou molosai Lomo nokonuso mano aino imo.

¹ Nosai no mo; nokoyo imo lukasokaikino, Polo monoi. Itali asiso kau monoi lukasokaikino, poso ayou molosai mano monoi. Puko kulu nokota yo mani, aluwai monoi lukasokaikino. Imo lukasokaikino mo; kalopulo noko mo kiyokomokino, polimano samukuko nokota siyolini auso. Na imo taikiyokino, “Polo iyali na pokiyokano, Lomo nokonuso.” Nonani polimanota siyolo mo Yuliyaso, Sisi siyolini polimano nokota na.

² Nosai no mo; poso ayouso folamuwaniyo konokinoki. Nonani ayou mo Atolamitiya nokonusai tumokoki, Aisiya asi nokonu nokonuso manokalo monoi. Folamuwaniyo konokinoki mo; yasoi, na nukinoki. Tisolonaika nokota Alisotako mani, Polo kotiso aluwaimokoki, Masituniya asi nokota na. ³ Amuwoisai Saito nokonu mo tikinoki. Polimanota Yuliyaso mo noko itouniyaimo. Waliyo yomukaiki, Polo mo siyokutono iyali kokano monoi mo. Yomuki, molo mano tiya monoi fasi taikiyo mo waliyo. ⁴ Ulai nosai no Saipolo asi aumoifaso nukinoki, mamoiwo mulumai asi mo. Imonuyo ufosifoli komomokaloki, no monoi no sokoni ausaimisai souwaiyalokinoki. ⁵ Nukinoki nukinoki, mamoiwo mulumai tokosiyai kaiyoukinoki. Aluwamai asi ti souwaikalokinoki, Pamofliya asiwoi Silisiya asiwoi. Nukinoki nukinoki, Maila nokonu mo tikinoki, Lisiya asiso monoi. Asiso folamuwaniyo konokinoki.

⁶ Nosai no mo; polimanotayo poso ayou siya ikolikaloki, na kokoki. Alikosatoliya nokonusai tumokoki, Itali asiso manoko monoi. Na koliyo timokoki. ⁷ Nosai no yasoi. Nomasoso nukinoki, ulo ulo amoloki amoloki. Imonuyo molo siyaso monoi louwa ufosifolikomomokoki, no monoi no. Nomasoso nu manokinoki, nomasoso nomasoso. Naita nokonuso aumoifaso kikinoki. Ulai molo souwai monoi? Imonuyo na louwa ufosifolikomomokoki, molo siyaso monoi. No monoi no kofaso alosokokinoki, na nukinoki. Iwo mulumai asi Kolito souwaiyalokinoki, naina ausaimisai, Salomoni asifasai. ⁸ Kolito asi mo nomasoso souwaiyalokinoki, ilosai. Imonuyo louwa ufosifolikomomokoki, molo siyaso monoi. Nomasoso nomasoso, nokonu itouniyaimo mo na tikinoki, poso ayou isikokaimosi asi itouniyaimoso. Lasiya nokonu mo aumoifaso toi.

⁹ Nosai no mo; amai sinonokinoki. Koloni au popo mo uwai; imonu sisiyoli popo mo aumoifaso tanoki. Mamo iwo mi mo siyoli. No monoi no Poloyo na sosaikoki, ¹⁰ na ikoki, “Woli iyali, ya tiyomu, poso ayou molosai konoi tonukoni mo, molomai na uwokaimokoimo. Iloluwoi ayouwoi uwokaikoimo, aiko tukuwoli solimokoimo.” ¹¹ Ulai polimanota siyoliyo Poloso pa kwaimokiso. Noko tini imososo na kwaikoki. Poso ayou alomako nokotawoi ayou kiyo nokotawoi, totiyo yomukino, “Na tonukoni.” ¹² Ninani nokonu no siki mo, no mo imonu asi koiyau. No monoi no noko siyai mani, iyamoki, “Niya tonukoni.” Finiko nokonuso sano monoi iyamoki, imonu popo tolosuwa monoi fou sano monoi.

Finiko mo Kolito asiso toi. Imonu mo nonani nokonuso tumomosiwoi muwoi. Poso ayou isikokaimosi mo waliyo.

Imonu siyoli aino imo.

¹³ Nosai no mo; fulomu itouniyaimo auwoniyouki. No monoi no nokoyo louwa ikuwanokino, “Yasoi, lolai mo waliyo. Finiko nokonuso na tonukoni.” No monoi no utukaimokinoki, poso ayou molosai. Kolito asisai souwaiyalokinoki, ilosai. ¹⁴ Ulai somaiso imonu soliyaki na auwoniyouki. Kolito asisai na tumoki. Wiyouwa wiyou, imonu atino pokaluwaisomosikino. ¹⁵ Poso ayou na ufosifolikoki. Noko no moloi alomako monoi? Tofolo imonuyo na ufosifoli komomokaloki. ¹⁶ Nosai no Kota asifa souwaiyalokinoki, iwo mulumai asifasai. Naina ausaimisai souwaiyalokinoki. Nonani asisai imonu mo siyoli sowiyafasu, no monoi no ayoufa mo molosai kiyoniyo yokino. Namolisai no tomanomokaiki no, no mo na kiyoniyo yokinoki, poso ayou puwoso. Mi mo siyoli, wiyou na. ¹⁷ Molosai kiyoniyo yokinoki mo; molooyo konosuwakokaikino, poso ayou mulumai. Folisiyaiko monoi na konosuwakokaikino. Konosuwakokaikino mo; imonuyo ufosifoli tuno mo na fololoniyo konokino. Na poiniyaikoki, “Wonikaluso Afolika asi upoiso nu monoi, aiko pukolumiyaikoi.” No monoi no imonuyo ufosifoli tuno fololoniyo konokino, nomaso manokalo monoi louwa. ¹⁸ Ulai imonu siyoli mo futo muwoi, tumo manoki tumo manoki, wiyouwa wiyou, iwo mo siyoliso tolau liyai manoki. Na

louwa alofolikiyo konoki. No monoi no amuwoisai ilolu na salosa konokino, iwoso. ¹⁹ Nosai no tinosai ayouni hani hani mani, salosa konokino, ayou noko totaiyosu. Molowoi tunowoi awoi salosa kono liyaikino. ²⁰ Wiyou, imonu mo soliyaki. Amoloku mo pa you kokokinokiso, amoloki amoloki. Ulo mani, pa you kikinokiso. Imonu no ulai koufa, soliyaki wiyou na tumo manoki tumo manoki. Na mulumolokokinoki, “Moloi fasimoko monoi, woi? Na totukuwoli solimoko, woi.”

²¹ Koloni nokowoi muwai. Noko mo pa no manokinoso, ulo ulo amoloki amoloki. Nosai no mo; Polo mo toini mulumaiso tolauki, na ikoki, “Woli iyali, ya louwa sosaikomokinukuwo, Kolito asisai utukaimo monoi. Yani imoso pukwaimononuwo mo, ayou mo pa puwokaikoso. ²² Ulai lolai niya tikikomonukuwo, mulu tomokiso na posiwo. Pa kolikaliiyoinuwoso. Poso ayou saso na uwokaikoimo. ²³ Yo mo Kotonu mi ano nokota. Lolai amoloki kumoki nokotayo na tola tumo, yani auso. ²⁴ Na imono, “Polo, noiyo kokolomoi. Sisi siyolini molo timaiso na tolanoinimo. Kotoyo na tofasikomalonuwo. Nani imo yasoi na kwaimoni. Ayou noko komaso mani, pa kolikaliiyoiso.” Kumoki nokotayo aino na imono. ²⁵ No monoi no mulu tomokiso na posiwo. Yo mo Kotoso waliyo na tomulumoloko unu. No imono no, noinoso nali fiyamosiyoimo. ²⁶ Ulai poso ayou mo imonuyo na ufosifoliko waimokoimo, iloso. Iwo mulumai asi iloso na ufosifoliko taikiyoimo.” Aino na ikoki, Polo mo.

²⁷ Nosai no mo; poso ayou mo imonuyo amai

ufosifolikalo manoki. Wiyouwa wiyou, ulo ulo amoloki amoloki, 14, Atoliya iwo siyoli mulumai ufosifoli komomokaloki, mamo iwo siyoli mulumai. Na tokosiyaiyo tikinoki. Nosai no mo; amoloki mulu pumai ayou alomako nokoyo iyamoki, “Oi, asi mo aumoifaso na toi.” ²⁸ Tomoki siyoli konosuwakaikino, molomai. Iwoso kukiyalo konokino, asi monoi ai kikino. Ai kikino mo, ai mo 40, upoi mo woyaso ku toi. Nosai no fokufaso nukinoki. Ulai ti monoi molo tomoki kukiyalo konokino. Ai mo 30, upoi mo aumoifa ku toi. ²⁹ Poiniyaikoki, imonuyo aiko tomoki iloso ufosifolikomomokoi. Muwoli haniwoi molo toitati mo ayou kuosai na kukiyokokino, iwoso. No monoi no ayou mo manokowoi muwoi, amai na takoki. Kukiyokokino mo; na utolumalokino, posasi auwoniyou monoi.

³⁰ Nosai no mo; poso ayou alomako noko siyaiyo louwa uloloki, ayoufa molosai louwa nuki. Ayoufa molosai kiyoniyo konokino, iwo tonimaiso. Imokokino, “Amulusai mani, muwoli hani molo na tokukiyoka kononoki.” No mo topoko imo, ulolo monoi louwa. ³¹ Ulai Poloyo polimano noko iyalisso na ikoki, “Ayou alomako noko mo utukaimokakinomo, na kolikali siloinuwomo. Ayousso amai na suomo.” ³² No monoi no polimano iyaliyo ayoufa molo na tokosiyaikino. Na ulonolomanoki.

³³ Nosai no mo; posasi aumoifamai Polo mo na ikikoki, “Koloni na ponokowo. Ulo ulo amoloki amoloki pa ponomosanuwo, ulo ulo 14. Kokolo mulu saso, no monoi no. ³⁴ No monoi no niya tikikomonukuwo, koloni na ponokowo. Koloni

nokakinuwomo, au amikomoinuwomo, pa kolikaliyoinuwoso. Ya timonukuwo, pa uwokaiyoinuwoso.” Aino na ikoki, Polo mo. ³⁵ Ikoki mo; paluwa tuo anoki, nokoni molo timai Kotoso na imoki, “Wafisu.” Nosai no tuo folonoki, na noki. ³⁶ Polo noki mo, noko mani, mulu mo ami ami, na nokino. ³⁷ Ayou noko komaso noko koi mo noko mo molopoi molopoi, 276. ³⁸ Nokino mo; touwai na. Nosai no i muwoli muwoli mo kolo kolo, iwoso. Ulai afonimaiso? Poso ayou usiyoko monoi. No monoi no paluwa tuo i mo kolo kolo.

Poso ayou faisoko aino imo.

³⁹ Nosai no mo; posasi; poso ayou noko mo asi kikino. Hani asi woi? Upoi itouniyaimowoi na. Na louwa iyamoki, “Poso ayou mo upoiso talomako kikoni.” ⁴⁰ No monoi no muwoli hani molo tokosonasikino, iwoso amai ku siki. Alomako a toku no konosuwakokaikino no, na fololokokino. Fololokokino; imonuyo ufosifoli tuno mo aso kiya liyokino, amulusai. No monoi no ayou mo na louwa alomakokino, upoiso. ⁴¹ Ulai iwo wosuwoi tomokiso na kouniyaikanoki, na amikokaiki. Ulai moloi manoko monoi? Amulu mo tomoki tonimai taka yoki. Iwo mo siyoliso tolau liyaiki. Wiyou, ayou kuo mo folisiyaikoki, iwo mi siyoliyo.

⁴² Nosai no mo; polimano noko iyaliyo iyamoki, “Wonikaluso kalopulo nokoyo uloloimo, upoiso aiko nu liyaiyoi. Na totukuwolikoni.” ⁴³ Polimano samukuko nokota siyoliyosu alukikoki. Polo fasi monoi na yoki, no monoi no. Nosai no imokoki, “Sonanuwanano noko moi mo toku na pofolamuwaniyo konowo, upoiso na posonanuwanowo. ⁴⁴ Sonanuwanano somiso noko moi

mo a pokamono pokuloli tolukowo. Nosai no na pa folamuwaniyo konowo, upoiso na pa nuwo, a pokamono molosai.” Aino na imokoki, poli-manota siyoliyo. No monoi no koi komaso mo waliyo, pa kolikali solimokokiso. Upoi mo waliyo tikinoki.

28

Malota iwo mulumai asiso sinono aino imo.

¹ Nosai no mo; upoiso tikinoki mo; koi mo waliyo. Tolomu nokoyo imokokino, “Asi siyolo mo Malota, mamo iwo mulumai asi na.” ² Noko ititouni na. Na fasimoka tumokino. Sa na, fulomu uwomokoki. No monoi no ta yolikaikino, na imokokino, “Ta pasi sa tumowo.” ³ Polo mani, a ta akanoki, taso isikokaiya tumoki. A ta isikokaiya tumoki mo, nuwo mo a ta usolisai na amufuki, uowoi nuwo na. Momono monoi na amufuki. Poloni nainosai na tukolokaiki. ⁴ Poloni nainosai tukolokaiso kwaikino mo, tolongu nokoyo ikuwanokino, “Noko tukuwoli nokotawo. Iwoyo pa tukolo soliso. Ulai noko tukuwoli foli monoi na kalu.” ⁵ Ulai Polo mo nuwo na kitotasokomoki, taso. Pa uwokaikiso, waliyo. ⁶ Tolomu nokoyo piyamoki, woumoimowo. Siyaiyo piyamoki, lolai siyaso kaloimowo. Molo ami amiso kwai manokino, na foumo manokino. Ulai Polo mo uwowoi muwoi, waliyo. No monoi no ti monoi mulumolokokino, iyamoki, kumoki tolongu nokotawo.

⁷ Nosai no mo; asi samuku nokotayo imoka tumoki, “Yani nuso waliyo na posa liwo.” Noko itouniyaimo na. Tani siyolo mo Pupoliya. Nonani

nokotani asi mo aumoifaso. No monoi no no nimokoki. Amoloki tiwoi sikinoki. ⁸ Apitonosu mo ai uwoki, au momonowoi tou nakowoi na. Nuso tu tanoki. Nosai no Polo mo kiya tiki. Kotowoi imo lukaso unuki mo, nainoyo na komiki, na itouniyaimokaiki. ⁹ Itouniyaimokaiki mo; ai ai noko nokolalo mo ti liyaiki, na ititounikaiyaloki. ¹⁰ Hani hani nimokokino. Molo nu tiya monoi mani, na fasimoko taikiyokino.

Poloyo Lomo nokonuso tumo aino imo.

¹¹ Nosai no mo; amu tauwoi mo uwai; na utukaikokinoki. Poso ayau molosai nukinoki. Alikosatoliya nokonusai toku tumokoki, imonu popo tolosuwa monoi fou toloka tumoki. Poso ayau siyolo mo Auwatono Noko Ti Sisiyoli. Nonani ayau molosai nukinoki. ¹² Ulai nosai no Sailokusi nokonuso nukinoki, poso ayau molosai. Amoloki mo tiwoi sikinoki. ¹³ Ulai nosai no Likiyamo nokonuso na nukinoki, poso ayau molosai. Amuwoisai fulomu itouniyaimo auwoniyouki, no monoi no yasoi, poso ayau molosai nukinoki. Amuwoisai Putiyolai nokonu mo tikinoki. ¹⁴ Tikinoki mo, Isisoso mulumolo luwai nokoso kokalokinoki. Imokokino, “Koini auso amai pa siwo.” Amoloki toufowoi, 6, posimosikinoki. Ulai nosai no fona molosai nukinoki, Lomo nokonu molosai. ¹⁵ Koi ti imo maliyaliki, no monoi no Isisoso mulumolo luwai nokoyo molomai kimoka tumokino, Apiyaso ukouniyaiko asiso. Nosai no nokonu siyaso nukinoki, awaso sa tumo liyai nokoni nu tauwoiso. Nosoni mani, Isisoso mulumolo luwai noko siyaiyo kimoka tumokino. Polo mo toi tiso kokoki mo, mulu

mo amimoki, Kotoso na imoki, “Wafisu.” ¹⁶ Ulai nosai no Lomo nokonu mo na tikinoki. Tikinoki mo; noko sisiyoliyo iyamoki, “Polo mo kalopulo nuso pa tokiyonokiso, nu siyaso tolo mo waliyo. Polimanotayosu na samukuyumo.”

Poloyo Lomoso si Yuto noko sisiyoliso aiyoloko aino imo.

¹⁷ Nosai no mo; tinosai Polo mo Yuto noko sisiyoliso aliyonikoki, toloru noko na. Ukouniyaika tumoki mo, na ikoki, “Woli iyali, yo mo hani mo yowoi muwai. Moini Yuto noko nokolaloso pa uwoko manokiso. Aniyopa iyalini imo pa kulali manokiso. Yolusolimo nokoyo afonimaiso komi kausimonokino, Lomo nokoni auso kiyomonokino, kalopulo nuso. ¹⁸ Lomo nokoyo utolumomonalokino. Nosai no iyamoki, “Moloi tukolo monoi? To mo hani mo yowoi muwai.” Aino na iyamoki, kalopulo nusai louwa kiyomonokino. ¹⁹ Ulai Yuto nokoyo wiyoi iyamoki. No monoi no yo mo Lomo nokoso ikoki, “Sisi siyolini auso na pa kaumonowo. Totayosu mo yani imo kwaimonumo.” Yo mo Lomo nokoso aino ikoki, ulai yani Yuto noko sisiyoli monoi pa faumikokiso. ²⁰ No monoi no aliyoninukuwo, kimona tumo monoi. Imo niya tolukasokoni. Isolilo noko nokolalo moi mo Kotoyo muwo nokotaso tofoumo manokoni. Ulai ya tiyomu, yasoi na tumoki. No monoi nosu kalopulo nuso kiyomonokino.” ²¹ Fowakino, “Yutiya asi nokoyo nona monoi paso mo pa kumomokokinoso. Uo imo mani, pa iyamo una tumokiniso. ²² Koi mo nani muluso kwai monoi tiyonoki. Hani molo

tonofaloso taluwai manoni? Ulai afonimaiso? Imo mo tokolo koloma tumo liyai, noino, “Molo tonufuwa mo koiyau wai.” Aino na imokino, Poloso. ²³ No monoi no imo lukaso monoi utolukuwanokaikino.

Nosai no mo; imo lukasomai mo Yuto noko molopoi mo Poloni nuso ti liyaiki. Somo-saisai ainoso amoloki Polo mo imo lukaso niko manoki. Kotoyo samukumoko mi monoi posasoko wiyoti manoki. Isisoso mulumolo luwai monoi ainikaloki. Musini imo amiwoi Kotoni mulu lukasiko nokoni imowoi na wiy-olukaloki, ikoki, “Isiso monoi na tiyomuko unu.”

²⁴ Noko siyaiyo waliyo mulumolo luwaikino. Siyaiyosu pa mulumolo luwaikinoso. ²⁵ Mulu mo tomoso muwoi, mulu mo fofamo. Siyasonuso utukaimalokino. Ulai utukaimalo somisomai Polo mo na ikoki, noino, “Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo noinomo Aisaiyayo motu imo na ikoki, moini aniyopano iyaliso, noino,

²⁶ “Siyoli Nokotayo imonoki, “Nani Yuto noko nokolaloso na pikano, noino, “Imo saso kwai manoinuwomo, ulai imo folosai pa sainoinuwoso. Molo saso foinaliko manoinuwomo, ulai hani mo pa kiyoinuwoso.” ²⁷ Ninani noko nokolalo mo mulu mo wapu wapukokai si. Imo kwai monoi mo wiyou tiyamo, iyo mo uku ukukokai. Moloyo koko monoi mani, wiyou tiyamo. Wiyou iyamo somiso mo, moloyo pokokono, hani mo pokino. Imo pukwaino mo, imo folosai mo na posaino itouniyaimono. Mulu palosokono mo, ya na pititounikai.”

Kotoni mulu lukasiko nokota Aisaiyani puko imoyo aino na tiyomuko. ²⁸ No monoi no ya timonukuwo, Kotoyo na imono taikiyoki, noko nokonu nokoso poposasoko wiyolukalo monoi. Imo mo na kwai itouniyaimoinomo. Kotoyo noinomo samiyaikiyoinomo. Na timonukuwo, moi saino monoi.” ²⁹ [Polo mo aino na ikoki, Yuto nokoso. Ikoki mo; utukaimokino, koni imoyoso lukasalokino. Mulu mo tomoso muwoi, no monoi no.]

³⁰ Polo mo amai tolokaino manoki, aisamu mo tiwoi. Totani muwoniyo suo suomoko nuso potolo manoki. Nokoyo pokiya tumo liyaimosikino mo, siyasonuso na pikomosiki, “Waliyo na potiwo.” ³¹ Kokolomowoi muwoi, mulu amisoso potolo manoki, imo amiso na polukasiko manoki. Kotoyo samukumoko mi monoi imo polukasikalo manoki. Isiso Kolaiso Siyoli monoi mani, na paiyolokalo manoki. Nokoyo pa alukimo manokinoso.

Kotoni Imo Itouniyaimo
The New Testament in the Ama language of Papua
New Guinea. The Ama language is also known as the
Sawiyanu language.
Nupela Testamen long tokples Ama long Niugini

copyright © 1990, 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sawiyanu (Ama)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

9eb1bdb3-d21f-5d61-ba6d-5517cbd55e64